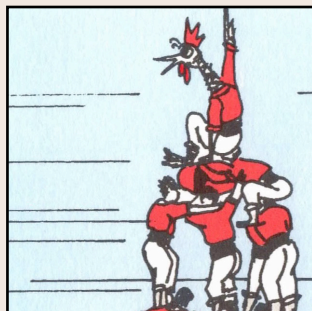
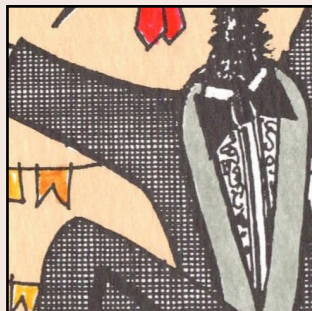
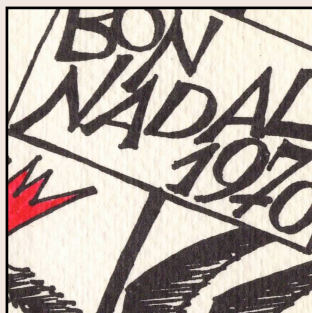
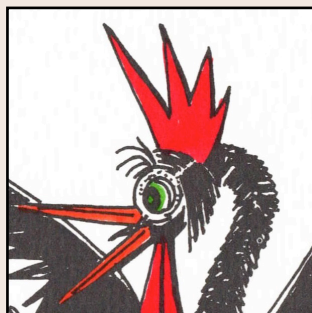
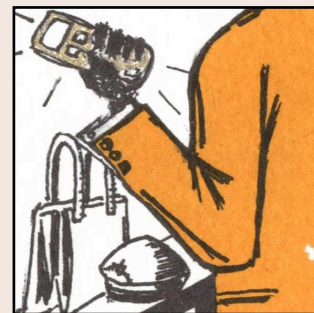
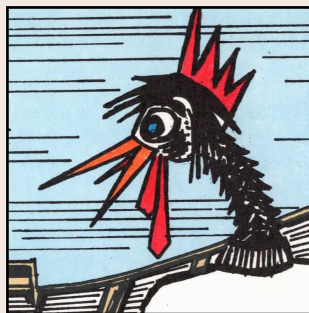
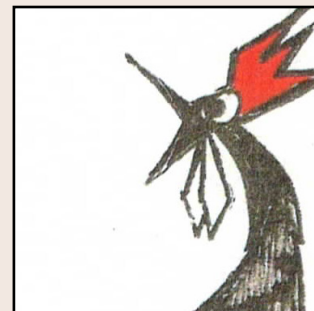

Els galls de Nadal, d'en Pep Vinyeta

Jordi Mas

Els galls de Nadal, d'en Pep Vinyeta

Jordi Mas i Castellà

Autor: Jordi Mas i Castellà
Assessorament: Emília Vinyeta
Dissenys: Marina Berge i Gámez
Més informació a la web: www.jordimas.com
Gener de 2024

Què és aquest llibre?

Aquesta publicació recull les nades fetes per en Pep Vinyeta i Dagas des de 1963 fins a 2001. Cada Nadal dissenyava una felicitació que enviava als seus familiars i coneguts. El gall era el protagonista principal i la situació reproduïa un fet destacable del moment. Aquells qui rebíem anualment la nadala ja l'esperàvem per les festes. S'havia convertit en una tradició. Les felicitacions pròpies de la meva família, junt amb l'ajut entranyable i inestimable de n'Emília Vinyeta, la seva dona, han estat la base recopilatòria de les nades i son les que estan reproduïdes en aquesta

publicació. La iniciativa, en sí, de fer una nadala pròpia ja diu molt d'en Pep. No val comprar-ne una ja feta, calia fer alguna cosa personalitzada i singular per felicitar el Nadal als seus amics. Era tota una expressió de la seva creativitat i originalitat.

Amb la imatge de cada nadala, he afegit un breu text sobre l'any de referència. Es un text amb un criteri personal que no pretén ser una recopilació històricament acurada ni exhaustiva. Es barregen informacions molt diverses que van destacar en aquell període anual.

Aquest document té un precedent, ja que la germana d'en Pep, la Maria Vinyeta, en va fer una primera versió amb la mateixa idea i que va editar en un format bàsic. Aquest document el podreu trobar en format pdf a l'enllaç a Internet on dirigeix el codi QR al final d'aquest llibre. Ha estat òbviament un referent per a mi en el procés d'elaboració d'aquest llibre i es mereix començar el llistat de crèdits que mereixen aquesta obra.

El per què d'aquest llibre

Amb en Pep Vinyeta ja havíem comentat fer un llibre d'aquestes característiques. Encara en vida, havíem parlat de com fer aquesta recopilació. La creativitat innata d'en Pep feia que es desfermés la nostra il·lusió per aquest projecte. Amb la seva aprovació i les seves notes, ja uns quants anys després de la seva mort, hem fet realitat aquella idea, aquell somni.

Aquest llibre vol retre un homenatge a en Pep Vinyeta i n'Emília. Però també a tota la seva generació de catalans que van viure els anys de postguerra i, en concret, a la colla d'amics que van construir des de ben joves i que van cuidar-se i estimar-se durant tota la seva vida. Alguns experts han anomenat la generació d'en Pep com la generació silenciosa. Per mi és un honor formar part de la generació següent, la dels *boomers*, aquells que vam néixer a la dècada dels 1960s. A Catalunya, el *baby boom* no va arribar fins al període 1956-1975, quan van néixer més de 2 milions de criatures. Crec que mai estarem prou agraïts a la generació dels nostres pares i mares que,

amb tant d'esforç, van poder sobreposar-se a una guerra civil que va acabar el 1939 i a tot el període de dictadura franquista. Honorar la seva memòria és reconèixer el rol en la història del nostre país per superar un moment tan difícil. Amb esforç, treball, dedicació i amor, ens van donar pas a la generació següent. Ells van començar a construir un país que nosaltres hem heretat.

Els meus pares, a qui els hi dec tot, van ser part de la colla, la colla pessigolla, com a vegades es feien dir. Els Pepitos (en Josep Mas i Bigas i na Josefa Castellà i Darde) es devien en primera instància a la nostra família clar, però mantenien uns vincles molt forts i estrets amb la resta de membres de la colla. Alguns eren germans i germanes, però gairebé tots se'n consideraven així. Sempre amb companyonia, amor i amistat per sobre de tot, no hi havia mai un no per a ningú. Ajudar-se mutuament era la regla.

Josep M^a
i Paqui

Pep i
Emília

Marià i
Antònia

Joan i
Nuri

Enric i
Àngela

Manel i
Núria

Pere i
Conxa

Pep i
Pepa

Aquesta fotografia recull els membres de la colla en una de les múltiples celebracions que van fer. Tots sempre molt ben guarnits per l'ocasió. A la foto falten en Carlos i na Pepita que van marcar a viure a Caracas.

No faig la llista de fills i filles que va tenir la colla, ni de nets i netes que han arribat. En el meu cas, en David Mas-Ponte i n'Eulàlia Mas Ponte, fills també de n'Imma Ponte Marull. Malgrat que els fills i filles de la colla hem tingut algun contacte divers, no

hem arribat en conjunt al nivell de complicitat, d'amor i de servei que exercien els nostres pares i mares. Tampoc és objectiu d'aquest document, però sí que pretén que serveixi com a reflexió a les generacions posteriors, la Y, o dels mil·lenials, i la Z que la segueix. Molts dels fets que es relaten aquí, estan passant ara mateix, gairebé idèntics o molt similars. La perspectiva necessària que cal per afrontar la vida s'aprèn de la història, tant

de l'experiència pròpia com col·lectiva.

Com que no em considero un escriptor de categoria, les paraules escrites no poden recollir tots els sentiments, experiències i emocions viscudes durant aquests anys. Les vivències personals vinculades als fets que es relaten queden en la memòria i és difícil transmetre-les de la manera que es mereixen.

Qui és en Pep Vinyeta?

Quan mireu les nades ja veureu l'habilitat que tenia en Pep per dibuixar. Probablement, és un d'aquells casos que el seu talent innat, la seva passió, li va servir per fer-se una carrera professional del tot exitosa com a delineant, aparellador i, arquitecte tècnic dels espais (interiorista i d'exterior...). Potser molts dels que el coneixíeu el recordareu agafant llapis i paper i fent-vos un esquema, un dibuix, del que us estava explicant. Quan venia a casa meva sempre tenia idees de canvis de disseny a l'interiorisme de la llar.

Va entrar de molt jove com a ajudant del conserge a la Diputació de Barcelona

gràcies a un amic. Ja a la consergeria feia dibuixos que no van passar inadvertits pel cap del departament d'arquitectes qui el va reclamar per treballar amb ells. Allà el seu talent i la seva creativitat van florir i van acompanyar innumerables projectes arquitectònics i urbanístics de la Diputació de Barcelona d'aquells anys.

A més de la qualitat professional, en Pep tenia una qualitat humana per sobre de l'habitual. Era una persona excepcional, tremendament humana i empàtica amb tothom. El seu criteri, les seves opinions sempre eren tingudes en compte en l'entorn de la colla. Recordo

encara el sistema de repartir-se les habitacions de la casa que la colla llogava al Masnou per passar-hi una temporada. A primera línia de mar, on vaig aprendre a anar en bicicleta, una casa amb prou habitacions celebrava un sorteig entre els matrimonis que volien estar-s'hi. No deixava de ser un episodi ple de diversió.

Com tota activitat humana, la convivència portava moments de tensió, però sempre l'humor prevalia en aquest grup de manera quasi permanent. Recordo els farts de riure que el meu pare es feia amb en Pep i n'Emília. Eren moments deliciosos on la felicitat de la trobada omplia la jornada.

Va veure aparèixer la informàtica en el desenvolupament de la seva activitat professional i, malgrat les dificultats d'adaptació quan ja era gran, va posar-se a aprendre i formar-se en les noves tecnologies. La humilitat també era un dels seus trets personals. Humà, humil i humor podrien ser les tres hacs que millor definirien aquesta gran persona.

La seva gran capacitat d'adaptació la vinculo al seu tarannà tremendament optimista i positiu. Davant les adversitats sempre trobava una solució. Recordo, fa molts anys, que un atac terrorista a Madrid ens va agafar tornat en cotxe de Sitges cap a Barcelona per les costes

del Garraf. Un viatge que dura habitualment menys d'una hora es va convertir en una peripècia de més de 7 hores. El cotxe es calava i calia tornar a engegar-lo aturada rere aturada de la caravana immensa que es va formar. Sense telèfons mòbils no podíem avisar ningú, especialment la Roser, la mare de la Pili la neboda dels Vinyeta que ens acompanyava aquell dia. Però com sempre, l'optimisme d'en Pep va fer que convertíssim aquell llarg viatge en un concurs de cançonetes ple de rialles.

Va néixer a Barcelona el 19 d'agost del 1925 i ens va deixar el febrer del 2001 als 76 anys. Només n'Emília ens queda de la colla.

Estructura del llibre

Del 1963 al 2001, els 39 anys corresponen a cadascun dels apartats d'aquest llibre. A través de la figura del gall i amb Barcelona com a epicentre de la història, recorrerem aquests anys, fent especial èmfasi en el tema escollit per en Pep Vinyeta a l'hora de crear una nadala amb la qual felicitar les festes als seus amics. Amb la imatge de la nadala original s'acompanya un breu text explicatiu de la situació que viu el gall, el protagonista de la nadala. A més, cada any conté un resum de fets destacats ocorreguts o vinculats directament a aquell any.

En els primers anys, el personatge del gall surt, tal com és ell, sense una ambientació ni uns condicionaments concrets. En si, el gall ja és un simbolisme, no li calia res més. Després d'una època de postguerra molt dura per a tothom, el gall durant les festes nadalenques simbolitzava la prosperitat. Era el regal típic per Nadal de l'època.

No és l'objectiu ser molt rigorós en la selecció dels fets històrics, sinó

despertar en el lector un cert interès per la perspectiva històrica d'una generació, en aquest cas la dels *boomers*. En la majoria dels anys es refereixen episodis de caràcter polític, econòmic, legislatiu, judicial tant de l'àmbit català, espanyol o internacional. També apareixen episodis tristos com guerres, atemptats, accidents, catàstrofes naturals, etc. Personatges singulars de diversos àmbits també tenen la seva menció. L'oci, la música, el cinema, la tecnologia, la ciència, la medicina i l'esport tenen fragments destacables, sempre sota el meu criteri. Per tant, malgrat que he consultat nombroses fonts bibliogràfiques a Internet (Viquipèdia, l'hemeroteca de *La Vanguardia* i molts altres mitjans de comunicació, webs especialitzades, etc.), l'únic culpable d'errades o desinformacions soc jo mateix. Com no es tracta de textos o de referències acadèmiques, no apareix cap llistat de bibliografia. En qualsevol cas tot el crèdit el tenen els molts autors i autores dels textos que he consultat a Internet.

A tall de conclusió

El fet que el primer dels anys (1963) coincideix amb l'any que jo vaig néixer i el darrer (2001) molt proper al naixement de la meua filla (2000), m'ha permès afegir algun comentari de caràcter personal, però sobretot he volgut destacar els fets en clau generacional. Coses que estan succeint ara mateix, com la guerra a Israel i Gaza, tenen episodis cíclics a la nostra història recent. Fets que considerem arrelats molt endarrere a la nostra vida, no ho són tant. Situacions que ara considerem normals i justes, fa poc que van aparèixer i sorprenentment abans d'aquell moment no passaven. En el fons, la condició humana és la que és i sempre passa el mateix i, en el fons, també sempre passa de tot. És ben certa aquella frase que hem de fer les coses de manera diferent si volem obtenir resultats diferents.

Algunes conclusions que he pogut extreure del contingut del llibre són:

- Els hàbits socials, el comportament dels ciutadans, el tipus d'organització administrativa dels estats, les lleis, etc. es poden canviar. Hi ha poques coses immutables quan hi ha una motivació social darrere.
- La legislació sempre va per darrere dels fets i dels canvis socials i tecnològics.
- Sovint les accions són fruit de la reacció de resposta davant d'una acció prèvia.
- Les catàstrofes naturals i els accidents sempre han succeït. Semblen inevitables evolucionaria.
- La majoria dels fets que es relaten tenen una dinàmica cíclica. El poder polític en els

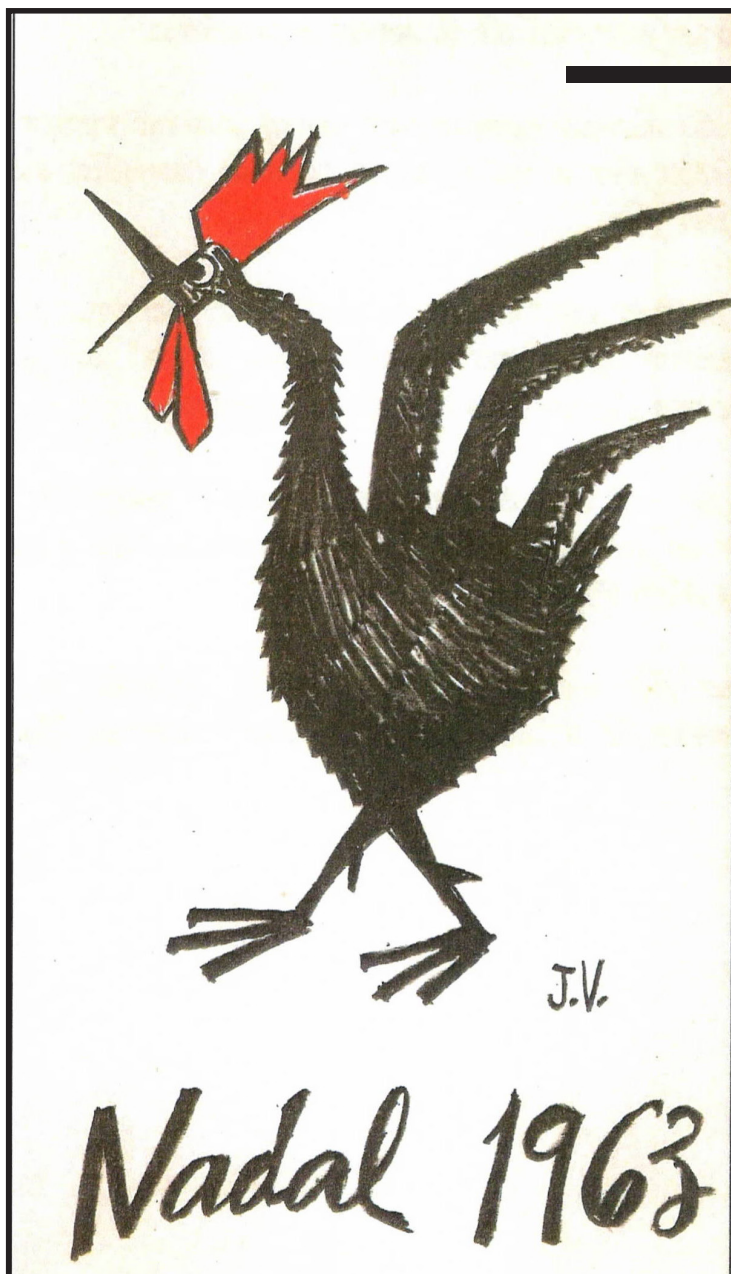
estats, per exemple, té etapes a modus de pèndol.

Altres fets han significat canvis de paradigma reals, canvis estructurals, canvis significatius de comportament de la població. Són probablement aquests els que han marcat aquesta generació. Els canvis derivats dels avenços tecnològics ens han canviat la vida en tots els aspectes. Els canvis socials quant al rol de la dona, la importància de la salut i el medi ambient han estat molt rellevants. La revolució tecnològica, feminista i ambiental han aparegut i s'han consolidat durant aquests anys.

---

els 60

El cant del gall anuncia aquesta aventura de 39 anys de nades d'en Pep Vinyeta, a les portes d'un nou any. La Missa del Gall o els àpats familiars fan del gall un dels protagonistes del Nadal. "Ara ve Nadal, matarem el gall i a la tia Pepa n'hi darem un tall." Aquest gall negre serà el nostre protagonista principal i ens anirà guiant per fets que hem viscut del 1963 al 2001.

1963

El cant del gall simbolitza el fet d'aixecar-se ben aviat, a l'alba, amb aquest esperit d'anar per feina, amb energia i determinació. Als actes de celebració de l'Onze de Setembre de 2011, quan en Pep Guardiola va rebre la Medalla d'Honor del Parlament, va immortalitzar aquella frase que s'ha fet cèlebre: "Si ens aixequem ben d'hora i sense retrets, som un país imparable".

El gall és de color negre amb la cresta i la barballera de vermell intens. No en va ser la inspiració original, però hi ha una antiga cançó de Solanell a l'Alt Urgell que diu així:

*I un gall negre va sortir a la porta,
mig en camisa, mig en camisa,
i un gall negre va sortir a la porta,
mig en camisa, que ens va dir...*

Doncs recollint aquest fragment, veiem com el gall arriba a la nostra porta cada Nadal, de la mà i els estris de dibuix d'en Pep Vinyeta per dir-nos com ha estat l'any, però també per preparar-nos per com serà el següent, sempre amb optimisme, amb ganes de millorar.

Dels fets que el gall podria haver cantat d'aquell any, en destaca l'assassinat d'en John F. Kennedy el 22 de novembre. Malgrat que encara ara hi ha especulacions sobre les motivacions de l'atac, es va concloure que Lee Harvey Oswald va matar el 35è president dels EUA de 1961 fins el 1963. Durant el seu mandat va tenir lloc la invasió de

Bahía de Cochinos, la crisi dels míssils de Cuba, la construcció del mur de Berlín, l'exploració espacial, els primers anys de la Guerra del Vietnam i del Moviment pels drets civils. Molt coneguda va ser també la seva muller, Jacqueline Kennedy, i posteriorment Jacqueline Onassis, a partir del seu casament amb el magnat grec. Va esdevenir una de les dones més populars de la premsa rosa en la segona meitat del segle XX.

En un altre fet destacat als EUA, el 28 d'agost, Martin Luther King, llegeix el seu històric discurs *I Have a Dream*, als graons de l'escala del Lincoln Memorial, a Washington DC, condemnant la segregació racial i advocant per una convivència pacífica entre blancs i negres. Ell deia:

*"A vosaltres, avui us dic, amics meus,
que malgrat les dificultats d'avui i demà,
jo encara tinc un somni. És un somni
profundament arrelat en el somni americà.*

*Tinc un somni que un dia aquesta nació
s'alçarà i viurà el veritable significat del
seu credo: Creiem que aquestes veritats són
evidents per si mateixes: que tots els homes
són creats iguals."*

El 4 de setembre mor Robert Schuman, considerat un dels "pares de la Unió Europea" amb en Konrad Adenauer, Jean Monnet i Alcide De Gasperi. La Declaració Schuman, el 1950, va ser doncs una iniciativa francesa, precursora del que serien les Comunitats

Europees, i l'actual Unió Europea.

A Catalunya, pocs mesos després que el Vaticà amb Joan XXIII publicués l'encíclica *Pacem in terris* (Sobre la pau entre tots els pobles que ha de fonamentar-se en la veritat, la justícia, l'amor i la llibertat), l'abat de Montserrat Aureli Maria Escarré el 14 de novembre, al diari francès *Le Monde* feia unes declaracions en defensa de la justícia social, la democràcia, la llibertat i la identitat catalana. Era clar que 25 anys de dictadura no havien servit per restaurar la pau a la terra catalana. La reacció del franquisme va trigar poc: clausura d'Òmnium Cultural, assalt a la seu del Casal Montserrat i, ja en el 1965, l'abat Escarré, fill de l'Arboç, va haver d'exiliar-se a Itàlia.

També aquest any va ser molt especial, sobretot per a mi, vaig néixer el 23 de gener a la Clínica Figarola de la Diagonal de Barcelona, cantonada Provença, on ara hi ha un hotel. La clínica va ser adquirida el 1934 per Sever Figarola i Pera, pioner de les assegurances d'assistència mèdica arreu del país. Havia estat metge a Ripollet, d'on era originària la família del meu pare. A la mateixa clínica, amb un pes considerable de 5 kg, la meva mare i l'Emília ja se les van tenir. Com sempre he estat, ja era un nadó peludet, molt peludet, i aquest comentari de l'estimada Emília no li va agradar massa a la Pepa, que sempre ho va recordar com una de les primeres anècdotes de la meua vida.

El fenomen dels Beatles arriba als EUA i d'allà arreu. Surt el seu 3er disc i també pel·lícula *A Hard Day's Night*. El grup fa una gira mundial molt exitosa. La nadala d'en Pep sucumbeix a la beatlemanía i un dels Beatles, guitarra a la mà i vestit de pagès, agafa el gall per les potes fent-lo cantar un dels seus èxits.

I quins galls que feia...!

1964

També un altre dels grans grups musicals començava a rodar: el 16 d'abril, *The Rolling Stones* publiquen el seu primer àlbum: *The Rolling Stones*. Altres novetats, sobretot pel jovent, també començaven a rodar. La Vanguardia, en el seu diari de 10 de desembre, es feia ressò de l'aparició als EUA del patinet o skate, amb el titular: La plataforma rodant – Un nou esport juvenil.

Els electrodomèstics començaven a arribar a les cases. Com a exemple, l'anunci d'una torradora de pa de la marca ODAG a La Vanguardia del 18 de desembre, en lletres grans argumentava que ...*“tuesta el pan por ambas caras a la vez.”* I també deia: *“Coma pan tostado ODAG y olvide su metabolismo”*. De fet, els anuncis sempre han anat a la seva.

Es publica l'obra de Francesc Candel *Els altres catalans* que tracta de la immigració a Catalunya. Només en aquell any es van comptabilitzar més de 116.000 nous immigrants arribats d'Andalusia i Extremadura. La població arribava ja als 4 milions i mig de catalans.

Jean Paul Sartre rep el Nobel de Literatura. Vaser una de les figures clau de la filosofia de l'existencialisme. La seva filosofia va marcar la postguerra, i ell fou el símbol i l'arquetip de l'intel·lectual compromès, no deixant de donar suport amb passió a aquelles causes socials que li semblaven justes. Sartre va mantenir una relació amb la

feminista Simone de Beauvoir.

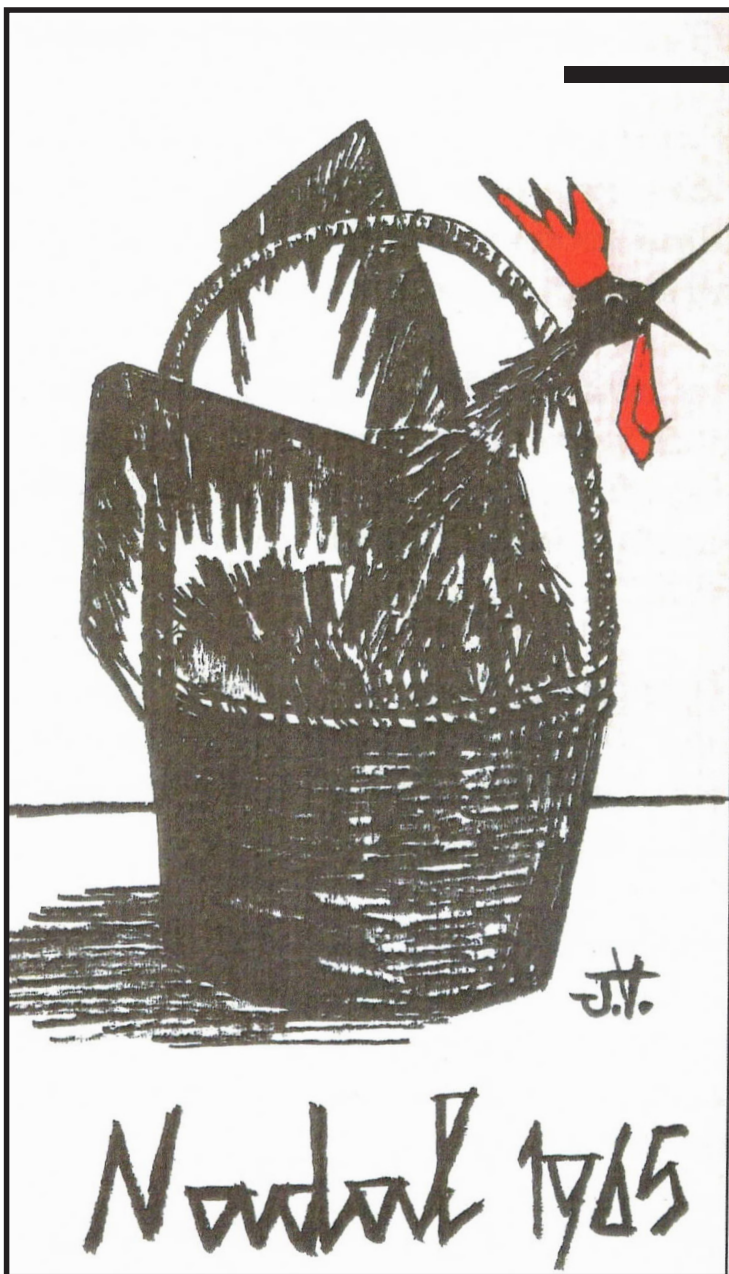
Per la seva banda, Martin Luther King va rebre el premi Nobel de la Pau i progressava en la seva fita d'una igualtat d'ètnies aconseguint-la pacíficament, quan el context de l'època als EUA era notablement diferent. El demòcrata Lyndon B. Johnson n'era el president des de l'assassinat de Kennedy. Durant el seu primer mandat abans de les eleccions de 1964, va aprovar la llei de drets civils, la qual prohibí la discriminació racial als establiments públics. Va ser reelegit President el 1964. Durant el seu segon mandat va aprovar molts programes socials: ajuda federal per l'educació, les arts i les humanitats, assegurança de salut per als ancians i pobres, habitatges de baix cost, i renovació urbana. Tanmateix, les seves decisions implicant-se en la guerra del Vietnam va contrastar amb les seves reformes socials. Això el va fer perdre les eleccions el 1968 a favor del republicà Richard Nixon.

En l'esport destaca la celebració dels primers Jocs Olímpics a Àsia, a Tokio del 10 al 24 d'octubre. La XVIII Olimpíada era l'obertura del Japó al món, amb inversions tecnològiques notables com el “tren bala” o la primera retransmissió via satèl·lit. La situació de l'esport a Espanya era penosa. Com a exemple, el 1964 van anar-hi 50 homes i 3 dones participants en 9 esports que no van aconseguir cap medalla. La darrera Olimpíada a Tokio 2020 van anar

molts més esportistes (188 homes i 138 dones) competint en 29 esports. El resultat va ser la 22a posició amb 17 medalles.

Una figura popular va fer-se campió aquell any: Mohamed Ali (Cassius M. Clay), considerat un dels millors boxejadors de tots els temps. Va exercir també la seva influència en els moviments socials i antiracials a favor dels afroamericans i de l'Islam. Als 22 anys va guanyar el títol mundial dels pesos pesats a Miami el 25 de febrer contra Liston.

Ja tenim el gall al cistell, a punt per participar als àpats del Nadal.

1965

La febre pels Beatles continua. Sobretot, quan el 3 de juliol fan el seu primer concert a Barcelona a la plaça de braus de la Monumental. Davant de 25.000 persones que havien pagat 400 pessetes de 1965, el grup va actuar, essent Los Sirex els seus "teloners".

Els Premis Nobel reconeixen, entre altres, dues figures mundials. Per una banda, Richard P. Feynman rep el Nobel de Física pel seu treball en electrodinàmica quàntica (QED), havent descrit els diagrames que porten el seu nom. Va introduir els conceptes de nanotecnologia i computació quàntica. Les seves aportacions contemplen avenços en la física de partícules i la física de l'estat superfluid de l'heli líquid superfred. Va col·laborar en el Projecte Manhattan, en què es va desenvolupar la bomba atòmica americana. Feynman és el físic més admirat del protagonista de la sèrie actual de TV *The Big Bang Theory*, Sheldon Cooper. En una de les escenes explica que van intentar que Feynman agafes vacances però, enlloc de prendre's uns dies lliures, va decidir expandir la seva ment i aprendre alguna cosa nova anat a treballar al laboratori de biologia del seu amic. A la sèrie, ell fa el mateix al laboratori de biologia de la seva parella, una neurobiòloga.

Per una altra banda, el polifacètic, francès i a la vegada cosmopolita, Jacques Monod va estar guardonat amb el Premi Nobel de Medicina o Fisiologia, pioner de la genètica

molecular, va aclarir els mecanismes genètics responsables de l'intercanvi de gens entre bacteris. Era, de fet, l'origen de la revolució tecnològica de l'enginyeria genètica. Tanmateix, molt abans va ser capaç de definir com ningú la capacitat de creixement d'un cultiu bacterià. Va ser André Lwoff qui va introduir Monod en el cultiu d'*Escherichia coli* en medi de cultiu sintètic. Després d'uns anys, va publicar la seva tesi doctoral *Recherches sur la croissance des cultures bactériennes*, que va esdevenir cabdal en el coneixement dels paràmetres del creixement microbià: la producció i la taxa de creixement.

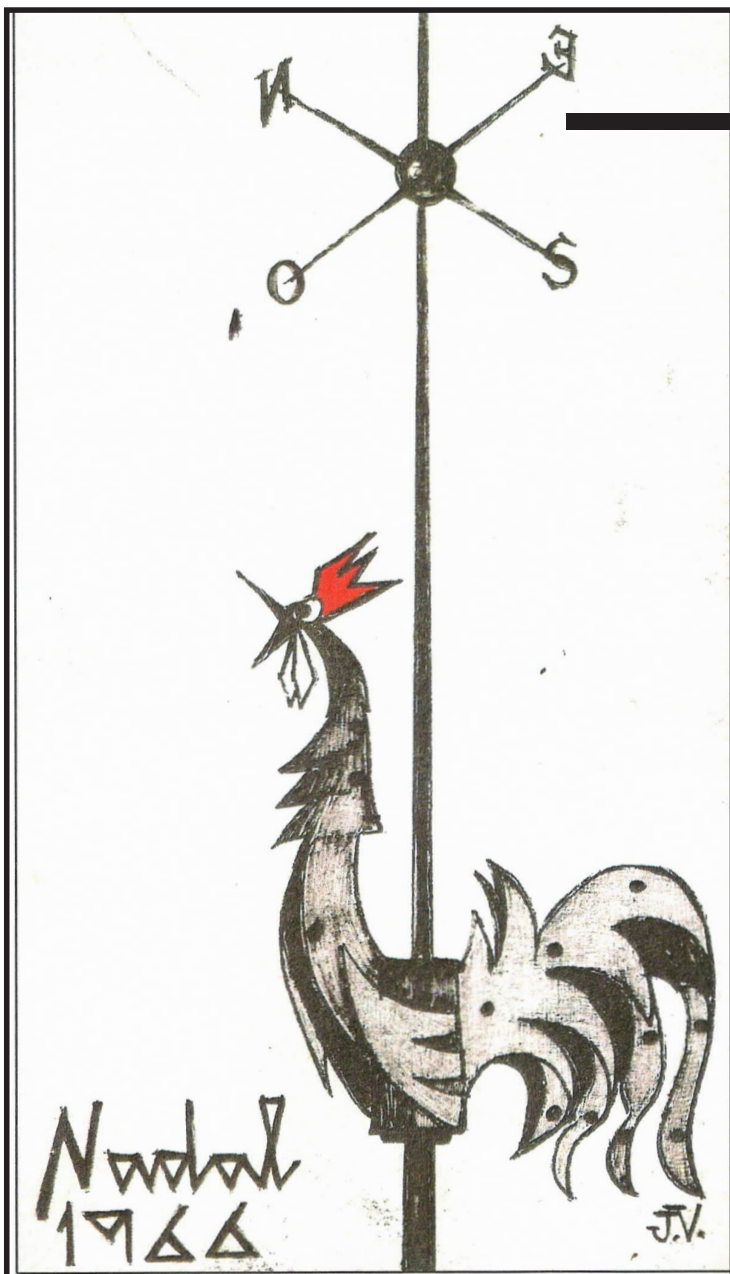
La guerra entre americans i soviètics per l'exploració de l'espai estava molt activa. El 18 de març, els soviètics van llançar el Voskhod II, i el copilot Alexei A. Leonov va fer les primeres passes a l'espai fora de la nau. Els americans, per la seva banda, el 3 de juny van llançar el Gemini IV, durant el qual Edward H. White II va moure's durant 20 minuts per l'espai. La rivalitat tecnològica estava a flor de pell.

Al Estats Units, el president Johnson feia avançar el país en drets socials però també en la implicació americana en la guerra del Vietnam. Avui en dia, això es veuria com unes decisions totalment contradictòries. Va aprovar la llei per permetre votar tothom, independentment de la seva raça. I el 28 de juliol envia un contingent de tropes de 100.000 militars a Vietnam

intensificant així el nivell de la guerra. Es calcula que durant la guerra del Vietnam van morir uns 57.000 americans. La seva reputació va caure en picat.

A la ciutat de Barcelona, els impostos municipals esdevenen notícia. El pressupost ja supera els 2.000 milions de pessetes. També a Barcelona, el Tour de França es notifica. La 11a etapa del 2 de juliol arriba a Barcelona i la guanya el ciclista José Pérez Francés, resident a Barcelona i nascut a Cantàbria. Dos dies després, des de la Pl. Catalunya de Barcelona surt la 12a etapa del Tour de França el diumenge 4 de juliol; els ciclistes hauran de cobrir el trajecte Barcelona – Perpinyà de 219 km.

Un anunci aparegut a La Vanguardia el 4 de juliol sobre la Zona Residencial Las Colinas, al terme municipal d'Olivella (Garraf) exemplifica l'aparició als anys seixanta de les urbanitzacions com a llocs idíl·lics, prop de la natura, ideal pel gaudi dels nens. Com diu l'anunci: *Piense en sus hijos, organice desde ahora sus futuras vacaciones y posea el "rincón" tranquilo que necesita para sus fines de semana y sus horas de relax*. Malgrat la seva imatge idíl·lica, la gestió dels serveis no ho va ser tant. Ara encara es paguen en alguns municipis els problemes derivats d'una urbanització dels serveis comuns deficient en molts casos.

El gall acompanya el penell i
ens vol indicar el camí en un
any agitat per vents des de
diversos cantons.

1966

La història — o com a mínim alguns historiadors diuen — que, durant el seu mandat, el Papa Nicolau I va instaurar que les esglésies tinguessin un gall a la seva part més alta, vinculant-ho amb l'episodi de les tres negacions de Crist per part l'apòstol Pere, abans que cantés el gall, a la matinada posterior a l'últim sopar. Com el campanar de les esglésies ja disposava d'un penell, en molts casos els dos elements es van unificar, convertint-se així en una ornamentació molt comuna. Altres historiadors diuen altres coses...

A Palomares (Almeria), el 7 de març, el ministre Manuel Fraga amb un banyador de pantalonet curt — de talla força gran — es banya al mar en la zona on havien caigut el 17 de gener unes bombes termonuclears estatunidenques, per demostrar que no hi existia perill de contaminació radioactiva a la platja de Quitapellejos i així no perjudicar l'activitat turística de la zona. No hi ha informació concreta sobre el cas ni sobre l'impacte de les bombes nuclears que hi van caure per accident i que sortosament no van explotar.

La Declaració Universal dels Drets Humans del 1948 de les Nacions Unides va quedar com un ideal sense la força necessària pel seu obligat compliment per part dels estats. En aquest any, això es va voler solucionar quan, el 16 de desembre a Nova York, l'Assemblea General de l'ONU acorda el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, i el de Drets

Econòmics, Socials i Culturals. Fins acabada la dictadura, el 28 de setembre de 1976 l'estat espanyol no els va signar. El primer pacte recull el dret d'autodeterminació dels pobles. Aquest dret ha estat recentment popular a la política catalana i espanyola per la gestió política i judicial del Procés independentista del 2017.

Els estudiants universitaris s'activen i unes cinc-cents persones es tanquen al convent dels frares Caputxins de Sarrià. La Caputxinada va tenir lloc entre el 9 i l'11 de març amb motiu de l'assemblea constitutiva del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona (SDEUB) on s'havien d'aprovar la declaració de principis i els estatuts del sindicat. L'11 de març la policia va forçar la porta del convent i va obligar a sortir els reunits.

L'Església catalana també s'activa. Hi ha aires de canvi entre els capellans. Arran de la celebració del Concili Vaticà II, els seus aires de renovació accentuaven el seu compromís social i polític dels clergues. A Barcelona, l'11 de maig celebren una concentració i manifestació d'uns cent trenta clergues vestits amb sotana que va tenir lloc davant de la *Jefatura Superior de Policia* de la Via Laietana. La decisió de realitzar una manifestació sorgí de la certesa que un estudiant dirigent del SDEUB havia estat detingut per la policia, i estava sent interrogat i torturat a les dependències de la

prefectura de la Via Laietana. Tot va acabar amb les imatges de clergues amb sotana perseguits a cops de porra per la policia a la Via Laietana.

Ennio Morricone posa la famosa música de la pel·lícula *El bueno, el feo y el malo* estrenada aquest any, exponent principal del gènere cinematogràfic del spaghetti western. Una altra música d'aquest any es també la cançó *The sounds of silence* de Simon and Garfunkel.

El 5 d'octubre, a Guinea Equatorial, el primatòleg Jordi Sabater Pi compra per 20.000 pessetes Floquet de Neu, un famós goril·la albi. Tota una generació de nens i nenes ha crescut admirant aquest exemplar a les seves visites al Zoo de Barcelona. Es calcula que havia nascut cap al 1964 i va morir per eutanàsia el 24 de novembre del 2003 a Barcelona. Tenia uns 39 anys al moment de la seva mort, força més que la mitjana de 25 anys que sol viure un goril·la en llibertat.

El nord-americà F. Peyton Rous va ser guardonat amb el Premi Nobel de Medicina o Fisiologia pel descobriment del paper dels virus en la transmissió de diversos tipus de càncer. El 1911, força temps abans, havia descobert el virus del sarcoma de Rous, un retrovirus i el primer oncovirus descrit.

El gall canvia de fisonomia i s'acoloreix. Agafa un posat distingit d'aspecte gòtic o també semblant a l'estil del gall de l'horòscop xinès o del gall Gullinkambi de la mitologia escandinava.

1967

Malgrat que sembli un *deja vu* constant, la guerra dels Sis Dies entre Israel i els països àrabs veïns comença el 5 de juny quan Israel llança l'Operació Focus, consistent en una sèrie d'atacs a primera hora del matí contra les bases aèries egípcies, per a atrapar els avions egipcis en terra a la tornada de la seva tradicional primera ronda a l'alba.

El moviment de tropes egípcies en la península del Sinaí i el bloqueig egipci dels estrets de Tiran, entrada natural al port israelià d'Eilat, van ser els detonadors d'aquesta guerra. El resultat fou una derrota soferta per Egipte, Síria i Jordània, considerada humiliant en aquests països, que van argumentar la intervenció militar dels Estats Units i el Regne Unit per a justificar l'èxit de l'operació Focus israeliana. Israel va acabar la guerra havent augmentat el seu territori considerablement, amb la incorporació dels Alts del Golan, Cisjordània (incloent-hi Jerusalem), la Franja de Gaza i la península del Sinaí. La derrota militar d'Egipte i Síria va produir una gran indignació en el món àrab, el que va dur a l'atac conjunt egipci-sirià en la Guerra del Yom Kippur el 1973. Un problema que no acaba mai...

Com a curiositat, fins aquest any, la gestió de les crisis internacionals (com la de l'Orient Mitjà) només tenien dos canals de comunicació directa entre les principals potències mundials: el telèfon vermell entre Washington i

Moscou, i el teletip verd entre París i Moscou. Se'ls va afegir el teletip entre Londres i Moscou.

Un altre dels símbols que sobreviurà a la seva mort és el Che Guevara, polifacètic líder de la revolució cubana, assassinat a la selva boliviana per l'exèrcit el 9 d'octubre. Aquest polític, guerriller, escriptor i metge argentí-cubà es va convertir en un símbol d'abast mundial; simbolitzant la lluita contra les injustícies socials, la rebel·lió i l'esperit incorruptible.

Aquí a casa, Catalunya comença a dotar-se de les infraestructures necessàries per poder progressar econòmica, social i culturalment. Per exemple, l'1 d'abril s'inaugura l'Aeroport de Girona-Costa Brava.

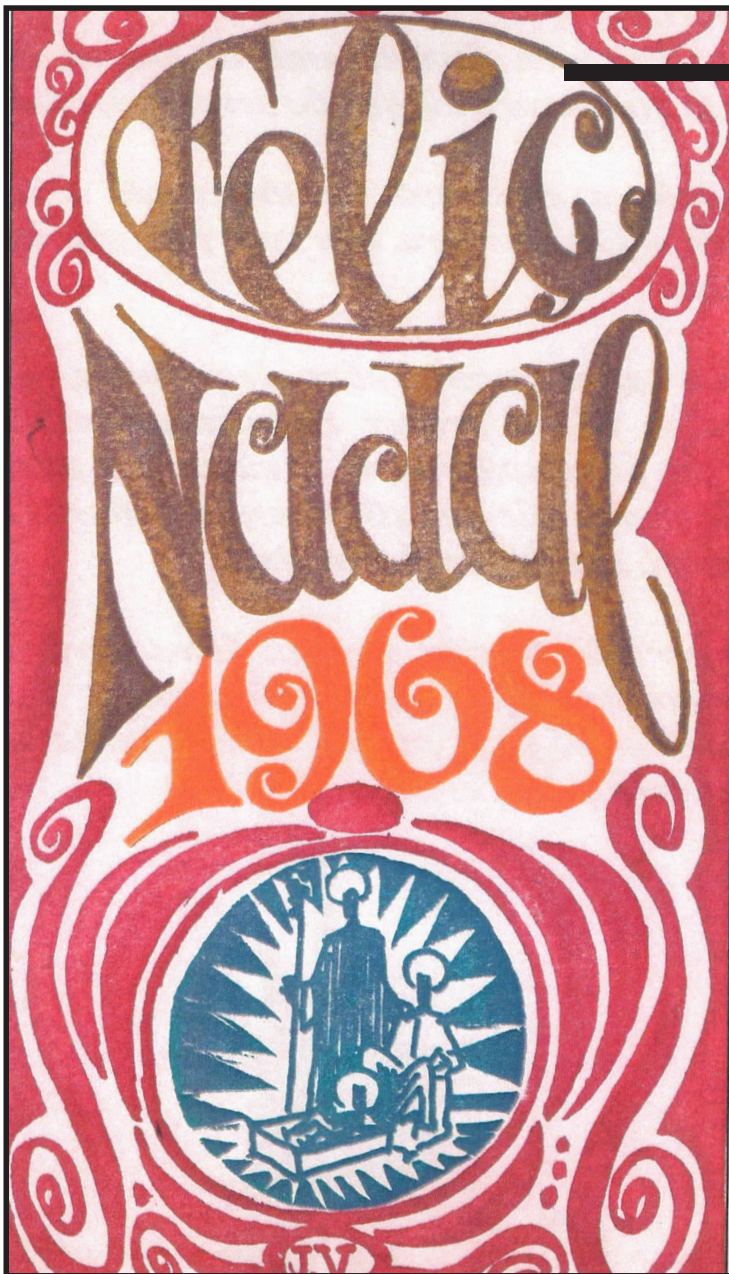
Els problemes de l'aigua i dels incendis també eren habituals com ara. Al juliol incendis a la Seu d'Urgell, i a Balsareny, Callús i Síria causen una zona de 800 hectàrees cremades amb la destrucció de 300.000 pins. El 21 de juliol l'alcalde de Solsona declara en una notícia a La Vanguardia que ja té la solució a la baixa qualitat de l'aigua del municipi. Calia fer uns 11 km de tuberes per portar un milió de litres diaris des de les fonts de Canalda (Oden) a 1.650 m d'altitud. Aquesta aigua, segons l'alcalde, era suficient per abastir el doble de la població d'aleshores de Solsona. Fent uns petits càlculs, si els solsonins d'aleshores eren 5.346 (segons el cens de 1970) i en tenien prou amb la meitat del milió de

litres diaris (equivalent a un consum de 31 m³/any per persona), els de 2022 (9.131 habitants) en consumeixen 51 m³/any. M'ho crec perfectament que abans es gastava menys aigua sense tants electrodomèstics...

La medicina fa un pas de gegant i el 3 de desembre, a Ciutat del Cap (Sud-àfrica) Christiaan Barnard fa el primer trasplantament de cor entre humans amb èxit. Aquest protocol faria salvar a moltíssimes persones en el futur.

Manfred Eigen, físic i químic alemany, va ser guardonat amb el Premi Nobel de Química pels seus estudis sobre les reaccions químiques ultraràpides, causades per destrucció de l'equilibri químic provocat per un ràpid impuls energètic.

Aquell any es va formar el duet humorístic Tip i Coll que van ser molt famosos actuant als anys 60 als platós de TVE. Eren el valencià Luis Sánchez Polack i el manxec José Luis Coll. Van debutar davant el públic el 1967, a l'Hotel Aránzazu de Bilbao.

El gall abandona la nadala per un any i ens apareix un petit pessebre per desitjar-nos un Feliç Nadal.

1968

Com passa sempre, els fets es repeteixen... Ara la brega està entre Ucraïna i Rússia, aleshores era amb Txecoslovàquia. La Primavera de Praga, entre el 5 de gener i el 21 d'agost, va ser un breu període reformista i de liberalització política i va acabar amb la invasió del país per part de la Unió Soviètica i d'altres membres del Pacte de Varsòvia que van enviar 500.000 soldats. Les reformes de la Primavera volien donar més drets als ciutadans, aixecant les restriccions sobre els mitjans, la llibertat d'expressió i de circulació. També s'aprovà la divisió en República Txeca i Eslovàquia, canvi que finalment va culminar el 1992. El relatiu èxit de la resistència no-violenta durant el procés va ser un dels elements clau que van facilitar la transició del país cap a la democràcia durant la Caiguda de la Unió Soviètica a principis dels anys 90. Aquest breu període d'optimisme reformista va ser font d'inspiració d'artistes com Milan Kundera i Václav Havel, escriptor, dramaturg i polític txec que va arribar a ser l'últim president de Txecoslovàquia i el primer de la República Txeca.

El Maig del 68 a França va ser també històric, i comença de fet el 25 de març. Esdevenen una sèrie d'importants protestes, vagues i manifestacions iniciades amb una sèrie de vagues estudiantils en nombroses universitats i instituts de París, seguides de confrontacions amb la policia. Els estudiants protestaven

contra el capitalisme, el consumisme, l'imperialisme americà i les institucions tradicionals de l'establishment. L'intent de Charles de Gaulle d'ofegar les vagues mitjançant una major càrrega policial només va contribuir a encendre els ànims dels estudiants, que van protagonitzar batalles campals contra la policia al Barri llatí i, posteriorment, una vaga general d'estudiants i vagues diverses secundades per fins a 11 milions de treballadors, que reclamaven millores en les condicions laborals. Les protestes van arribar a un punt tal que De Gaulle va dissoldre l'Assemblea Nacional francesa i va convocar eleccions anticipades el 23 de juny. El maig del 68 va estar ple de lemes que van popularitzar-se: Apaguem el televisor; obrim els ulls; Sota les llambordes està la platja; Prohibit prohibir; La imaginació pren el poder; L'acció no ha de ser una reacció, sinó una creació. El mes de maig del 68 a París va ser un dels punts d'inflexió de l'Europa contemporània i probablement res va tornar a ésser igual. Molts canvis de vida en l'àmbit social que han succeït després tenen allà el seu origen.

En l'àmbit musical, neix Led Zeppelin que, tot i considerar-se principalment com un grup de rock dur, gaudia d'una diversitat musical, tocant blues, rock & roll, soul, música celta, etc. Al cinema, el 2 d'abril, s'estrena la pel·lícula de ciència-ficció "2001: una odissea de l'espai" de Stanley Kubrick que tracta ja temes com l'evolució humana, la intel·ligència artificial, i la vida

extraterrestre. Amb una banda sonora memorable, s'associa el moviment de rotació dels satèl·lits amb el dels ballarins de valsos utilitzant música de Johann Strauss II.

El 21 de desembre la NASA enlaira l'Apollo 8, que fou el primer vol tripulat en orbitar al voltant de la Lluna: el 24 de desembre, la retransmissió en directe d'imatges de la cara oculta esdevingué el programa televisiu amb més audiència fins al moment.

Com és habitual es repeteixen les mostres d'afecte dels afeccionats del Madrid quan el Barça juga al seu camp, també en la final de la Copa d'aquell any, un 11 de juliol. Gràcies a Salvador Sadurní que ho va aturar tot, el Barça va fer valdre el 0-1 del minut 6, i el Barça guanya la copa. Van caure tantes ampolles de vidre (fins i tot una va impactar amb el trofeu) que a partir d'aleshores, sembla, es van prohibir als camps de futbol. És obvi que el vidre llençat amb força pot fer molt de mal.

El gall, de la Terra ençà, va ser testimoni d'un dels avenços més destacats de la humanitat: l'arribada de l'home a la Lluna el 20 de juliol.

1969

Amb aparells encara en blanc i negre on només es podien veure dos canals —el VHF i l'UHF— tothom va poder veure en directe l'arribada de l'home a la Lluna. Ja acabant la dècada dels 60s, aquell fet simbolitzava el domini tecnològic de l'espècie humana, en especial dels Estats Units per sobre de la resta. Recordo perfectament aquella nit i les paraules del meu pare emfatitzant la importància històrica del moment, "Jordi, fixa't bé. És la primera vegada a la vida que un home arribarà a la Lluna.", i jo allà assegut a terra del menjador amb els ulls clavats a la pantalla en blanc i negre. Malgrat que l'Apollo 11 va arribar a la Lluna el dia 20, Amstrong va trepitjar la superfície del planeta 6 hores més tard, ja el dia 21 de juliol. Per la història va quedar la seva frase: "És un pas petit per a un home, però un gran salt endavant per a la humanitat". Efectivament, allò va representar per a una generació adonar-se que es podien donar passos endavant molt significatius. També demostrava la victòria americana en la cursa per l'espai, fent realitat l'objectiu que s'havia proposat el president Kennedy: *"before this decade is out, of landing a man on the Moon and returning him safely to the Earth."* Encara ara n'hi ha que dubten que tot allò fos real o fos un muntatge...

El 10 de novembre es va emetre als Estats Units el primer capítol de la sèrie de televisió educativa Barri Sèsam, que acabaria arribant arreu i fent els seus personatges coneguts

internacionalment pels més petits.

L'escena musical catalana també té una novetat amb l'aparició del grup La Trinca, de Canet. Per la seva banda, Lluís Llach el 13 de desembre es va presentar en solitari al Palau de la Música Catalana on es va consolidar com un dels millors cantautors del moment. En aquest recital "L'estaca" és cantada només pel públic perquè estava prohibida.

La monarquia espanyola rep aquest any, el 22 i 23 de juliol el tret de sortida d'una nova etapa. Les Corts espanyoles designen Joan Carles de Borbó successor del dictador Franco com a cap de l'Estat espanyol, amb títol de rei i amb el títol provisional de príncep d'Espanya, havent-hi el seu pare, Joan de Borbó, de renunciar a la possibilitat de ser rei. En el discurs del jove futur monarca destaquen alguns lligams entre passat i futur: *"... fidelidad a los principios del Movimiento Nacional..", "España será lo que todos y cada uno de los españoles queremos que sea y estoy seguro que alcanzará cuantas metas se proponga, por altas que estas sean"*. En fi...

La corrupció al govern va esdevenir sorprenentment mediàtica amb el cas Matesa, una empresa dedicada a la producció de maquinària tèxtil, que va esdevenir el major escàndol financer del final del franquisme. La visita del ministre argentí d'Indústria va destapar el cas que afectava de ple els ministeris econòmics del govern

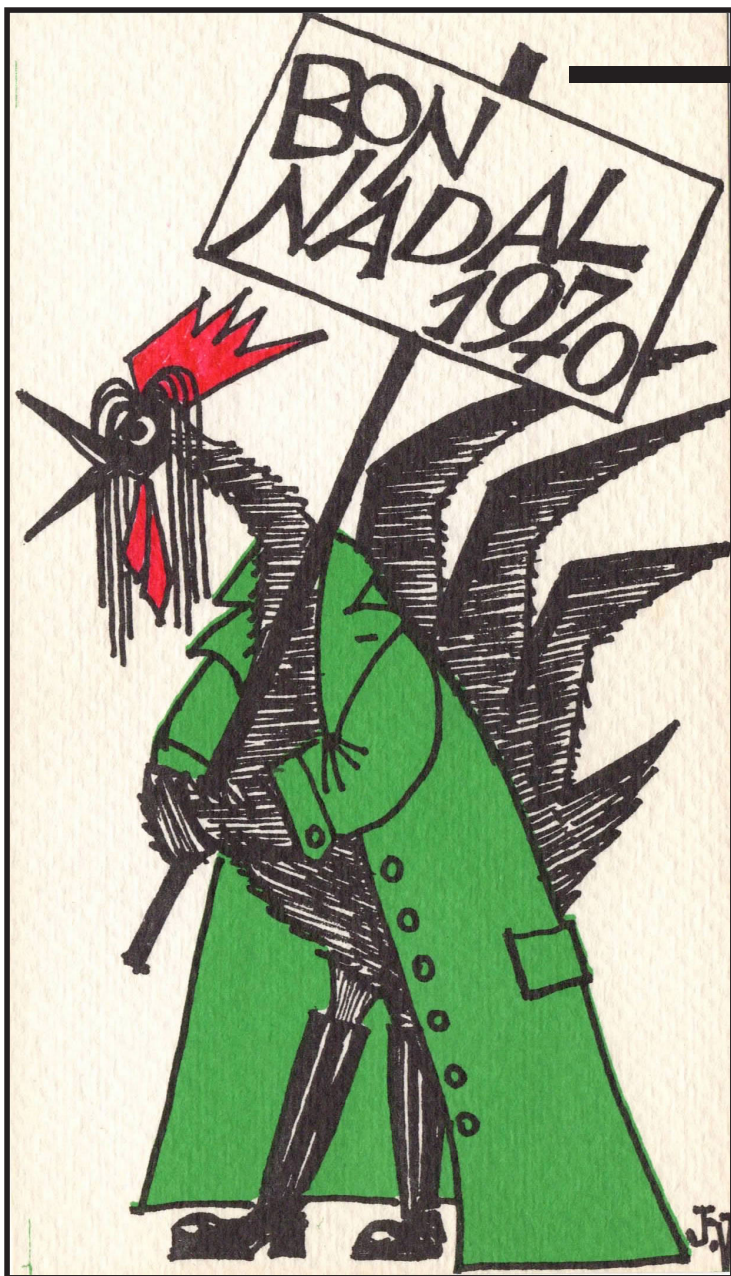
franquista. Durant la seva visita, el ministre espanyol va agrair la compra de 1.500 telers Iwer, però l'argentí va afirmar que només eren 120! La resta s'havia enviat però sense comprador, per poder cobrar uns crèdits d'ajut a l'exportació. L'afer Matesa va provocar una crisi de govern molt important que va acabar a l'octubre amb el cessament, d'entre altres, de Manuel Fraga al capdavant del Ministeri d'Informació i Turisme. Fraga va permetre que la premsa tractés l'afer amb una mica més de llibertat de l'habitual. En la remodelació onze dels nous ministres estaven vinculats a l'Opus Dei, que controlava gran part del poder econòmic. No en va s'havia creat el 1967 el Ministeri de Planificació i Desenvolupament, ocupat per Laureano López Rodó, un dels anomenats tecnòcrates de l'Opus Dei. En el rerefons hi havia els tres *Planes de Desarrollo* amb els quals es va superar el període estructural econòmic de la postguerra espanyola.

En l'àmbit cultural Samuel B. Beckett fou un dramaturg, novel·lista i poeta irlandès que va guanyar el Premi Nobel de Literatura i és considerat un dels representants més destacats de l'experimentalisme literari del segle XX i del teatre de l'absurd.

---

els 70

Amb les seves botes, el seu abric verd i una pancarta desitjant-nos Bon Nadal, el gall arrenca la dècada dels 70 reivindicant el seu jo. Com feien alguns sectors de dones reivindicant la maxifalda, en contra de la minifalda apareguda anys abans.

1970

Ha arrancat la dècada dels 70. Tom Wolfe la bateja com la “dècada del jo”. S’abandonen les preocupacions globals per la justícia social i la política que dominaren els 60 i s’adopta una visió més egoista cap a un mateix buscant el benestar individual. A la moda també passa, es busca un estil propi en què es valora la imaginació i la novetat en un intent de renovació personal. Malgrat la voluntat d’alliberació i de noves experiències de la gent, la dictadura espanyola seguia el seu control implacable. Es tanca El Molino per l’Ajuntament de Barcelona durant tres mesos “per repetides mostres d’immoralitat...”

La Llei d’educació instaurava el Curs d’Orientació Universitària (COU), un curs que s’havia de fer dels 17 als 18 anys per entrar a la universitat després d’haver fet el batxillerat unificat polivalent (BUP). Tantes generacions posteriors hem viscut el COU...

A Xile, el metge i polític socialista Salvador Allende guanya les eleccions del 4 de setembre, assumint la presidència poc després (3 de novembre). S’inicia així un període democràtic d’intenses reformes socials que acaba amb el cop d’estat i la seva mort l’onze de setembre de 1973.

Aquest any al món succeeixen diversos episodis de segrests d’avions. A Espanya el 7 de gener un jove perpetra el primer de la història, a Saragossa. La novetat fa que no estava clar quin

tribunal havia de tractar el tema, si era la justícia militar amb un consell de guerra o quina altra. Al final es va haver de crear un tribunal especial format per juristes i pilots. Un altre fet tràgic de caràcter aeri succeeix el 3 de juliol amb un accident al Montseny d’un avió provinent de Manchester, que s’estavellà contra el cim de les Agudes. Van morir 112 persones.

En l’esfera política destaca el Procés de Burgos, un consell de Guerra que va jutjar, entre el 3 i el 9 de desembre, 16 persones, acusades, d’entre altres delictes, de diversos assassinats i de pertànyer a l’organització armada Euskadi Ta Askatasuna (ETA), i que marcaria un abans i un després en la història del franquisme. ETA va saber aprofitar políticament el judici, i amb el segrest el dia 1 de desembre, del cònsol honorari de l’Alemanya Federal a Sant Sebastià, Eugen Beihl, va atraure encara més l’atenció internacional. A Catalunya, del 12 al 14 de desembre, 300 artistes i intel·lectuals es van tancar a l’abadia de Montserrat i llançaren un manifest en què demanaven l’amnistia política, llibertats democràtiques i el dret a l’autodeterminació. El dia de Nadal ETA alliberava el cònsol honorari segrestat, i la sentència va arribar el 28 de desembre, amb la confirmació de les 6 penes de mort inicials i 3 més. La duresa de les penes va crear una opinió contrària a les penes de mort i favorable a l’indult dels encausats.

Les pioneres del futbol femení van

iniciar-se el 25 de desembre amb el primer partit de futbol femení, al Camp Nou, en un festival benèfic. Avui en dia, poden estar orgullosos d’haver iniciat un dels fenòmens més exitosos de l’actualitat i, ben segur, del futur en el món de l’esport. Però si hi ha un fet destacable en el futbol va ser l’aparició de la figura de l’àrbitre Guruceta que va marcar els tractes arbitral al barcelonisme durant tota una generació. El 6 de juny, en un partit de quarts de final de Copa entre Barça i Madrid, el Camp Nou va viure l’episodi més intens de ràbia de la seva història davant de 100.000 espectadors. Un penal inexistent va fer esclatar el barcelonisme. El Madrid, 6è a la Lliga, s’havia quedat fora de les places europees aquella temporada per primera vegada. A partir d’aleshores, el Barça va recusar per sempre Guruceta, per a assegurar-se que mai més el tornaria a arbitrar. Va ser així fins al 1985 en un partit gens transcendental, però en què també va ser polèmic.

Això em fa pensar a la corrupció que hi ha en molts dels àmbits de la vida, com passa també en el futbol. Al 2023 el cas Negreira destapava uns pagaments entre 2001 i 2018 a un exàrbitre de futbol professional espanyol que era el vicepresident del comitè tècnic d’àrbitres. Suposadament va arbitrar malament, a favor del F. C. Barcelona.

El gall està engabiat mirant les estrelles de Nadal. Feia costat als empresonats de l'Assemblea de Catalunya. Potser necessita una amnistia per sortir de la gàbia i participar en les festes de Nadal d'enguany. O potser té un pla d'escapatòria?

1971

Durant el franquisme, Franco va fer servir els indults, que coincidien amb algun aniversari assenyalat, per fer fora de la garjola personatges de diversa condició. L'1 d'octubre d'aquell any, en el 35è aniversari de l'Exaltació de Franco a la Jefatura de l'Estat, es van indultar uns 700 presos i preses. Entre ells estava, per exemple, Jesús Gil y Gil — que anys més tard seria famós, com alcalde de Marbella i president del club Atlético de Madrid— condemnat per un delictes d'homicidi involuntari per la mort d'unes persones en un restaurant. El règim del dictador s'encaminava cap a la seva fase final i li anaven bé elements de canvi com aquests indults.

No li va caldre a Eleuterio Sánchez, el Lute, un dels delinqüents més populars, cap indult per sortir de la presó. A la matinada de l'1 de gener, va protagonitzar una de les evasions més sonades del Penal del Puerto de Santa María (Cadis).

Neix l'Assemblea de Catalunya, una plataforma unitària de l'antifranquisme català en la lluita contra la dictadura del general Franco. Es va constituir el 7 de novembre a l'església de Sant Agustí (Barcelona) i ràpidament va agrupar la gran majoria de partits, sindicats i organitzacions socials del país sota un programa de reivindicació de llibertat social i política, amnistia per als presos polítics i adopció d'un Estatut d'Autonomia per a Catalunya com a pas previ per a l'autodeterminació

i la coordinació democràtica amb la resta de l'estat. Durant la dècada dels setanta l'Assemblea de Catalunya va ser el principal marc de coordinació de la resistència contra la dictadura i va liderar i organitzar les principals mobilitzacions populars de l'època, amb un nombre incommptable d'actuacions, autodissolent-se ja força avançada la transició política. Com ja ens mostrava el gall a la nadala, aquell any van haver-hi moltes detencions i empresonaments. La detenció més nombrosa, i sorollosa, va ser la dels "113", cap a final d'any.

El 24 d'octubre, a la seu de l'ONU a Nova York, Pau Casals aprofita el concert que hi dirigeix per donar a conèixer al món la situació de Catalunya amb un emocionat: *I am a Catalan!*

El poeta i diplomàtic xilè Pablo Neruda rep el Premi Nobel de Literatura. Pocs anys més tard moria "oficialment" un 23 de setembre de 1973, a conseqüència d'un càncer, però les anàlisis rere l'exhumació del cadàver, van posar en evidència que fou assassinat pocs dies després del cop d'estat xilè.

El 20 de gener es casen la parella Julio Iglesias i Isabel Presley, embarassada de la seva primer filla, que tantes notícies i comentaris han donat a la premsa rosa d'aquesta generació.

Malgrat que avui en dia, després de la COVID-19 ja estem tots molt

conscienciats pels efectes d'una pandèmia, no sempre ha estat així. Aquell any al juliol es va detectar un brot de còlera a la ribera del riu Jalón a Saragossa. Es va barrejar el silenci informatiu del franquisme, que no volia donar missatges negatius sobre Espanya ni dins ni fora i, per una altra banda, l'estructura del sistema sanitari del moment abans de la creació d'un Ministeri de Sanitat i de la transferència de competències actual a les Comunitats Autònomes. Es van vacunar més de 600.000 persones en un cert clima d'alarma social.

Neix l'organització Greenpeace, en protesta per les proves nuclears dels Estats Units a l'arxipèlag d'Amchitka a Alaska, una reserva ornitològica. Eren un grup d'activistes antinuclears canadencs que es van dirigir a la zona de proves de l'exercici nuclear.

A l'octubre surt la cançó "Imagine" de John Lennon, encara que ell mateix va reconèixer que també hauria d'haver sortit Yoko Ono en l'autoria. Una de les cançons que s'ha convertit en un dels himnes per la pau:

*Imagine all the people
Livin' life in Peace
(...)
Imagine all the people
Sharing all the world
You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will live as one.*

El gall s'apunta a la moda del trial i del motocròs. O serà que li han regalat una Montesa per Nadal?

1972

Al'inici dels anys 70 la pràctica del trial i del motocròs arrenca amb força i es fa bastant popular. La marca Montesa treu diversos models, tant per grans (Cota 247) com per petits (Cota 25), que ajuden a fer créixer l'empresa tan en el mercat intern com en les exportacions. De fet, a la meua classe tothom en volia una... Alguns dels millors pilots en fan bona promoció en els campionats internacionals. En el Campionat del Món de motocròs d'aquell any s'assolí el millor resultat d'un fabricant català, gràcies al 4t lloc a la final dels 250 cc pel finès Kalevi Vehkonen, amb la Montesa Cappra. També el trial donava campions amb Montesa com Pere Pi amb Cota 123, el pare del famós Ot Pi.

Als Jocs Olímpics de Múnic, el 5 de setembre, un atac terrorista del grup palestí Setembre Negre va segrestar i assassinar els membres de l'equip olímpic israelià. El seguiment mediàtic dels fets va commocionar el món. En l'apartat esportiu, un nedador americà va triomfar. Mark A. Spitz va aconseguir set medalles d'or trencant la marca mundial en cada categoria. Mai abans un atleta havia assolit aquella fita.

Un altre fet violent, el Diumenge Sagnant (*Bloody Sunday*) va succeir al barri de Bogside de la ciutat de Derry, Irlanda del Nord, el 30 de gener. 15.000 persones es manifestaven contra una llei que permetia al govern britànic empresonar sospitosos de pertànyer a l'IRA sense cap judici

previ. La manifestació, convocada per l'Associació pels Drets Civils d'Irlanda del Nord, es portava a terme de forma pacífica fins que un grup aïllat de persones començaren a llançar pedres contra una barricada de soldats. Els soldats respongueren primer amb gas, bales de goma i aigua a pressió, i posteriorment amb bales reals. Els resultats oficials parlen de 13 morts, 6 d'ells menors d'edat.

A Espanya, el franquisme es debilitava. A Vigo, els treballadors de l'empresa Citroën Hispania van engegar una vaga el 10 setembre. L'actuació es va estendre a altres empreses de la zona i va adoptar un caire polític, més enllà d'una reivindicació laboral, afectant a més de 20.000 treballadors. Els fets van provocar l'acomiadament de cinc sindicalistes. Uns dies després, el 21 de setembre, van ser acomiadats 5.000 treballadors de diverses empreses de la ciutat.

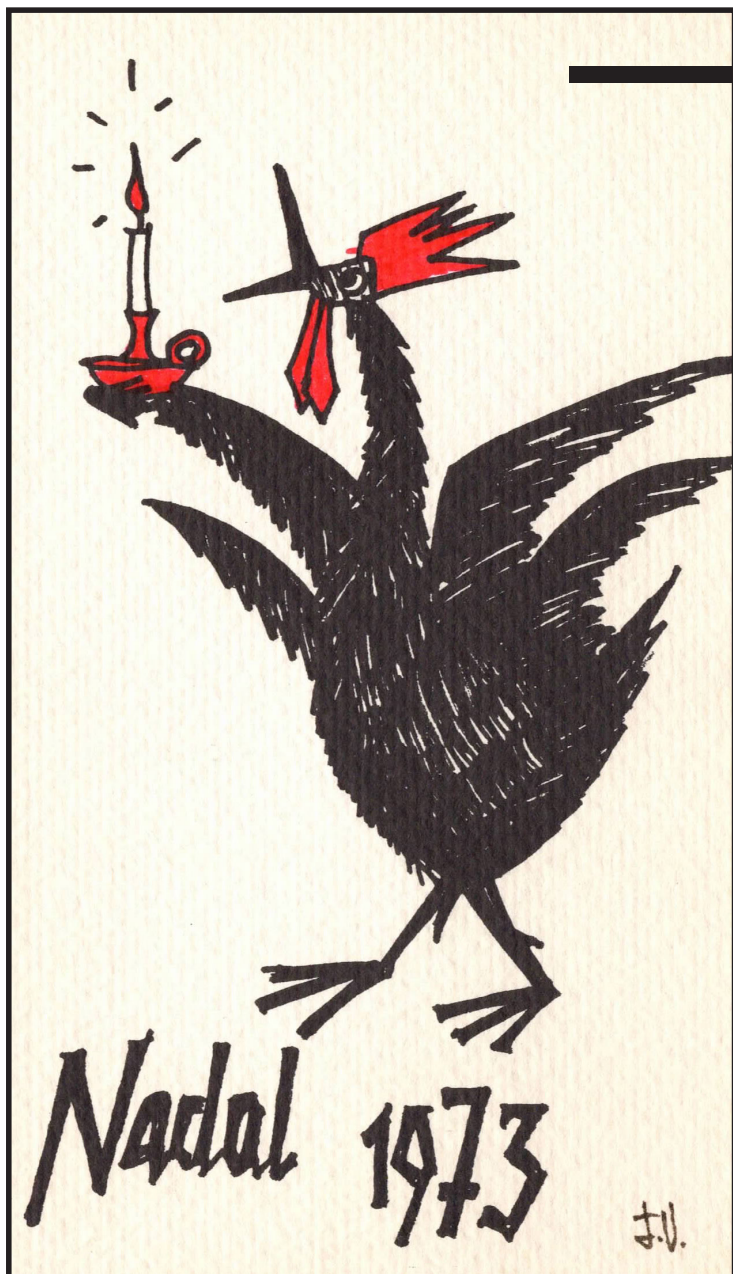
A Catalunya, l'11 de febrer entra en funcionament la central nuclear de Vandellòs I al costat del mar. Es va construir el 1967 i va començar a produir electricitat aquest any amb una potència elèctrica de 480 MWe. El reactor va ser tancat el 1989 després d'un incendi en una de les turbines i es troba en procés de desmantellament actualment.

El físic americà Leon N. Cooper és guardonat amb el Premi Nobel de Física. Expert en la física de l'estat sòlid, desenvolupà la teoria de la

superconductivitat, per la qual a molt baixa temperatura es manifesta en els electrons una gran força d'atracció que els fa fluir aparellats de manera que, en passar prop d'un nucli atòmic, el primer electró cedeix energia que és després recuperada pel seu company. Actualment, a nivell popular, un dels protagonistes de la sèrie *The Big Bang Theory*, Sheldon Cooper, rep el cognom en honor a Leon Cooper.

Es va fer molt famós un concurs a la TV. "*Un, dos, tres... responda otra vez*" va ser creat per Narciso «Chicho» Ibáñez Serrador i constava de deu temporades. El programa sempre ha estat emès per Televisió Espanyola i en l'actualitat és considerat com un dels clàssics de la cadena. Moltes famílies es reunien al voltant de la TV participant, cadascú a la seva manera, en el concurs.

En l'esfera personal, amb 9 anys en Jordi va fer la seva 1a Comunió a la capella del seu col·legi, les Escoles Pies de Sarrià. Mudat amb una americana que lluí un llampant escut dels escolapis, va ser un dia sonat per la família Mas-Castellà.

El gall, tot previngut, agafa l'espelma perquè ja es veu a venir les restriccions elèctriques que comportarà la primera gran crisi del petroli de la història.

1973

Aquest any, semblant al que passa ara a Ucraïna o Israel, una guerra va generar la primera gran crisi del petroli i, en conseqüència una enorme repercussió econòmica. L'escalada sobtada en el preu del cru va tenir l'origen a la festa jueva del Yom Kippur, una de les festes més importants del calendari jueu. Se celebra entre finals de setembre i principis d'octubre, i és el dia dedicat al penediment de les culpes i l'expiació dels pecats. Durant aquesta festa els jueus no poden fer feina, no es pot conduir ni fer ús d'aparells elèctrics o electrònics, no es pot menjar ni beure i tampoc banyar-se o rentar-se. Aprofitant el Yom Kippur, el 6 d'octubre, Egipte i Síria van llançar una ofensiva militar amb la intenció de recuperar d'Israel els territoris perduts del Sinaí i els Alts del Golan. L'atac va agafar les tropes israelianes mig desmobilitzades; pocs dies més tard van poder contrarestar la incursió àrab i recuperar territori. La guerra va acabar el 25 d'octubre, però les conseqüències econòmiques derivades de l'enfrontament armat es van deixar sentir durant dècades. Com a resposta a la intervenció militar dels EUA en favor d'Israel, l'Organització de Països Àrabs Exportadors de Petroli liderats per l'Aràbia Saudita va declarar l'embargament petroler contra els EUA. Aquestes decisions van situar el preu del petroli pels núvols i van suposar el cop d'efecte definitiu per enfonsar l'economia occidental, que havia mantingut un creixement sostingut des de finals de la Segona Guerra Mundial. La crisi

del petroli va provocar un increment de la inflació per l'encariment dels costos i un augment del preu del transport. En conseqüència, va haver-hi també una caiguda de la producció i de la demanda que van comportar un descens de vendes, el tancament d'empreses i la destrucció de llocs de treball. A Espanya per exemple, en poc temps, el litre de benzina va passar de costar 2,5 pessetes a 12,5. Tota aquesta crisi va provocar una pujada a nivell general dels preus. Hem d'afegir-hi la pressió inflacionista mundial que havia estat acumulada des dels anys seixanta amb la fixació dels salaris tot i anar incrementant l'atur.

A Xile, un altre onze de setembre, el general de l'exèrcit Augusto Pinochet enderroca el president democràtic Salvador Allende al Palau de la Moneda on encara es veuen en l'actualitat les marques de la metralla dels avions. El cop d'estat va ser protagonitzat per sectors de militars contraris a les polítiques socialistes, amb el suport de sectors reaccionaris de l'extrema dreta i pels Estats Units. La seva mort es va produir durant el bombardeig al Palau de la Moneda pels militars colpistes, durant el qual es va suïcidar, defensant fins al darrer moment el legítim govern que representava. Aquell tràgic final va commoure tot el món i el va fer esdevenir com un polític exemplar.

A Espanya, l'organització terrorista ETA va matar l'almirall Luis Carrero Blanco a Madrid el 20 de desembre

quan era president del Govern, entre juny i desembre. La mà dreta de Franco, el segon home més poderós durant la dictadura va substituir Franco com a president del Govern. L'Operació ogre va ser executada pel comando Txikia d'ETA; havia llogat un semisoterrani i havien excavat un túnel fins al mig de la calçada. Allà van col·locar-hi cent quilograms de Goma-2, que van provocar una explosió tan gran que va aixecar del terra el cotxe més de vint metres, el va fer passar per damunt del terrat de l'edifici contigu. Hi van morir l'almirall Carrero Blanco, el seu xofer i l'escorta. El dia abans havia rebut la visita del secretari d'Estat nord-americà Henry A. Kissinger. Curiosament, li van concedir el Premi Nobel de la Pau a Kissinger junt amb Le Duc Tho per haver negociat el cessament del foc a la guerra del Vietnam aquell any.

Una cançó del grup Mocedades va representar Espanya al festival d'Eurovisió arribant al segon lloc. "*Eres tú*" tenia encara aquelles melodies suaus i lletres clares de l'època. Si ara escoltessin els ritmes i lletres del reggaeton, no se pas...

El gall fa les maletes i es canvia de casa amb en Pep i n'Emília al carrer Joan Güell. Allà des d'un quart pis, continuarà sent testimoni d'excepció dels fets que passen durant l'any.

1974

Un que també va canviar de casa, per raons molt diferents va ser el president dels EUA, en Richard Nixon, enxampat en l'escàndol del Watergate. Un cas en què els mitjans de comunicació van fer de controladors de l'acció del govern. Woodward i Bernstein del *Washington Post* van destapar la trama d'espionatge als adversaris polítics que faria dimitir el 9 d'agost al president Nixon.

A Portugal, el 25 d'abril la Revolució dels Clavells va acabar amb el règim polític conservador i antidemocràtic que regnava des del 1926 amb un alçament militar i civil. Els militars lluien clavells als canons dels seus fusells. Es va restaurar la democràcia iniciant també un període de construcció d'un estat modern, amb l'objectiu també d'acabar amb el conflicte colonial.

Aquell any, una terrible decisió sobre on i com abocar els residus de la ciutat de Barcelona va castigar per sempre la qualitat ambiental del massís del Garraf. Es va crear l'abocador del Garraf, conegut ara com a dipòsit controlat de la Vall d'en Joan, en els termes municipals de Begues i Gavà. Un dels abocadors més grans d'Europa (67 ha) i que va estar actiu durant 32 anys. S'estima que hi ha uns 27 milions de tones de brossa acumulats i en alguns indrets supera els 100 m d'alçada. L'emplaçament de l'abocador, sense cap impermeabilització prèvia, en un massís calcari ple d'avencs, s'ha

demonstrat el més desfavorable de tots els que es podien haver escollit. Així, l'abocador constitueix el focus i origen de la contaminació severa de l'aqüífer del Garraf, donada la infiltració de lixivis en les aigües subterrànies que arriben fins al mar per la surgència de la Falconera, prop del port esportiu del nucli del Garraf.

El 6 d'abril, el XIX Festival de la Cançó d'Eurovisió, al Regne Unit, va tenir protagonistes significats. El grup suec ABBA va guanyar amb la seva cançó Waterloo; Olivia Newton-John (que anys després protagonitzaria la pel·lícula *Grease*) va representar els britànics; i el màxim representant de la rumba catalana Peret, amb la seva cançó "*Canta y sé feliz*", va voler il·luminar d'optimisme una Espanya a punt de patir un canvi de rumb més que esperat.

Jo no l'he pogut fer mai, però moltes persones l'han agafat com a repte i se n'han sortit. El cub de Rubik va aparèixer aquest any fruit de l'enginy de l'escultor i professor d'arquitectura hongarès Ernő Rubik. Fins al 2020 s'havien venut 450 milions de cubs en tot el món, essent considerat el trencaclosques més venut i també el joguet més venut.

Sir Martin Ryle, un astrònom britànic, va ser guardonat amb el Premi Nobel de Física, juntament amb Antony Hewish, i esdevingueren els primers astrònoms a aconseguir-lo, pels seus treballs sobre radioastronomia i els púlsars.

L'1 de novembre es va iniciar el pont aeri entre Madrid i Barcelona, tot un símbol de l'aviació a Espanya. El bitllet costava menys de 2.000 pessetes, no calia fer cap reserva i podies anar i tornar de Madrid en el mateix dia. Tota una innovació pels usuaris que viatjaven per motius de negocis majoritàriament.

Els noms de Cruyff i del Barça van quedar lligats de per vida amb l'arribada del geni holandès un any abans. Va fer que el Barça guanyés la lliga 1973-74. Cruyff va arribar el 1973 al FC Barcelona per 6 milions de florins (aprox. 2 milions de dòlars, 100 milions de pessetes del moment) en el qual va ser el traspàs més car de la història del futbol fins aleshores. Cruyff es va retrobar amb Michels com a entrenador, va poder debutar oficialment en el partit a casa contra el Granada CF el 28 d'octubre de 1973. La temporada ja portava disputades set jornades i el Barcelona es trobava, al final de la taula de lliga. Amb el neerlandès a l'equip, el club va romandre invicte durant 25 partits seguits. També aquell any, el 17 de febrer, el Barça va fer-li una històrica maneta (0-5) al seu etern rival al seu camp. El 0-2 de Cruyff al minut 39 és recordat per la seva brillant execució. Aquella victòria va ser sonada i fins i tot, el *New York Times*, va destacar l'impuls que representava per la causa catalana.

El gall reposa a la butaca de casa els Vinyeta, davant de l'estanteria del saló, repassant les notícies que venen calentes a finals de l'any, ja que es va produir la mort de Franco.

1975

El 20 de novembre va ser una data molt significativa per a tota una generació; un punt d'inflexió que faria canviar tot. Als 82 anys Franco va morir, després d'unes setmanes agòniques, i tothom ja recordarà les paraules per la TV en blanc i negre d'Arias Navarro: *"Españoles, Franco ha muerto!"* Tot Espanya s'aturà i un dels fets que més recordo són els onze dies de festa que vàrem tenir a l'escola. Érem petits i no prou conscients dels canvis que vindrien tot seguit. Començava una nova etapa per tots.

Dies abans va tenir lloc la Marxa Verda, una manifestació que va aplegar uns 350.000 marroquins, iniciada el 6 de novembre, coordinada pel govern del Marroc, per obligar Espanya a lliurar la disputada província del Sàhara espanyol.

El 7 de maig al Palau de la Música Catalana Lluís Llach presenta la seva cançó *Viatge a Itaca*, basada en textos de Kavafis, i es converteix en el seu disc més venut fins aleshores amb 150.000 còpies. El dilluns 12 de maig, el cantant va ser conduït per la policia des de l'hotel on s'allotjava aquells dies, amb motiu dels seus recitals al Palau, fins a la Jefatura Superior, on va haver de declarar i no va sortir fins dues hores més tard. L'interrogatori es va centrar en el primer recital quan el cantant, que tenia prohibit fer cap repetició de les seves cançons, després que el públic aplaudís durant més de vint minuts, va tornar a sortir per dir que no en podia cantar cap més. En

aquells moments, el governador civil de Barcelona era Rodolfo Martín Villa.

Al juliol en el marc del programa espacial de proves Apollo-Soiuz, va tenir lloc el primer vol espacial conjunt dels EUA i l'URSS, incloent-hi experiments científics conjunts. Fou una font d'experiències útils d'enginyeria per a futurs vols espacials conjunts dels EUA i l'URSS, com el programa Shuttle-Mir i l'Estació Espacial Internacional.

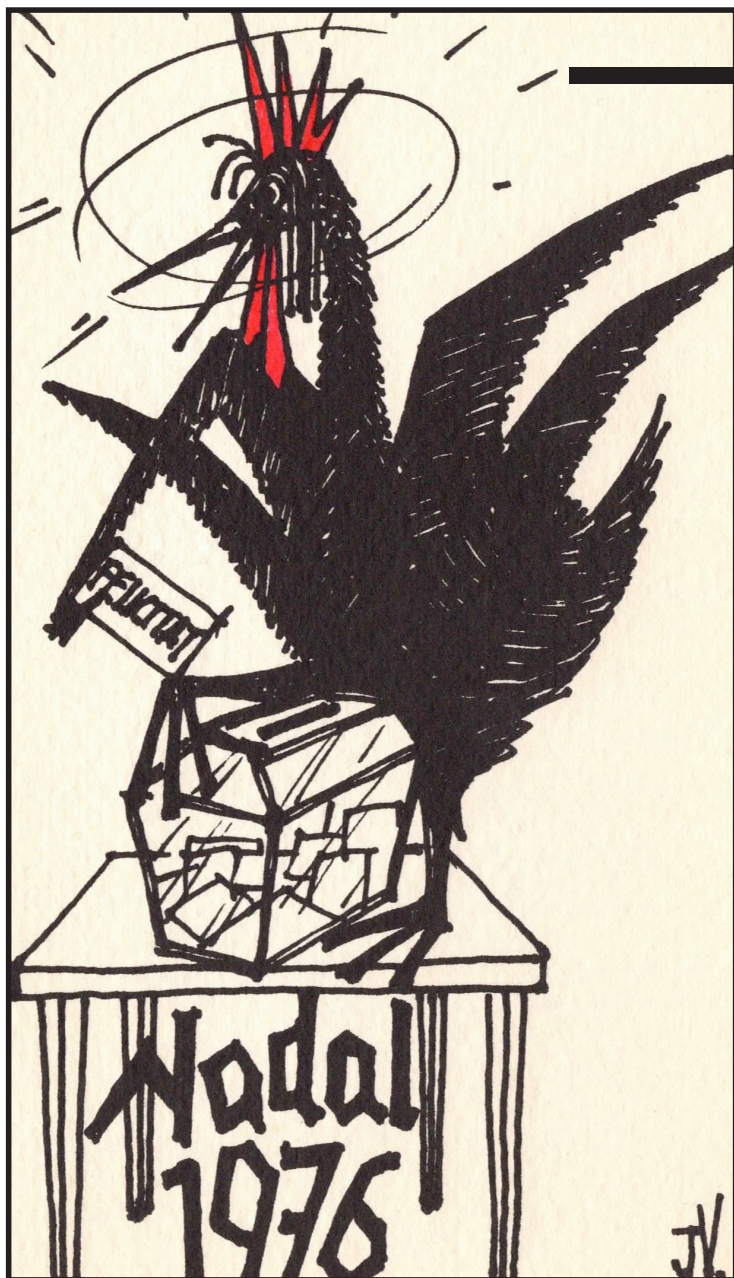
Probablement, no n'eren del tot conscients, però el 4 d'abril, a Califòrnia, Bill Gates i Paul Allen van canviar el món fundant l'empresa Microsoft, per desenvolupar i vendre el lector de programa BASIC per Altair 8800. Va ser l'inici de l'hegemonia del sistema operatiu MS-DOS, a que va seguir el Windows.

El físic danès Aage Niels Bohr fou guardonat amb el Premi Nobel de Física pels seus estudis sobre els nucleons i la mecànica quàntica. La curiositat és que era fill del també físic Niels Bohr, guardonat amb el Premi Nobel de Física l'any 1922. A. Niels Bohr fou convidat a participar al Projecte Manhattan sobre la bomba atòmica per part de Robert Oppenheimer, traslladant-se així tota la família als Estats Units. Renato Dulbecco, biòleg i professor universitari nord-americà, d'origen italià, va ser també guardonat amb el Premi Nobel de Medicina o Fisiologia

d'aquell any. Inicià la seva recerca amb Salvador Luria, col·laborant després amb personatges com Max Delbrück. Va compartir el Premi Nobel amb David Baltimore i Howard Martin Temin pels seus descobriments referents a la interacció entre els virus tumorals i el material genètic de la cèl·lula.

Poques vegades pot passar que dos equips catalans com el Barça i el Sant Andreu es vegin les cares en partit oficial. Això va passar aquell any en la competició de Copa, el 31 de maig al Narcís Sala, i el 4 de juny al Camp Nou. El Barça de Rinus Michels va guanyar els dos partits.

Un cop mort Franco, fa ja un any, el gall ja veu que comença una nova etapa democràtica en la que haurà de votar sovint, i ja li agafa una mica de mareig.... En qualsevol cas, ell ja te a punt la butlleta de FELICITAT per introduir-la a l'urna.

1976

Un dels passos que consolidaven el desenvolupament de la nova etapa democràtica va ser el referèndum sobre la Llei per a la Reforma Política del 15 de desembre, amb el resultat final del suport del 94% dels votants. La Llei per a la Reforma Política va ser l'última de les Lleis Fonamentals, aprovada per les Corts Espanyoles el 18 de novembre. El seu principal objectiu va ser fer el pas de la dictadura franquista a una monarquia constitucional amb un sistema parlamentari basat en la democràcia representativa. La llei preveia la legalització dels partits polítics i l'establiment d'eleccions democràtiques per a les Corts Constituents, que havien de redactar una Constitució.

Milers i milers de ciutadans que somnien, volen construir un país nou. És temps d'il·lusió. Ens sembla que som els amos del nostre destí. Tenim la impressió que compartim alguna cosa, moltes coses, però no sabem ben bé de què es tracta. Només sabem que estem recuperant la llibertat. La llibertat de veure les pel·lícules prohibides, de parlar i escriure la llengua prohibida, de proclamar les idees prohibides. Una extraordinària dinàmica social fa inevitable la ràpida evolució cap a una democràcia plena. La necessitat d'obertura i de canvis genera rebombori a la societat. Les manifestacions per l'amnistia del febrer a Barcelona sota el lema de "Llibertat, amnistia i estatut d'autonomia", convocades

per l'Assemblea de Catalunya, són les primeres grans manifestacions a Catalunya després de la mort de Franco.

El 23 d'abril es publica el primer número del diari Avui pensat i escrit en català. El 5 de setembre, el periodista Joaquim Maria Puyal fa la primera emissió radiofònica d'un partit de futbol en català.

A Perpinyà, el 16 de setembre, obre les portes la Bressola, la primera escola catalana després de l'ocupació de la Catalunya del Nord per França el 1659.

L'avió supersònic Concorde, un model d'avió de passatgers supersònic, tenia una velocitat de creuer Mach 2,04. Els vols comercials del Concorde, operats per British Airways i Air France, començaren el 21 de gener i finalitzaren, anys més tard, el 24 d'octubre del 2003.

El 17 de setembre, al Prat de Llobregat, una manifestació amb 25.000 assistents, la més multitudinària de la història del municipi, protesta contra el desviament del riu Llobregat, probablement la primera manifestació de caràcter ambientalista del moment.

A fora també es mouen les coses, el 24 de març, militars colpistes argentins puguen al poder i implanten una dictadura que durarà fins al 1983. A la Xina el 9 de setembre, mor Mao Tse-Tung als 82 anys, primer president de la República Popular de la Xina.

Als EUA una gran revolució tecnològica comença. Steve Jobs, Wozniak i Wayne funden Apple Computer Company l'1 d'abril. És l'inici d'una de les empreses més poderoses del futur de la humanitat.

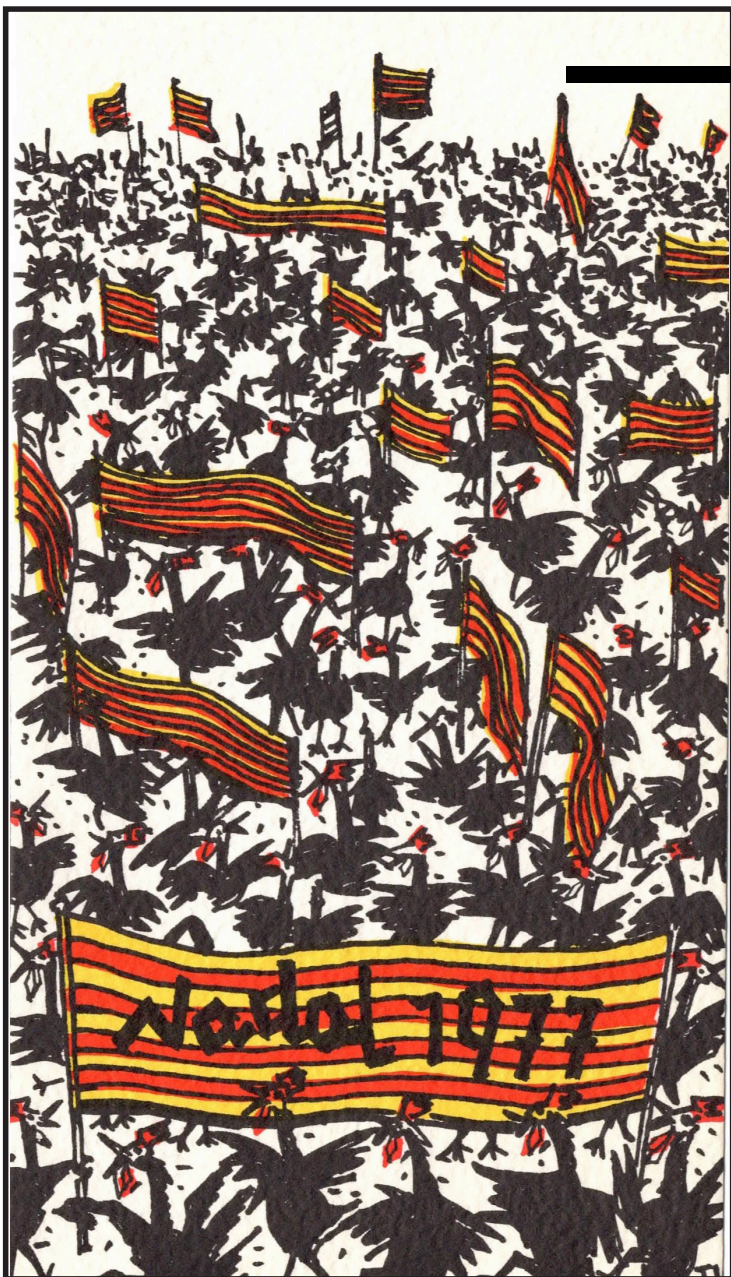
El 3 de setembre, la nau Viking 2 aterra al planeta Mart i hi fa fotografies.

En el món de la música, "Hotel California" de la banda nord-americana Eagles es publica al desembre. És un dels àlbums més venuts de tots els temps amb vendes superiors a 32 milions de còpies a tot el món.

Al Regne Unit el 12 de gener mor l'escriptora anglesa Agatha Christie, als 85 anys.

Milton Friedman, economista estatunidenc, va ser guardonat amb el Premi Nobel d'Economia. Ferm defensor del liberalisme econòmic i el lliure mercat, fou el fundador del monetarisme. Segons Friedman el capitalisme no només representa el millor sistema econòmic sinó que també ofereix l'espai més apte per a l'autorealització individual.

Enguany, a Mont-real, Canadà, se celebren els Jocs Olímpics d'Estiu amb una destacadíssima participació de la gimnasta romanesa de 14 anys Nadia Comăneci. Va causar sensació per ser la primera a la qual es van concedir diverses notes de 10.0 punts, aconseguint tres medalles d'or, una de plata i una altra de bronze.

L'Onze de setembre de 1977
més d'un milió de persones
es manifesten al Passeig de
Gràcia de Barcelona, tot ple
de senyeres, exigint

*"Llibertat, amnistia i estatut
d'autonomia!!"*

1977

La multitudinària manifestació de la Diada de Catalunya del 1977 es recordada com històrica i marca, en certa manera, l'inici de les demandes d'autogovern d'aquesta generació. Era la primera gran manifestació; la primera de moltes altres que l'han succeït en aquell mateix indret. En aquell moment el crit per la independència no era comú; calia fer un primer pas envers l'autonomia del poble català.

Aquest any va representar un punt d'inflexió des del vessant polític: el 15 de juny s'havien fet les primeres eleccions democràtiques espanyoles des de la dictadura franquista. Amb més de sis milions de vots, la Unión de Centro Democrático (UCD) d'Adolfo Suárez, que encarnava la transició pacífica des del poder, va guanyar les eleccions. La majoria de la generació dels 60 encara no vam poder votar aleshores, però ja es va començar a encendre la flama de la reivindicació i participació polítiques.

La transició política a Espanya no va ser fàcil. El 24 de gener, un atac terrorista de la ultradreta a un despatx del carrer Atocha de Madrid va causar la mort de cinc advocats laboralistes del Partit Comunista i de CC.OO.

El 23 d'octubre, Josep Tarradellas com a president de la Generalitat de Catalunya, en una plaça de Sant Jaume plena de gom a gom, va cridar una de les frases que ha marcat una generació: "Ciudadans

de Catalunya, ja sóc aquí!". Després del seu exili, el reconeixement de Tarradellas, com a president de la Generalitat restituïda pel mateix Suárez en un decret de 29 de setembre, mostrava certament vies de canvi real a l'Espanya postfranquista.

En el cinema, tres pel·lícules van marcar una generació. El 25 de maig s'estrenava la saga de La Guerra de les Galàxies (Star Wars episodi IV: Una nova esperança) amb un jove Harrison Ford. Una altra va ser Encontres a la tercera fase, dirigida per Steven Spielberg, estrenada el 16 de novembre. Tant l'una com l'altra obrien els ulls de tota una generació al futur, a la tecnologia d'avantguarda, a la vida extraterrestre, etc. I aquesta darrera ens deixava una seqüència de cinc notes musicals (Sol, La, Fa, Fa, Do) que simulava els contactes amb extraterrestres com una finestra a allò desconegut. La tercera pel·lícula era "Febre del dissabte nit" (*Saturday Night Fever*) protagonitzada per John Travolta amb música dels Bee Gees que va fer esclatar la música i la moda disco.

Dels Premis Nobel del 1977 en destaca el químic Ilya Prigogine, científic belga d'origen soviètic, amb motiu dels seus avenços en les teories de la termodinàmica i, en especial, en l'estudi de les estructures dissipatives que constitueixen l'aparició d'estructures coherents, autoorganitzades en sistemes allunyats de l'equilibri.

Pel que fa al Barça, la jornada 21a de la lliga 1976-77 va ser catastròfica. Avui en dia, amb el vídeoarbitratge (VAR), el gol que Esteban li va fer amb mà i en fora de joc al Barça al Camp Nou el 6 de febrer mai hagués valgut. Aquell gol va encendre els ànims. Després de 10 setmanes seguides com a líders, a partir d'aquella jornada, l'Atlético de Madrid agafaria el liderat per convertir-se en campió, un punt per sobre del Barça. Malgrat que en el partit contra el Màlaga guanyaren els culers per 2-1 amb gols dels holandesos Cruyff i Neeskens, el resultat fou determinant. Cruyff va ser expulsat amb targeta vermella, es van llençar coixins, afeccionats van saltar al camp i van agredir a l'àrbitre, va haver-hi enfrontaments amb la policia i una furgoneta de TVE va ser incendiada. Cruyff va ser sancionat amb tres partits, en els que el Barça només va sumar un punt.

Nadal 1978

Carles Baliarda Vinyeta
17 de juny de 1949
28 d'agost de 1978

El gall deixa pas enguany al colom de la pau per la mort del nebot d'en Pep. Amb la seva branqueta d'olivera al bec, símbol de la victòria i de la pau que la segueix, ens vol transmetre els ideals de pau, llibertat i igualtat al món.

1978

El 6 de desembre Espanya celebra el referèndum que donarà el tret de sortida a la Constitució espanyola del 1978. El text comença amb un preàmbul que diu: “La Nació espanyola, amb el desig d’establir la justícia, la llibertat i la seguretat i de promoure el bé de tots els qui la integren, en ús de la seva sobirania, proclama la voluntat de:

- Garantir la convivència democràtica dins la Constitució i les lleis de conformitat amb un ordre econòmic i social just.

- Consolidar un Estat de Dret que assegurí l'imperi de la Llei com a expressió de la voluntat popular.

- Protegir tots els espanyols i els pobles d'Espanya en l'exercici dels drets humans, les seves cultures i tradicions, llengües i institucions.

- Promoure el progrés de la cultura i de l'economia per tal d'assegurar a tothom una qualitat de vida digna.

- Establir una societat democràtica avançada, i

- Col·laborar a l'enfortiment d'unes relacions pacífiques i de cooperació eficaç entre tots els pobles de la Terra.

Ha estat i és encara el full de ruta del desplegament de la transició espanyola des de la dictadura de Franco cap a la democràcia plena. Un document de fa 45 anys no pot recollir les novetats

polítiques, socials, econòmiques i culturals que han anat apareixent en aquests darrers anys. De manera totalment insuficient, com sempre passa, les lleis van darrere dels fets i l'evolució de la societat espanyola es veu encotillada per un text d'una altra època.

Fins aquell any, l'adulteri era un delictes penal castigat amb fins a 6 anys de presó. El 26 de maig es van derogar els articles 449 i 452 del Codi Penal.

L'11 de juliol, a Sant Carles de la Ràpita, succeeix una tragèdia: un camió cisterna carregat de gas propà xoca amb la tanca del Càmping Els Alfacs a la carretera N-340, i moren en l'explosió 215 persones.

El 25 de juliol, neix a Manchester Louise J. Brown, la primera nena proveta nascuda amb tècniques de fecundació in vitro. Un avenç estratosfèric en la salut reproductiva de la humanitat. El “pare” científic fou el fisiòleg Robert G. Edwards, que en 2010 va ser reconegut amb el Premi Nobel de Medicina o Fisiologia. L'atenció mediàtica fou tremenda, el debat social desorbitat, però la ciència va triomfar i avui en dia milers de nadons han nascut gràcies a aquesta tècnica.

La 1a generació del Volkswagen Beetle, el famós escarabat, deixa pas al model Golf. Amb un disseny característic l'obra de l'empresa alemanya per proveir un vehicle

assequible al poble va ser tot un èxit.

Aquell any es reconeixia amb el Premi Nobel de Química a Peter D. Mitchell, bioquímic anglès, pels seus treballs sobre l'intercanvi d'energia biològica per mitjà de la teoria de la química osmòtica. La seva teoria es basa en el flux d'electrons i d'ions hidrogen a través de la membrana de les mitocondries generant un gradient que comporta la generació d'ATP, la molècula que acumula i transporta l'energia de la cèl·lula. A nivell molecular, Mitchell explicà un dels fenòmens essencials de la vida; encara ens resta la seva extrapolació a nivell planetari per entendre el funcionament de la Terra.

El 19 d'abril, el FC Barcelona va derrotar la UD Las Palmas per 3–1 en la final de la Copa del Rei, proclamant-se campió de la competició, però aquell any portaria també la marxa d'en Cruyff com a jugador, un dels símbols del barcelonisme.

El gall desplomat i marejat rep l'impacte de la crisi del petroli. Un cop més, esdeveniments greus que succeeixen a altres indrets del món afecten aquí de manera important en la vida de les persones. La dinàmica política també estava en ebullició...

1979

La crisi del petroli de 1979, també coneguda com a segona crisi del petroli, després de la sobrevinguda el 1973, es va produir sota els efectes de la revolució iraniana. El 8 de setembre del 1978 es produeixen revoltes en contra del Xa Mohammad Reza Pahlavi a Teheran. Al novembre, 37.000 treballadors de les refineries iranianes es declaren en vaga, passant la producció de 6 milions de barrils diaris a 1,5 milions, i nombrosos treballadors estrangers abandonen el país. La congelació de les exportacions iranianes provoca la gairebé instantània pujada de preus, fet que afecta el mercat global del petroli.

El Xa va sortir de l'Iran cap a l'exili a mitjan gener del 1979, i dues setmanes després l'Aiatol·là Khomeini tornava a Teheran, on va ser rebut per uns quants milions de partidaris. El règim va caure poc després, l'11 de febrer, quan les guerrilles i les tropes rebels van vèncer les tropes lleials al Xa en la lluita armada als carrers. L'Iran votava en referèndum per convertir-se en una República Islàmica l'1 d'abril i pel desembre aprovava una nova constitució teocràtica que consagrava Khomeini com a líder suprem de l'Iran. El fonamentalisme islàmic començava així la seva escalada que encara dura ara...

A part de la crisi econòmica, la vida política també creà un cert mareig al gall, amb unes quantes eleccions de singular importància. El 3 de

març, la Unió de Centre Democràtic (UCD), encapçalada per Adolfo Suárez, guanya les eleccions generals espanyoles per majoria relativa. El 3 d'abril se celebren les primeres eleccions municipals després de la mort del general Franco. Els primers alcaldes democràtics van sortir d'aquelles eleccions. El partit que va obtenir més vots i regidors arreu d'Espanya fou l'UCD. Tanmateix, a moltes ciutats importants, els seus candidats a l'alcaldia foren desbancats per coalicions d'esquerra formades pel PSOE i el PCE. A Catalunya, els dos partits més votats foren el PSC-PSOE i el PSUC, tot i que els qui van obtenir més regidors foren CiU i Centristes-UCD. Tanmateix, socialistes i comunistes van obtenir la majoria d'alcaldies de les principals ciutats catalanes, les quatre capitals provincials i les ciutats del cinturó industrial de Barcelona.

El 25 d'octubre, se celebra el referèndum en el que resultà plebiscitat l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, conegut com l'Estatut de Sau. Aquest entra en vigor al desembre, atorgant a Catalunya un règim d'autonomia. Va esdevenir la norma institucional bàsica de Catalunya, d'acord amb el que estableix el títol vuitè de la Constitució espanyola de 1978. Definia els drets i deures de la ciutadania de Catalunya, les institucions polítiques de la nacionalitat catalana, les seves competències i relacions amb l'Estat i el finançament de la Generalitat

de Catalunya. Fou publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya el 31 de desembre.

Al Regne Unit, el 4 de maig, el Parlament Britànic nomena Margaret Thatcher cap de govern. Esdevé la primera dona que ocupa aquest càrrec.

Dues pel·lícules, entre altres, van ser molt populars. "La vida de Brian", obra del grup britànic d'humoristes Monty Python, iniciava una escola d'humor britànic fortament irreverent. L'altra, "Kramer contra Kramer", amb Dustin Hoffman i Meryl Streep, va guanyar cinc Oscars.

Aquell any, la mare Teresa de Calcuta va obtenir el Premi Nobel de la Pau per la seva tasca humanitària amb la congregació de les Missioneres de la Caritat.

A nivell esportiu, el 16 de maig el Barça guanyà a la pròrroga la Recopa de Europa a Basilea enfront del Fortuna Düsseldorf. Va ser el primer trofeu important a nivell europeu que encetaria la fam de títols internacionals del club. Més de 30.000 culers van viatjar fins a Suïssa en una de les finals més recordades pels afeccionats. La celebració va agafar també tints polítics, ja que al carrer es cridava ¡Visca el Barça, visca Catalunya, volem l'Estatut! Fins i tot el president de la Generalitat, Josep Tarradellas, va sortir al balcó de Sant Jaume afegint-se a la festa.

---

els 80

El gall es posa el xandall i comença a córrer (footing) per la Diagonal. Cuidar-se i fer esport es posa de moda entre la societat.

1980

La popularització de l'esport arriba com a mostra del desig d'una vida saludable. Fins aleshores l'esport era pels esportistes; l'esport es popularitza i anar a córrer es posa de moda. Certament, una bona tendència que ha de repercutir en una vida més saludable per a tots.

El 20 de març se celebren les primeres eleccions al Parlament de Catalunya des del temps de la República, i el restabliment de la Generalitat de Catalunya en 1979. Heribert Barrera d'Esquerra Republicana en fou elegit president del Parlament i Jordi Pujol esdevindrà president de la Generalitat. Acudiren a votar 2.725.558 persones, amb una participació del 61,44%. Molts noms il·lustres van formar part d'aquell primer hemicicle que va adoptar una funció de construcció del país. Entre ells, metges, científics com Joan Oró, Antoni Puigvert, Eduard Punset, Jordi Borja, Josep Benet, Josep Laporte, Josep Ma Ainaud de Lasarte, etc. I una llarga llista de químics, arquitectes, farmacèutics, enginyers, metges, historiadors, pedagogs. El partit més votat fou Convergència i Unió qui, amb 752.943 vots (un 27,68%) i el seu lema de campanya, "Ara convé", obtingué 43 escons, 10 més que la segona força política, el Partit dels Socialistes de Catalunya.

El 20 de maig al Quebec se celebra un referèndum per a decidir sobre la separació del Canadà. El 60% s'oposa a la independència, però com a mínim

poden expressar la seva opinió sobre la qüestió.

El 4 de novembre als EUA, l'actor Ronald Reagan és elegit president, substituint a Jimmy Carter. Ja no es pot dir que qualsevol no pot arribar a ser president... i en vindran uns quants de traca...

El 12 de maig, Mercè Rodoreda rep el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. En el mateix any guanya també el Premi Ciutat de Barcelona amb "Viatges i flors" i fa el pregó de les festes de la Mercè.

Mor als 54 anys Richard Henry Sellers, més conegut com a Peter Sellers. Aquest comediant anglès va ser conegut mundialment per les seves pel·lícules de la sèrie "La pantera rosa", entre altres.

Un altre actor molt conegut Larry Hagman interpreta el personatge JR a la sèrie de TV "Dallas". Aquesta era una que no ens perdiem a casa. Els Pepitos estaven -allò que es diu- enganxats a la sèrie. Les peripècies de la família Ewing que vivia al ranxo de Southfork eren d'allò més sucoses. El 21 de març als EUA un episodi va deixar tothom glaçat. "Qui va disparar JR?" ens va deixar durant molt de temps inquiets per conèixer el desenllaç de la sèrie.

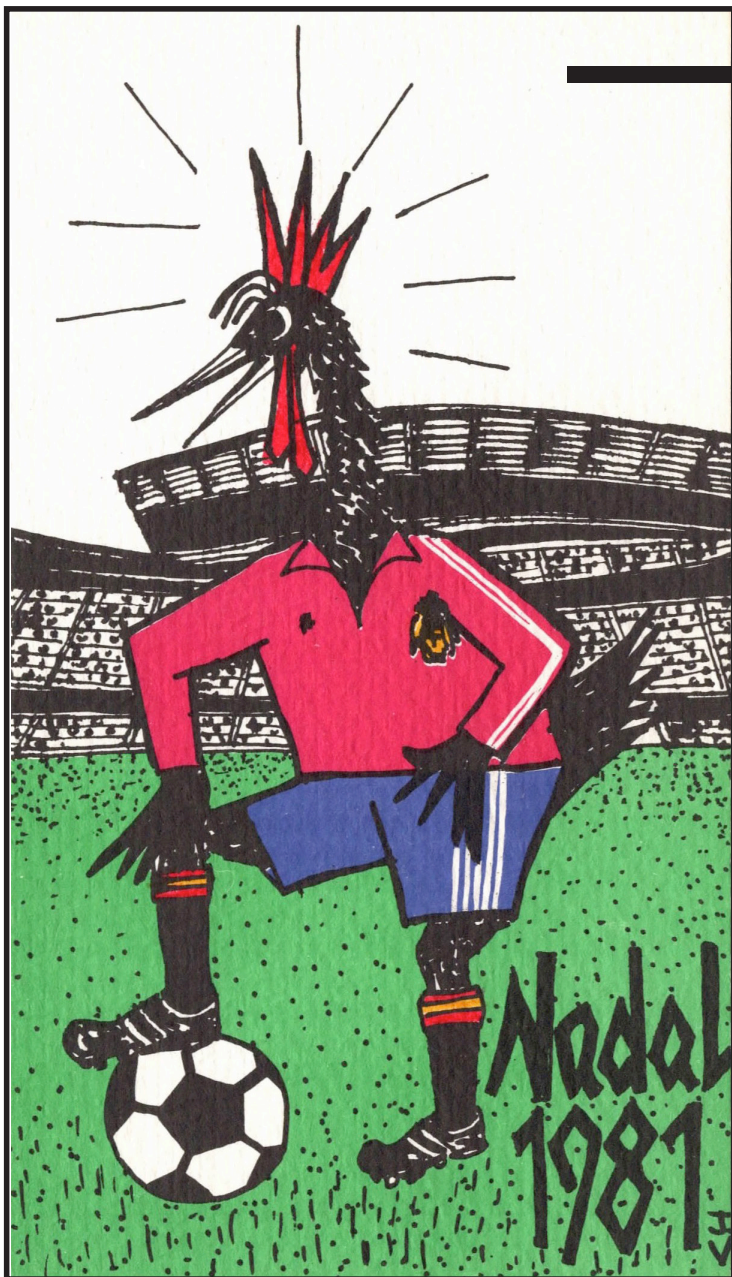
El 8 de desembre a Nova York, Mark Chapman assassina John Lennon, amb cinc trets a l'entrada de l'edifici

on residia, l'Edifici Dakota. La mort del músic va fer que es congregués una multitud, tant a les afores de l'hospital, com davant de l'edifici Dakota.

Jean Dausset, metge immunòleg, fou guardonat amb el Premi Nobel de Medicina o Fisiologia pel seu descobriment del complex d'histocompatibilitat principal (MHC) que va permetre descriure els antígens dels leucòcits humans (HLA), un dels factors responsables del rebuig d'òrgans i teixits trasplantats.

Frederick Sanger, bioquímic anglès, va estar guardonat dues vegades amb el Premi Nobel de Química els anys 1958 i 1980. Es convertí en un dels científics pioners en biologia molecular, desenvolupant el mètode de terminació de la cadena de DNA, també conegut mètode de Sanger, usat en la seqüenciació del DNA.

En l'aspecte esportiu, els Jocs Olímpics de Moscou a l'estiu van tenir el boicot dels EUA i de 65 països més per la presència soviètica a la Guerra d'Afganistan. Als Jocs del 1984, va ser a l'inrevés, els països del bloc comunista aliats de la Unió Soviètica no van anar a Los Angeles.

El gall s'ha vestit de jugador de futbol de la selecció espanyola, preparant-se ja per a celebrar l'any que ve el Campionat Mundial a Espanya.

1981

El Mundial de futbol serà una finestra oberta al món per una economia com la nostra fortament basada en el turisme. Serà sobretot sorprenent l'arribada d'italians, probablement perquè van guanyar el trofeu, i la petjada que els va deixar Barcelona on el seu equip va jugar els partits de la 2a fase i la semifinal. Sempre he tingut la sensació que, des d'aleshores, la vinguda d'italians a Catalunya per vacances ha estat molt destacada. O és que se'ls veu molt.

Una data històrica va ser el 23 de febrer (23F) quan té lloc l'intent de cop d'estat per part d'un grup de guàrdies civils encapçalats pel tinent coronel Tejero, que segresten el govern espanyol i els parlamentaris al Congrés dels Diputats durant el ple. A València els carros de combat dirigits pel general Milans del Bosch surten pels carrers de la ciutat. Malgrat que mai sabrem tots els detalls del que va succeir en realitat, l'impacte del cop va ser enorme i el Rei va poder contenir l'aixecament. Aquell dia tenia jo entrenament d'handbol al FC Barcelona i recordo el nostre entrenador cancel·lant la sessió i dient-nos que tots tranquils i que anéssim cap a casa. Certament un moment molt singular d'aquesta generació.

Mesos després, el 23 de maig a Barcelona es produeix l'assalt al Banco Central, al centre de la ciutat, que s'allarga més de trenta hores.

Durant la primavera i ja cap a l'estiu es produeix un gran frau alimentari

relacionat amb la venda de l'oli de colza, que va afectar a més de 20.000 persones causant la síndrome de l'oli tòxic.

El 13 de maig a Roma Alí Agca atempta contra la vida del papa Joan Pau II a la plaça de Sant Pere del Vaticà. No va tenir èxit i anys més tard, el mateix papa el visità i li atorgà el perdó.

L'escriptor i periodista català, figura referent de la literatura catalana de tots els temps, Josep Pla, mor a Llofriu el 23 d'abril. Pla és encara un dels autors més llegits de la literatura catalana molts anys després de la seva mort, i ha estat consagrat unànimement com el prosista més important de la literatura catalana del segle xx. La seva original i extensa obra literària va ser essencial per a la modernització de la llengua catalana.

Una altra figura mor l'11 de maig a Miami amb 36 anys. Bob Marley, músic de reggae jamaicà. A Kingston va tenir una gran influència de la religió Rastafari, barreja de profecies bíbliques, filosofia naturista i nacionalisme negre. Morí de càncer, descobert casualment arran d'una lesió que es va fer jugant a futbol.

Aquest any va triomfar Harrison Ford o l'arqueòleg Indiana Jones a la pel·lícula "A la recerca de l'arca perduda" dirigida per Steven Spielberg que va rebre quatre Oscars. Era la reinvençió del cinema d'aventures i ha esdevingut un clàssic del cinema modern.

El món de la tecnologia va portar l'IBM Personal Computer (IBM PC) a escena el 12 d'agost. Era el model 5150, precursor de la plataforma de maquinari IBM PC compatible. Malgrat que el terme *personal computer* era comú abans (el MITS Altair 8800 el 1974; l'Apple el 1976) s'ha emprat en forma genèrica per parlar d'ordinadors compatibles amb IBM que va monopolitzar el mercat a partir d'aleshores.

Apareix una de les principals malalties d'aquesta generació: la SIDA (síndrome d'immunodeficiència adquirida). Els primers casos de sida foren descrits a Los Angeles i a Nova York. El 5 de juny es publica un informe mèdic sobre cinc homes homosexuals que presentaven una pneumònia d'etiologia desconeguda. Aquell any moria a Catalunya el primer afectat per la síndrome. El degoteig de famosos, amics i coneguts que van agafar la malaltia i alguns va morir per la seva causa era esfereïdor. A Sitges, la comunitat gai va estar molt sensibilitzada. Malgrat tot, la malaltia encara dura amb molta menor incidència.

El diumenge 1 de març el Barça va golejar l'Hèrcules per 6-0 i Quini, va aportar dos gols en la clara victòria blaugrana. L'equip estava entrenat per Helenio Herrera. En sortir del Camp Nou, quan es dirigia al seu domicili, Quini va ser segrestat: un episodi de molta angonya per la parròquia culer.

El cant del gall dona la
benvinguda al Papa Joan Pau
II a Montserrat. Per primera
vegada ens visita un Papa...

1982

El 7 de novembre Catalunya estava afectada per un temporal excepcional. La gent, però, es va carregar de paraigües i impermeables per rebre per primer cop un Papa a terres catalanes, Joan Pau II, el papa Wojtyła. Aquell dia va caure un dels temporals més forts del segle XX, amb esllavissades i inundacions que van deixar 14 morts a Catalunya. La primera visita, Montserrat. Breu introducció de l'abat Cassià Maria Just i del cardenal Narcís Jubany. La missa es dona per suspesa i només es fa la celebració de la Paraula. El papa comença amb dues frases en català: els presents no poden aguantar més i han d'esclatar en aplaudiments. Parla de la sort de tenir un Montserrat. Resa al presbiteri. Venera la imatge de la Mare de Déu. Més tard visita la Sagrada Família i celebra una missa al Camp Nou amb 113.000 persones.

El 30 de maig, Espanya ingressa oficialment a l'OTAN com a membre de ple dret. El 28 d'octubre es van celebrar unes eleccions generals que guanya el PSOE de Felipe Gonzàlez per majoria absoluta. La UCD s'ensorra. Comencen anys de domini absolut del socialisme amb un intent de modernització que acabarà convertint Espanya en un país europeu, quasi normal...

A l'abril el Canadà aprova una nova constitució amb la qual obté la total independència del Regne Unit. Formalment, la reina Isabel II els concedí la completa autonomia constitucional.

El 8 de gener Andorra escull per primera vegada un president del Govern: Oscar Ribas Reig.

Exceptuant a Ceuta i Melilla, entre aquest any i el següent 1983, es van crear la resta de Comunitats Autònomes de l'estat.

A Barcelona, el 2 de desembre, Pasqual Maragall i Mira esdevé alcalde de la ciutat. Serà un batlle visionari i ens portarà anys més tard els Jocs Olímpics a Barcelona.

Un escàndol econòmic, al qual estava vinculat el president Jordi Pujol, esclata i el 3 de novembre, el Fons de Garantia de Dipòsits del Banc d'Espanya assumeix el control de Banca Catalana, després de detectar un forat de més de 130.000 milions de pessetes.

ETA estava força activa, amb assassinats i segrestos. El 17 de gener, els GEOs alliberen a Julio Iglesias Puga, pare de Julio Iglesias, segrestat per ETA pm 20 dies abans.

A l'abril s'inicia la Guerra de les Malvines entre Argentina i el Regne Unit per intentar conquerir aquest arxipèlag a l'Atlàntic Sud. Una d'aquelles guerres sense massa sentit, per un trosset de terra...

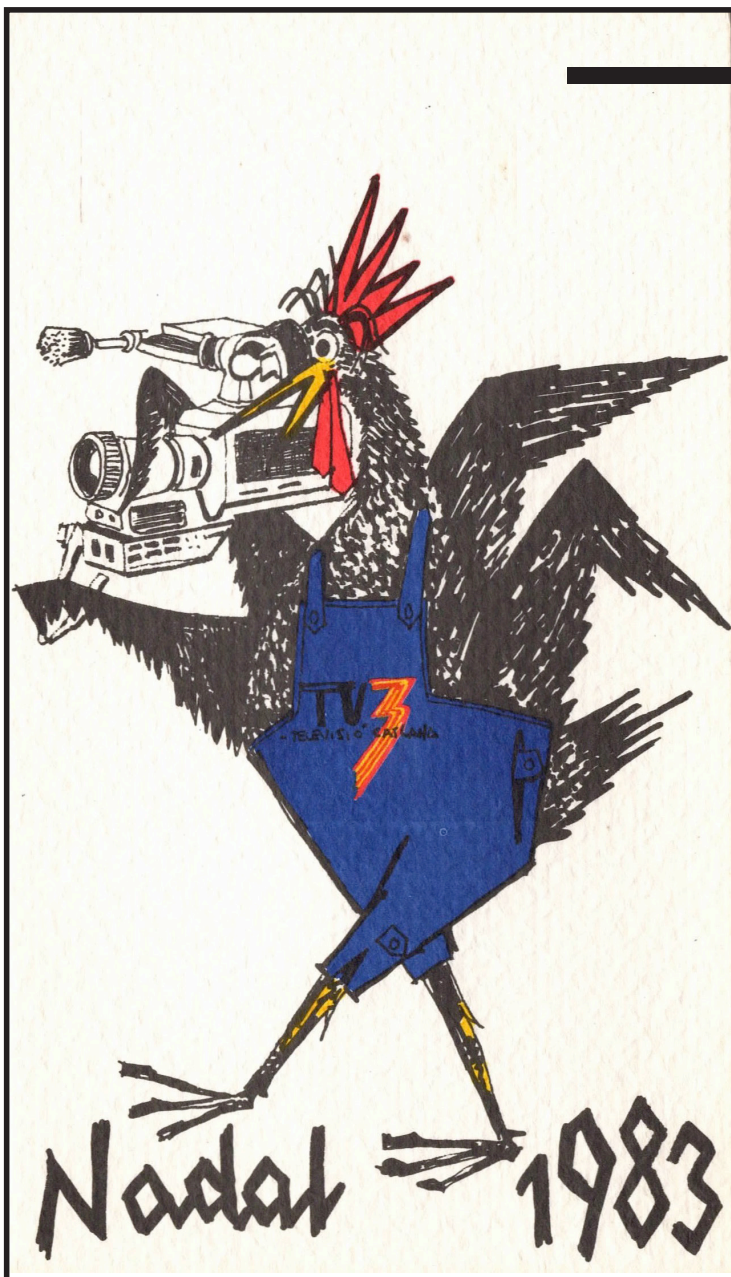
En l'apartat mèdic, el 2 de desembre, a la Universitat de Utah, s'implanta el primer cor artificial del món a Barney Clark.

Una pel·lícula que va fer-se molt popular era "Volver a empezar" dirigida per José Luis Garci. Narra la història d'un exiliat que, amb la reinstauració de la democràcia, torna a la seva ciutat natal, on es torna a trobar amb la dona que va ser l'amor de la seva joventut. Va obtenir l'Oscar a la millor pel·lícula de parla no anglesa, que fins llavors cap producció espanyola havia guanyat.

El 30 de novembre Michael Jackson presenta "Thriller", l'àlbum més venut en la història de la música.

El ZX Spectrum va arribar a les cases dels joves de la nostra època. Es va encendre així el cuc de l'interès per la informàtica, que ja no s'ha aturat. El 23 d'abril l'empresa Sinclair Research la porta al mercat. Es connectava a la TV que feies servir de pantalla, una novetat excepcional. Eren els primers passos de programadors afeccionats de molts d'aquesta generació.

Al juny d'aquell any, Diego Armando Maradona 'El Pelusa' és traspassat de l'Argentinos Juniors al FC Barcelona per la xifra rècord de 1.500 milions de pessetes gràcies a Nicolau Casaus, vicepresident del club. Aquell any, en la temporada 1981-82. El Barça va guanyar la final de la Recopa d'Europa davant de l'Standard Liège, al Camp Nou, amb gols de Simonsen i Quini.

El gall es vesteix de càmera de TV3, la nostra!, en el seu naixement com a principal mitjà de comunicació públic de Catalunya.

1983

El 10 de setembre surt a antena la primera emissió de Televisió de Catalunya, TV3. Es viu, a punt per a la Diada, el naixement d'una institució catalana de primer ordre; allò que més tard s'anomena una estructura d'estat... Joan Pere va ser l'encarregat de dirigir les primeres paraules en català per la televisió pública catalana: "Senyores i senyors, bona tarda. Amics, avui 10 de setembre del 1983 us saludem per primera vegada des de TV3, Televisió de Catalunya..." La seva evolució ha estat caracteritzada per la innovació i per ocupar una posició de lideratge amb credibilitat i eficiència, limitada també per uns recursos finits propis dels mitjans públics. La seva competència privada mai ha assolit els nivells de qualitat que ha mostrat TV3 a Catalunya. Ara, per imperatius socials, tecnològics i per l'aparició de plataformes, s'ha creat 3Cat: la fusió entre els diferents mitjans de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA): Televisió de Catalunya i Catalunya Ràdio. Aquesta nova marca de continguts audiovisuals en català rellevarà les marques antigues el 2028. L'objectiu és reformular l'estructura clàssica, afegint pòdcasts, videopòdcasts i xous de televisió exclusius, i transformar-se en una gran fàbrica de continguts per convertir-se en una marca única potent i connectar més i millor amb la ciutadania.

Calia fixar les bases legals de l'ús del català de manera habitual i el 6 d'abril el Parlament de Catalunya aprovà

per unanimitat la primera llei de normalització lingüística. Encara ara no hi ha un ús adequat del català i serà cosa difícil. Tots ens hi hem de posar.

El cas Rumasa va sortir a la llum pública. Era el grup d'empreses propietat de l'empresari José María Ruiz-Mateos, que va ser expropiada pel govern espanyol el 23 de febrer. Començaria així un dels litigis més sucosos de la dècada entre l'empresari i el ministre Miguel Boyer, responsable de l'expropiació. Anys més tard, el 1989 a uns jutjats de Madrid, Ruiz Mateos li clavà un cop de puny a Boyer amb aquell famós "que te pego, leche!" Boyer havia també saltat a la fama per haver-se casat el 1988 amb Isabel Presley.

El 8 de maig se celebraren les segones eleccions municipals espanyoles després del franquisme. A Catalunya es confirma el repartiment de poder que marcarà l'escena política durant dues dècades: la Generalitat per a CiU, els grans ajuntaments per al PSC. Pasqual Maragall guanya a Barcelona.

El 9 de novembre el *Consejo de Ministros* aprova la llei sobre objecció de consciència i la prestació social substitutòria. Fins aleshores el servei militar pels joves era obligatori. A mi em va agafar per poc. Molts joves es feien objectors abans de la llei. La prestació substitutòria durava 2 anys i jo vaig tirar per fer una mili d'un any al Caserna del Bruc i a la UCI de

l'Hospital Militar. Encara recordo el capità metge quan em deia que mai em posava nerviós davant les urgències i potser d'aquells dies em ve ara la tranquil·litat en afrontar sorpreses.

En l'àmbit científic, Barbara McClintock botànica, citogenetista americana va ser guardonada amb el Premi Nobel de Medicina o Fisiologia, pels seus descobriments dels elements genètics mòbils del blat de moro. Un altre premi Nobel destacat fou Lech Walesa polític, sindicalista i activista pels drets humans polonès. Va ser cofundador del sindicat Solidaritat (*Solidarność*), el primer sindicat independent del bloc soviètic. Va ser guardonat amb el Premi Nobel de la Pau i president de Polònia entre 1990 i 1995.

L'esfera cultural perd el 13 d'abril una de les seves principals exponents, la novel·lista Mercè Rodoreda. També moren el 26 de juliol a Sant Pere de Ribes el pallasso Charlie Rivel; el 27 de gener el còmic francès Louis de Funes, que tantes bones tardes ens feia passar amb les seves pel·lícules; i justament el 25 de desembre mor el pintor Joan Miró.

El gall s'atabala davant del teclat del seu ordinador. Les novetats informàtiques arriben ja a la ciutadania. Ell ens desitja Salut i Feina a través de la pantalla.

1984

"1984" coincideix entre el títol de la novel·la de George Orwell escrita el 1948 i el llançament de l'anunci d'Apple "1984" al 3r quart de la Super Bowl del 22 de gener. Feia poc que s'havia presentat al mercat l'Apple Macintosh. L'Apple venia a alliberar la gent de la dictadura totalitària del Gran Germà de la novel·la d'Orwell, símbol del monopoli d'IBM. També aquell any Phillips treu els CD-ROM que obrien pas a tenir fotos, vídeos, enciclopèdies, jocs, molta informació en un disc quasi universal. Recordo perfectament el meu primer Apple Macintosh, amb el seu ratolí que representava una gran novetat. Se subministrava amb dues aplicacions dissenyades per mostrar la seva interfície gràfica: MacPaint i MacWrite. El 16 d'abril, la portada de la revista TIME mostrava el cap de Microsoft Bill Gates amb el títol: *Computer software. The magic inside the machine*. La guerra entre els gegants informàtics estava servida...

L'1 de febrer, al Castell de Mequinensa, un grup de batlles signen la Declaració de Mequinensa, un document en què reconeixen que la llengua catalana, parlada a la Franja de Ponent, pertany al patrimoni cultural de l'Aragó. Es comprometen a normalitzar el català en l'àmbit municipal i demanen el reconeixement de la realitat lingüística de la Franja Oriental d'Aragó en l'Estatut d'Autonomia d'Aragó i l'ensenyament del català a l'escola. La normalització del català

avançava, però no s'ha materialitzat de tot encara ara...

El 10 de desembre, a la Ribera d'Ebre entra en funcionament la central nuclear Ascó I.

En l'àmbit internacional, el 19 de desembre se signa un acord entre la Xina i el Regne Unit pel qual el govern de Londres es compromet a lliurar Hong Kong al govern de Pequín l'any 1997. L'estatus de Hong Kong ha representat un exemple per les mesures aperturistes del govern xinès d'ara endavant. Així es convertirà en una potència econòmica mundial.

El 3 de febrer a Caracas se signa la Declaració de Caracas entre sis països democràtics llatinoamericans i Espanya, en la qual es qualifica la democràcia com el millor sistema polític per a Llatinoamèrica.

A Los Angeles s'anuncia el naixement del primer humà fruit de fertilitzar un embrió congelat. I a Barcelona, el 12 de juliol neix la primera nena proveta d'Espanya, Victòria Anna, per fecundació in vitro amb l'equip de la biòloga Anna Veiga. L'escola del professor Egozcue de la UAB, qui em va donar classes de citogenètica, es consolidava i donava els seus fruits.

Desmond Tutu rep el Premi Nobel de la Pau. Aquest pacifista i eclesiàstic sud-africà esdevingué famós durant els anys 80 a causa de la seva oposició a l'apartheid. Va ser

el primer arquebisbe negre anglicà de Ciutat del Cap a Sud-àfrica. El Premi Nobel de Física el va guanyar Carlo Rubbia, físic i professor universitari italià pel seu descobriment d'una nova partícula, anomenada bosó W i bosó Z. Això ho va fer possible les seves innovacions en la tecnologia de l'accelerador de partícules que va permetre avançar en la recerca sobre les partícules elementals. Aquesta tecnologia ha estat la base de nombroses infraestructures científic-tècniques com és el cas del sincrotró ALBA ubicat a prop del campus de la UAB.

En la seva 2a edició el Barça guanya la Supercopa 1983-84 a l'Atlètic de Bilbao.

El 28 d'agost un equip d'alpinistes catalans van fer el cim de l'Everest. La repercussió mediàtica i social va ser extraordinària i es considerà la fita com a èxit nacional.

1985

L'expedició catalana a l'Everest va assolir el cim des del vessant tibetà en plena època monsonica i sense utilitzar oxigen suplementari en la pujada. L'èxit més important de l'alpinisme català del moment tingué una gran repercussió mediàtica a Catalunya i a l'Estat espanyol.

A nivell de política internacional, l'11 de març Mikhaïl Gorbtxov va ser nomenat secretari general del Partit Comunista de la Unió Soviètica i es converteix en el seu darrer president; iniciaria una etapa de clara obertura cap a la social democràcia i una reestructuració econòmica del país.

El 12 de juny, el president Felipe González signa el tractat d'adhesió d'Espanya a la Comunidad Económica Europea (CEE, actual Unió Europea) obrint formalment l'etapa com a membre de ple dret de la major instància política europea.

Algun avenç es produïa respecte al reconeixement social de la dona. El BOE publica el 12 de juliol la llei de despenalització de l'avortament en determinats supòsits, Llei Orgànica 9/1985. Contemplava la despenalització en cas de risc greu per la salut física o mental de la mare, violació i per malformacions del fetus.

Els actes de terrorisme se succeeixen. El 20 de gener es troba la fossa comuna de Lasa i Zabala, després que fossin enterrats amb 50 kg de cal viva pel GAL. El 12 d'abril, a Madrid

va tenir lloc un atemptat atribuït a Gihad Islàmic, provocant 18 morts en el restaurant El Descanso.

Va ser també sonat el robatori el 16 d'agost a Barcelona de més de mil milions de pessetes del Banco Hispanoamericano amb el procediment del butró.

Rock Hudson havia estat per la generació d'en Pep Vinyeta un dels símbols de masculinitat. Amb gran sorpresa es va saber el 25 de juliol que patia sida, un dels primers casos diagnosticats als Estats Units, fent evident la seva homosexualitat.

El desastre humanitari que castiga Etiòpia desperta la iniciativa d'un grup de músics i cantants sota el nom d'USA (*United Support of Artists*) per compondre i enregistrar una de les cançons del moment "*We Are the World*" amb la que van recaptar més de 75 milions de dòlars.

Al cinema el 3 de juliol s'estrena la primera pel·lícula de la sèrie "*Back to the Future*", amb aquell científic d'aspecte embogit que feia que un cotxe viatges en el temps.

A qui no li preocupa el seu nivell de colesterol? Aquell any Goldstein rep el Premi Nobel de Medicina o Fisiologia pels seus estudis sobre la regulació del metabolisme del colesterol.

El 20 de novembre surt a la venda la versió 1.0 de Microsoft Windows

que tants maldecaps ens ha anat donant al llarg dels anys en les seves innumerables versions posteriors.

En l'àmbit esportiu, el 29 de maig a Heysel va ocórrer una terrible tragèdia; abans del partit entre el Liverpool i la Juventus es va produir una allau humana que causà 39 morts i 600 ferits. Alguns joves apareixen a l'escena mundial, com Boris Becker que guanya el 7 juliol el torneig de Wimbledon als 17 anys, o el 9 de novembre amb 22 anys Garri Kaspàrov venç a Anatoli Kàrpov i es converteix en el guanyador absolut més jove de la història del Campionat del món d'escacs.

Però si una frase ha de simbolitzar l'apartat esportiu d'aquell any, és: "Urruti, t'estimo!" quan acabava la lliga 1984/85. Un 24 de març, a Valladolid, el Barça de Terry Venables, amb Bernd Schuster al capdavant, era matemàticament campió de lliga després d'onze anys. El porter Urruticoechea va aturar un penal al darrer minut i en Joaquim Maria Puyal per ràdio, en directe va esclatar amb el "Urruti, t'estimo!". La festa amb l'afició al Camp Nou a la següent jornada va ser espectacular, amb una enorme sardana a la gespa.

També el basquet va triomfar aquell any. A Grenoble el 19 de març, el Barça conquerí el seu primer títol europeu, la Recopa d'Europa, en vèncer en la final al Zalgiris amb els mítics Epi i Sibilio.

La mort del pare d'en Pep Vinyeta fa retornar a la nadala el colom de la pau. Pau, amor, salut i feina per a tothom!!

Nadal 1986

*Josep Vinyeta Bellapart
11 de gener de 1889
1 de desembre de 1986*

1986

Aquell any, l'1 de gener, Espanya i Portugal ingressen a la Comunitat Econòmica Europea (ara la Unió Europea). Això fa que ens anem harmonitzant amb les diverses polítiques europees; algunes positives, però altres potser no tant: entra en vigor l'impost de l'IVA. A banda, el catalanisme haurà de preocupar-se cada cop més per trobar el seu lloc a Europa i oblidar-se de reformar Espanya. L'Operació Miquel Roca va naufragar. Es va presentar amb el PRD, un partit polític espanyol de centredreta d'ideologia liberal, a les eleccions generals del juny i no va obtenir cap escó.

El 12 de març se celebrà el controvertit referèndum sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN, organització a la qual pertanyia des del 1982. Fou convocat pel govern presidit per Felipe González, qui havia arribat al poder proclamant precisament el contrari. La consulta va tenir un caràcter consultiu. El resultat va ser "sí" a la permanència, amb el 52,5% dels vots. El "no" va triomfar en totes les províncies de Catalunya.

El 22 de juny, el PSOE guanya les eleccions generals per majoria absoluta, el seu líder Felipe González revalidarà el càrrec de president del govern espanyol. L'activitat d'ETA continua. Entre segrestos i assassinats la dècada dels 80 continua generant moltes notícies. El 6 de febrer a Madrid, un comando de la banda terrorista assassina l'almirall Cristóbal

Colón de Carvajal i al seu xofer. També fora, hi ha assassinats, com el del Primer Ministre de Suècia Olof Palme el 28 de febrer a Estocolm quan passejava en companyia de la seva dona després de sortir del cinema.

Un succés greu i que tindrà efectes durant molts anys va ser el major accident d'una central nuclear a Txernòbil, Ucraïna, el 26 d'abril. Es calcula que va causar la mort de 60.000 persones amb una quantitat d'afectats en grau divers de l'ordre de 5 milions. El núvol radioactiu que va circular per tota Europa va alarmar la població. El debat de l'energia nuclear es va alimentar i encara continua obert ara. Aquell any, el 8 de març entra en funcionament la central nuclear Ascó II.

Aquell any ens va visitar al cel el cometa Halley, periòdic, gran i brillant, que orbita al voltant del Sol cada 76 anys. Durant la visita es va convertir en el primer cometa observat en detall per naus espacials. Per tornar-lo a veure haurem d'esperar al 2061.

En l'àmbit tecnològic, IBM PC treu un ordinador portàtil, el PC Convertible. I es publica el manifest del hacker informàtic. L'evolució del moviment hacker ha estat divers, alguns mantenen l'essència, altres han derivat cap a la il·legalitat. Ara has de vigilar molt que no se't colin als webinars...

Rita Levi-Montalcini, neuròloga italiana, va ser guardonada amb el

Premi Nobel de Medicina o Fisiologia pel descobriment del factor de creixement nerviós (NGF). Ha estat exemple de la causa feminista.

Als EUA, un actor conegut Clint Eastwood és escollit alcalde de Carmel-by-the-Sea i el 30 de novembre mor Cary Grant, actor de cinema estatunidenc d'origen britànic que va simbolitzar l'elegància, l'encant i una forma d'eterna joventut per la generació dels meus pares.

El 17 d'octubre, Barcelona és escollida seu olímpica per als Jocs de 1992. A les 13:40h Juan Antonio Samaranch va anunciar en francès la cèlebre frase: "*a la ville de... Barcelona*". El camí emprès pels alcaldes Serra i Maragall agafava ja la seva recta final, calia preparar la ciutat pel gran esdeveniment.

La meva tieta Antònia Vilàs, veïna del barri de la Barceloneta, va ser una poetessa, rapsoda, cantant, lletrista i compositora autodidacta d'havaneres, la més coneguda de les quals és "Mare, vull ser pescador". L'enregistrament més antic de l'obra apareix en un disc d'aquest any.

A aquell any em vaig treure el títol de llicenciat en Ciències Biològiques a la UAB, després dels cinc anys de carrera.

El gall juga a la nova loteria creada per la Generalitat de Catalunya (Loto Catalunya), la Loto Ràpid de "rasca i guanya".

1987

Loteries de Catalunya va engegar com a empresa pública de jocs d'apostes de la Generalitat de Catalunya. Els seus ingressos es destinen al finançament de serveis socials. Va començar a funcionar amb el nom Loto Catalunya el 27 d'abril amb la posada a la venda d'un sistema de loteria ràpida basat en un "rasca i guanya" anomenat Loto Ràpid. El 15 d'octubre va sortir la Lotto 6/49. Ha anat evolucionant fins a la Grossa de Cap d'Any (2013) o la Grossa de Sant Jordi (2017).

Enguany ETA fa estralls. Col·loca una bomba a l'aparcament de l'Hipercor a la Meridiana de Barcelona que va causar la mort de 21 persones i 45 ferits el 19 de juny. Van fer explotar un cotxe bomba en el segon soterrani del centre comercial. Membres de l'organització armada van fer tres trucades a les tres de la tarda avisant de l'atemptat: a la Guàrdia Urbana, a Hipercor i al diari Avui. Digueren que l'atemptat seria entre les 15:30h i les 15:40h. En no trobar-hi res després d'una inspecció ocular, la policia ho va considerar una falsa alarma. A les 16:12 h de la tarda va explotar el cotxe, que va obrir un forat en el sostre pel qual l'explosió va passar a la planta immediata superior d'alimentació. L'atemptat realitzat la tarda d'un divendres a les portes de l'estiu al costat d'una artèria circulatòria de la ciutat causà un col·lapse circulatori en plena operació sortida. La columna de fum era visible des de diferents indrets. També l'11 de desembre a Saragossa ETA va atemptar contra

la casa-caserna de la Guàrdia Civil, causant 11 morts i 88 ferits.

S'acaba així la fantasia de milers de catalans que encara es pensaven que ETA era un grup nacionalista, que el nacionalisme basc era com el nacionalisme català. El missatge d'ETA és inequívoc: Catalunya és territori enemic, Catalunya és Espanya. La pervivència d'ETA és el gran fracàs de la Transició.

El 17 d'agost mor a Berlín Rudolf Hess, militar i polític alemany, militant del Partit Nazi. Era una figura prominent en l'Alemanya Nazi, representant d'Adolf Hitler al partit. En acabar la guerra va ser jutjat als Judicis de Nuremberg i condemnat a cadena perpètua, que va complir a la presó de Spandau fins que es va suïcidar. La ultra dreta no acaba aquí i avui en dia encara triomfa electoralment per Europa.

El 19 d'abril es va emetre per primera vegada als EUA la sèrie "The Simpsons". És una sàtira de la societat estatunidenca que narra la vida i el dia a dia d'una família de classe mitjana d'aquest país (Homer, Marge, Bart, Lisa i Maggie Simpson) que viuen en un poble fictici anomenat Springfield. Encara ara tenen un gran èxit d'audiència.

Andy Warhol, pintor, figura central del corrent del pop art, mor el 22 de febrer a Nova York. Després d'una reeixida carrera com a il·lustrador

comercial, Warhol es va fer famós en tot el món pels seus treballs com a pintor, cineasta, productor musical, escriptor i escultor. Warhol és reconegut com un dels artistes més famosos del segle xx, de manera que va aconseguir molt més que el que havia estat el seu gran somni: «Ésser famós durant 15 minuts».

El 16 de setembre se signa, per tots els estats membres de l'ONU, el Protocol de Montreal referent a les substàncies que esgoten la capa d'ozó. La recerca sobre l'existència i l'evolució d'un forat a la capa d'ozó ja es va iniciar abans el 1985 amb un article a *Nature* sobre la pèrdua d'ozó a l'Antàrtida. Del 1986 al 1987 diversos treballs demostraven aquest fet, en especial els que relacionaven la química dels CFCs i el clor amb la disminució d'ozó.

Com a missatge per tothom el 23 de març el ministeri fiscal presenta una querella contra la cantant Lola Flores per presumpte delictes a la Hisenda pública. El 26 de juny, Jesús Gil esdevé president de l'Atlético de Madrid fins al 2003. Des del 1991 al 2002 també va ser alcalde de Marbella. Se'l va imputar a diversos i variats casos judicials.

Les nades d'en Pep Vinyeta celebren ja els seus 25 anys amb el seu corresponent pastís i les seves 25 espelmes. Bon aniversari gall!!

1988

Aquest any, doncs, jo també en faig 25! Qui els tingués ara, oi?

El PSOE, al govern de moltes administracions, va veure com els sindicats (CCOO i UGT) li muntaven una vaga general pel dimecres 14 de desembre. El poder al govern s'ha de saber gestionar, sobretot quan en tens tant. La vaga, convocada contra una important reforma en el mercat laboral, abaratint l'acomiadament i introduint els contractes temporals per als joves treballadors, es va convertir en una mobilització general de descontentament amb la política econòmica del govern socialista de Felipe González entre la seva base social davant les contínues reformes en benefici de la patronal. Amb un seguiment massiu de la població activa (10 milions de persones), el país va ser paralitzat durant 24 hores, obligant al govern a negociar amb els sindicats. Fins i tot el senyal de Televisió Espanyola va ser tallat pels treballadors. La reforma prevista va ser retirada i es va incrementar la despesa social.

Recordo que fa temps es podia fumar arreu. Em molestava profundament el fum del tabac als vagons del tren Sitges – Barcelona que anaven sovint molt plens i atapeïts. Les primeres prohibicions del tabac comencen aquell any. El Real Decreto 192/1988 vetà el tabac a col·legis, hospitals i als transports col·lectius. Fins aleshores els professors o els metges podien fumar a l'aula o a la

consulta i no ens era gens estrany.

ETA continua amb la seva. El 30 d'octubre Emiliano Revilla és deixat en llibertat per la banda terrorista després de 249 dies de captiveri.

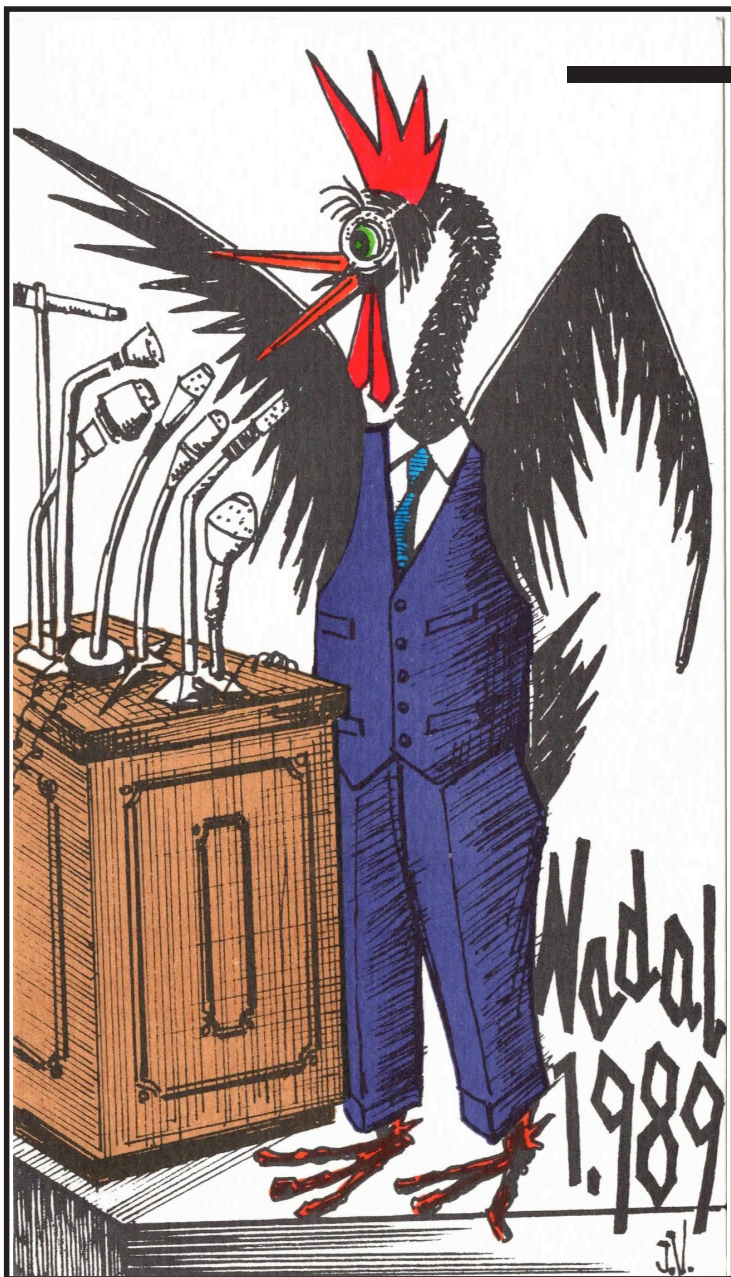
Començaven a nivell internacional alguns canvis de tendències. El 15 d'agost la CEE estableix relacions diplomàtiques amb l'Alemanya de l'Est. El 15 de maig les tropes soviètiques inicien la retirada d'Afganistan després de 8 anys d'ocupació, abandonant Kandahar el 5 d'agost, l'antiga capital. El 20 d'agost es declara l'alto el foc de la guerra Irán-Irak després de 8 anys de guerra. El 15 de novembre el Consell Nacional Palestí declara l'Estat de Palestina. L'1 de juny els presidents Ronald Reagan i Mikhaïl Gorbtxov ratifiquen l'acord per a l'eliminació de míssils d'abast mitjà. Tanmateix, el 21 de desembre, a Lockerbie, Escòcia, un avió de Pan Am esclata en ple vol per una bomba matant a 270 persones entre passatgers i habitants de la ciutat. Sembla clara la implicació del règim libi de Gaddafi.

Jack Steinberger fou químic, físic i professor universitari nord-americà, d'origen alemany, guardonat amb el Premi Nobel de Física pels seus treballs sobre el neutrí. És una partícula elemental sense càrrega elèctrica que té una massa molt petita. Els neutrins formen part de la família de partícules anomenada fermions, i dins d'aquesta, al grup

dels leptons, que es caracteritzen per no estar sotmesos a la interacció forta. Tampoc interactuen amb la força electromagnètica, només ho fan amb la gravetat i amb la interacció feble. És la segona partícula més abundant de l'univers, després dels fotons. Trilions de neutrins ens travessen cada segon sense afectar-nos. La seva velocitat és molt propera a la velocitat de la llum, però encara no ha estat determinada amb exactitud. Molts processos a la natura generen neutrins (les reaccions nuclears, al Sol, a la desintegració de partícules a la Terra o a les explosions d'estrelles).

El 12 de gener Espanya instal·la la seva primera base de recerca científica a l'Antàrtida, amb una decidida participació d'Antoni Ballester i de Josefina Castellví que en seria la directora l'any següent.

El tenor Josep Carreras va ser diagnosticat l'any abans amb una leucèmia limfoblàstica. Ho va superar, tornant a cantar el 21 de juliol i fundant la Fundació Josep Carreras, un gran exemple de mecenatge en l'àmbit científic.

Amb tants discursos de polítics ocupant les notícies als mitjans de comunicació, al gall li agafa la fal·lera de posar-se davant dels micròfons i desitjar-nos un "Bon Nadal" des del faristol.

1989

Alguns discursos singulars d'aquell any van ser el d'investidura de Felipe González al *Congreso de los Diputados*; el discurs de Gazimestán, a Kosovo, de Slobodan Milošević, aleshores president de la República Socialista de Sèrbia; el de George Herbert Bush explicant els motius de la invasió americana de Panamà; o el d'Oscar Arias, president de Costa Rica davant l'Assemblea de l'ONU.

El 26 d'agost es van aprovar tres concessions de TV privades a Antena 3, Telecinco i Canal+ (Prisa TV, abans Sogecable). Això feia que al següent any hi hauria una allau de continguts privats a Espanya que no competien ni en qualitat ni en limitacions de la publicitat comercial sinó tot el contrari.

El gran fet històric d'aquell any va ser la caiguda del mur de Berlín el 9 de novembre i l'eliminació de les barreres que delimitaven els sectors estatunidenc, britànic i francès al Berlín Oriental, i el sector soviètic al Berlín Occidental. A cops de martell milers de ciutadans van enderrocar la barrera que separava en dos la ciutat i la manera d'entendre el món. Aquest esdeveniment fou transcendent a la història mundial, marcant la fi del conegut com a Teló d'acer. Recordo perfectament, pocs mesos abans, en una participació en un congrés científic a Berlín com havies de mostrar el passaport per creuar els passos entre sectors al metro o al famós Checkpoint Charlie. La

reunificació d'Alemanya va ser un fet pocs mesos després.

Una altra de les imatges de l'any va ser la d'un jove xinès enfrontant-se a un tanc blindat de l'exèrcit a la plaça de Tiananmen de Pequín, durant la revolta del 4 de juny, amb una sèrie de manifestacions liderades per estudiants. Els manifestants provenien de diferents grups, des d'intel·lectuals que creien que el govern del Partit Comunista era massa repressiu i corrupte, a treballadors de la ciutat que creien que les reformes econòmiques a la Xina havien anat massa lluny i que la inflació i l'atur estaven amenaçant les seves formes de vida. La revolta culmina amb la mort de diversos centenars de manifestants, milers de ferits i centenars d'arrestats.

A Txecoslovàquia, després de la caiguda del règim comunista durant la Revolució de Vellut, fou elegit president Vaclav Havel el 29 de desembre. Sota un govern de coalició, empenen l'objectiu de fer les reformes econòmiques liberals necessàries per establir una economia de mercat i les reformes legals per dur la democràcia.

Camilo José Cela va ser guardonat amb el Premi Nobel de Literatura, autor, entre molts altres, de "La Familia de Pascual Duarte" i "La Colmena" per, segons el comitè del premi, "*for a rich and intensive prose, which with restrained compassion forms a challenging vision of man's vulnerability.*"

Aquell any mor als 84 anys el 23 de gener a Figueres Salvador Dalí, un dels símbols catalans del segle XX. Va esdevenir un dels principals representants del surrealisme. Va tenir l'habilitat de forjar un estil personal i recognoscible. La seva actitud còmica, d'una banda, el va catapultar a una fama mai vista, i de l'altra, va dificultar seriosament l'estudi de la seva filosofia i reflexió. Durant la seva vida inquieta d'intel·lectual era dels pocs subscriptors a Espanya a revistes científiques com *Nature* i *Science*.

El 24 de març el petrolier Exxon Valdez pateix una avaria en la costa d'Alaska provocant un vessament de cru en un dels majors episodis de marea negra de la història. Els esforços, recursos i tecnologia que es van posar a remeiar l'impacte del vessament van ser ingents.

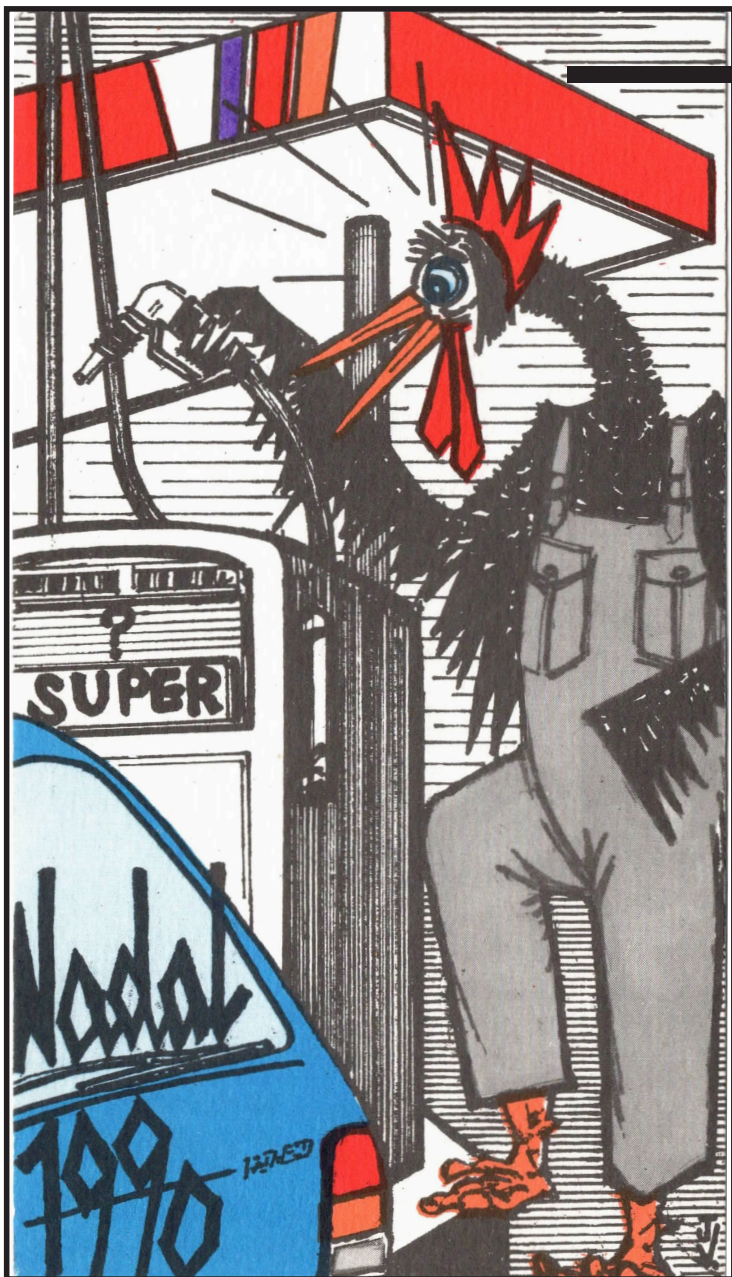
El 10 de maig el FC Barcelona va guanyar la 29a edició de la Recopa d'Europa enfront de la U.C. Sampdoria a Berna. Així el Barça es convertí en el primer equip que aconseguia guanyar la Recopa d'Europa en tres ocasions. Durant aquella temporada militava com a porter suplent de Zubizarreta, en Juan Carlos Unzué. És destacable la seva lluita actual en favor de la recerca científica i de solucions als malalts d'esclerosi lateral amiotròfica (ELA) que li va ser diagnosticada el 2020. L'activisme de personatges populars pot ajudar molt a la causa de mecenatge privat per captar fons per a la recerca de les malalties minoritàries.

---

els 90

El gall, atent una vegada més a les crisis mundials, es posa a treballar en una benzinera, ja que la guerra del Golf fa presagiar una forta pujada de preu.

1990

Saddam Hussein va ordenar la invasió iraquiana de Kuwait que va començar el 2 d'agost. L'objectiu era apoderar-se del petroli kuwaitià per eixugar les despeses i els desastres de la llarga guerra mantinguda amb l'Iran (1980-1988). La invasió va ser condemnada per les Nacions Unides i al gener de l'any següent una coalició de forces de 34 estats sota el mandat de les Nacions Unides i liderades per l'exèrcit dels Estats Units va iniciar la guerra del Golf contra l'Iraq. L'Operació Tempesta del Desert va aconseguir l'objectiu d'expulsar els iraquians de Kuwait, acabant el 28 de febrer de 1991 amb la rendició de l'Iraq.

El 15 d'octubre Mikhaïl Gorbtxov és guardonat amb el Premi Nobel de la Pau pels seus intents per a fer disminuir les tensions de la guerra freda i l'obertura de la Unió Soviètica. El desmembrament de l'URSS és un fet: l'11 de març Lituània se separa de la Unió Soviètica. El 23 d'agost fa el mateix Armènia. Fins i tot, el 31 de gener s'obre a Moscou la primera sucursal de McDonald's, una mostra clarament definitiva del canvi de rumb de l'imperi soviètic. També a Sud-àfrica hi ha aires de canvi i, l'11 de febrer, Nelson Mandela surt de la presó després de 27 anys.

Aquí, ETA continua activa i el 16 de febrer allibera l'industrial Adolfo Villoslada, segrestat el 1989, després de rebre un rescat de 300 milions de pessetes. Terra Lliure, a una altra

escala, també està activa. Aquesta organització armada independentista catalana va ser fundada el 1978 amb l'objectiu de crear un estat socialista independent als Països Catalans, va abandonar la lluita armada el 1991 i es va autodissoldre de manera oficial el 1995. Va emprendre més de dues-centes accions armades als Països Catalans, provocant la mort de 5 persones. Quatre d'aquests eren militants de l'organització, que van perdre la vida durant la preparació d'operatius armats. Per exemple, el 9 de març atempta contra els jutjats de Manresa, Terrassa i Badalona amb artefactes explosius.

La figura del rei i el príncep mai han estat ben rebudes a Catalunya. De fet, el 20 d'abril, el príncep Felip de Borbó fa la seva primera visita oficial a Catalunya. El 21 d'abril, amb protestes d'alguns ciutadans, visita Girona on pren possessió del títol de príncep de Girona. L'endemà va a Balaguer i Cervera, on pren possessió dels títols de Senyor de Balaguer i comte de Cervera.

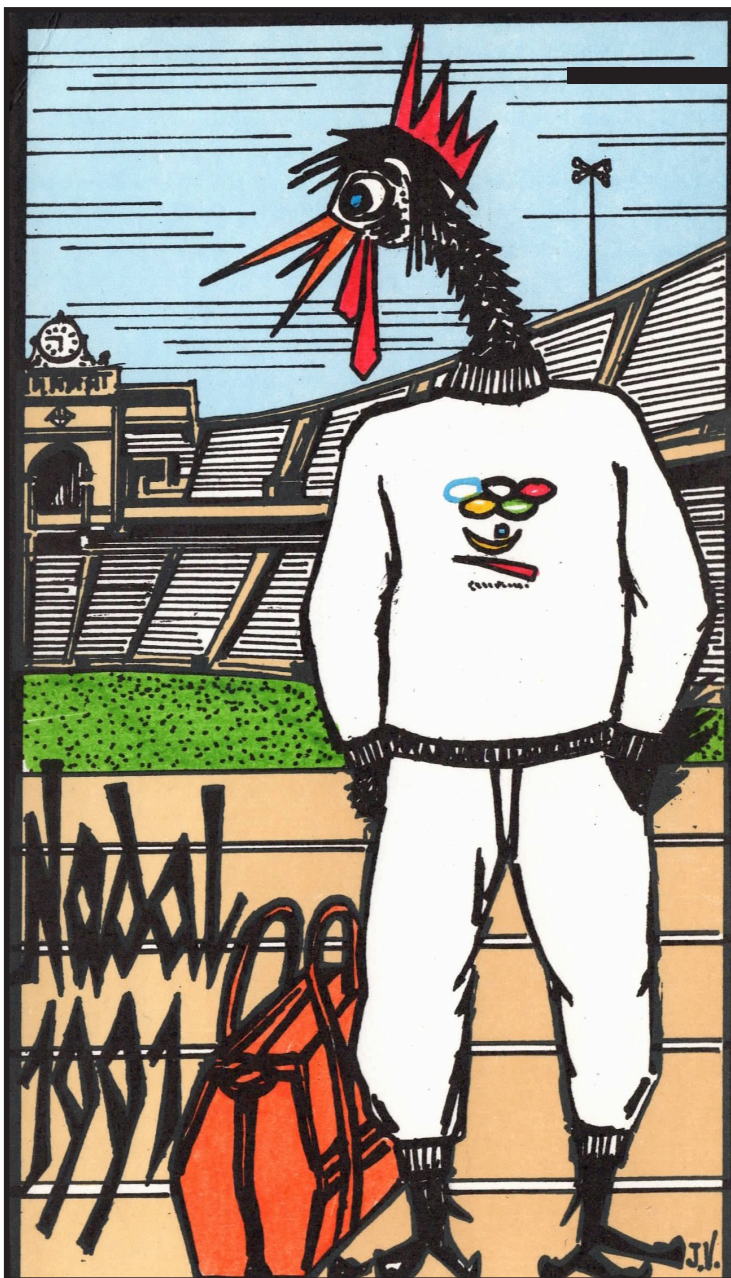
A Banyoles, a l'abril, es descobreix el jaciment arqueològic neolític de La Draga, molt ben conservat per les condicions de l'estany. És un dels assentaments d'agricultors i ramaders més antics del nord-est de la península Ibèrica i un dels primers poblats neolítics lacustres d'Europa. Fou descobert durant les obres fetes amb motiu dels Jocs Olímpics.

Dues universitats catalanes van ser creades enguany. L'1 de març la Universitat Ramon Llull, primera universitat privada de Catalunya, i el 18 de juny, la Universitat Pompeu Fabra.

En la transformació de la ciutat per tal d'albergar els Jocs Olímpics del 1992, es van construir les infraestructures necessàries. El 21 de setembre, s'inaugura el poliesportiu Palau Sant Jordi, obra de l'arquitecte japonès Isozaki.

En futbol, el 16 de desembre, al Camp Nou, Pep Guardiola debuta amb el primer equip del FC Barcelona contra al Cadis.

Berners-Lee coordinava un grup d'investigadors del CERN, quan van desenvolupar el projecte *World Wide Web*. El 25 de desembre va implementar amb èxit la primera comunicació entre un client i un servidor HTTP a través d'Internet. Ja abans, l'ARPANET americana unia el 1969 diferents universitats i centres de recerca en el que es podia considerar les beceroles d'Internet. Fou substituïda el 28 de febrer per la NSFNET. També aquell any va sortir el paquet de Microsoft Office, amb els programes Word, Excel i PowerPoint. Avui en dia te lloc a Barcelona el congrés de tecnologia mòbil més gran del món, el *Mobile World Congress* (MWC), amb el protagonisme de les aplicacions d'intel·ligència artificial, el 5G o la robòtica.

El gall ja es prepara per la celebració a Barcelona de les Olimpíades del 1992. Llueix un xandall i es fa voluntari, com molts, per l'organització dels Jocs.

1991

Barcelona continua amb la preparació dels Jocs del 1992. El 17 de setembre s'inaugura a Badalona el Pavelló Olímpic on es farà principalment la competició de bàsquet. La Pepa i jo ens presentem a ser voluntaris olímpics! Ella de xofer portant gent amunt i avall i jo d'acompanyant del membre de Sudan del Comitè Olímpic Internacional, Zein El-Abdin Mohamed Ahmed Abdel Gadir, general de l'exèrcit, entre altres càrrecs al govern sudanès. L'experiència és fantàstica i la contribució des de l'anonimat a l'execució d'un esdeveniment col·lectiu de tanta transcendència va ser molt reconfortant. Normalment, els voluntaris eren gent jove; a la seva edat, la Pepa va demostrar una vegada més la seva iniciativa i les ganes de viure experiències noves. Sempre tan activa, com la recorda tothom.

Malgrat que pels Jocs Olímpics de Barcelona cal atribuir el mèrit a Pasqual Maragall, és cert que ja l'anterior alcalde Narcís Serra va engegar el projecte de candidatura. Ell també va ser ministre de Defensa del govern de Felipe González entre 1982 i 1991, després de l'intent de cop d'estat del 23 de febrer de 1981. El 1991 esdevé vicepresident del Govern espanyol després de la dimissió d'Alfonso Guerra.

El 26 de maig hi ha les quartes eleccions municipals després del franquisme i el PSOE perd les alcaldies de Madrid, Sevilla i València. Els dolents resultats del CDS fan que dimiteixi

Adolfo Suárez com a president del partit. El partit que va obtenir més vots i regidors arreu d'Espanya fou el PSOE, però el Partit Popular, refundació de l'antiga Alianza Popular al 1989, retalla distàncies. Començava un cicle ascendent el Partit Popular dirigit ara per José María Aznar des del seu X Congrés l'abril de 1990. El PP va aconseguir majoria simple a les Corts espanyoles, en les eleccions del 1996, després de derrotar el PSOE. Aznar va aconseguir la presidència del govern amb el suport de CiU i el PNV. En les eleccions del 2000 va tornar a guanyar, aquesta vegada amb majoria absoluta.

Com si d'un dejavú es tractés, el Consell de Seguretat de l'ONU el 24 de maig adopta la resolució 694 condemnant les deportacions de palestins fetes per Israel als territoris ocupats. Això és el conte de mai acabar i no crec que veiem el final.

El 10 de febrer Lituània celebra un referèndum popular, declarat il·legal per Rússia, en el que el 90% de la població vota a favor de la independència. Va ser efectiva a l'agost i reconeguda pels EUA el 2 de setembre i per la Unió Soviètica el 6 de setembre. No acabaven aquí les baixes de l'imperi soviètic, Ucraïna celebra el seu referèndum d'independència l'1 de desembre on el 90% de la població va votar a favor. El 2 de desembre, va ser reconeguda pel Canadà i Polònia; i més tard per 90 estats més. Al desembre, els presidents de les antigues repúbliques

soviètiques signen protocols certificant la dissolució de l'URSS. El 20 d'agost el president Mikhaïl Gorbtxov havia patit un intent de cop d'estat.

L'antiga Iugoslàvia també es desfà. El 25 de juny Croàcia i Eslovènia declaren unilateralment la seva independència.

A Espanya, el 29 de maig ETA va atemptar amb un cotxe bomba dins de la caserna de la Guàrdia Civil a Vic amb 10 morts i 44 ferits.

La SIDA feia ja estralls. Alguns com el cantant Freddie Mercury van morir, altres van declarar que n'estaven infectats com Magic Johnson. Tot i això, va competir als Jocs Olímpics de Barcelona 1992 amb el *Dream Team*. El nom l'adoptaria més tard l'equip de Pep Guardiola.

Malgrat que podia semblar una obvietat, va ser l'1 de març quan el Tribunal Constitucional espanyol exigeix conèixer el català per als funcionaris de la Generalitat.

Aquell any, un 26 d'octubre, ens casem n'Imma i en Jordi a Sitges. Gran festa i molts records. A més, aquell mateix mes d'octubre n'Imma va defensar la seva tesi doctoral que havia fet al CSIC. Jo ho havia fet al juny, essent el títol de la meua tesi doctoral "*Acumulación de polihidroxialcanoatos por bacterias. Distribución en la naturaleza y biotecnología*".

El gall triomfa als Jocs Olímpics de Barcelona 1992. Per a ell no és un triomf esportiu sinó un èxit social, econòmic i organitzatiu. Ha guanyat la ciutat esdevenint un dels millors aparadors al món que anirà aprofitant al llarg dels anys. Barcelona es va fer un nom al món. No estic segur si hem aprofitat prou bé aquest actiu...

1992

El 25 de juliol a les vuit del vespre va iniciar-se una cerimònia que havia de catapultar el nom i la imatge de Barcelona arreu del món. Els 65.000 assistents a l'Estadi Olímpic de Montjuïc van viure en directe aquella nit màgica i van compartir amb 3.500 milions més a través de la televisió la cerimònia inaugural dels XXV Jocs Olímpics d'Estiu. El fet que Barcelona fos seu durant 16 dies d'un esdeveniment d'abast mundial va servir per remodelar i construir algunes de les infraestructures que la ciutat necessitava (rondes, aeroport, front marítim, port, etc.) amb l'objectiu de donar una imatge de modernitat, cultura i qualitat de vida. Els Jocs de Barcelona també van ser molt profitosos pels esportistes catalans i espanyols quant a medalles conquerides.

Aquest any va portar també altres alegries esportives. En el minut 111 del partit que enfrontava el Barça i la Sampdoria italiana en el matx final de la Copa d'Europa, Stoitskov toca la pilota, Bakero l'atura i Koeman xuta de manera espectacular marcant el gol decisiu que faria al FC Barcelona, per primera vegada a la història, Campió d'Europa de la temporada 1991-1992. Aquell 20 de maig, al desaparegut Estadi Wembley londinenc, el Barça feia història i entrava definitivament en la llista dels grans equips de futbol a escala mundial. L'equip que va formar Cruyff va adoptar un estil de joc propi. Els punts de partida eren

la tècnica i la possessió: el Barcelona havia de tenir la pilota al màxim, dominar el joc i no adaptar-se al rival. Als ulls de Cruyff, l'important era jugar al futbol d'atac. Tot el que el Barça ha esdevingut després surt d'aquell estil de joc que va transformar el club i el futbol espanyol. Amb el Barcelona va guanyar 4 lligues espanyoles consecutives (fita que encara no s'ha igualat al club), i la Copa d'Europa de 1992, la primera del club, una Recopa i una Copa del Rei, 1 Supercopa d'Europa i 3 Supercopes d'Espanya.

En l'àmbit de la política, el 15 de març se celebren les eleccions al Parlament de Catalunya i Convergència i Unió les guanya amb majoria absoluta, Jordi Pujol es mantindrà com a President de la Generalitat.

Aquell any, un jove Bill Clinton guanya les eleccions presidencials dels Estats Units del 3 de novembre. Durant la campanya és recordat per haver usat la frase, "És l'economia, estúpid" per criticar el president Bush. La seva joventut i carisma van fer que el 20 de gener del 1993 esdevingués el 42è president dels EUA.

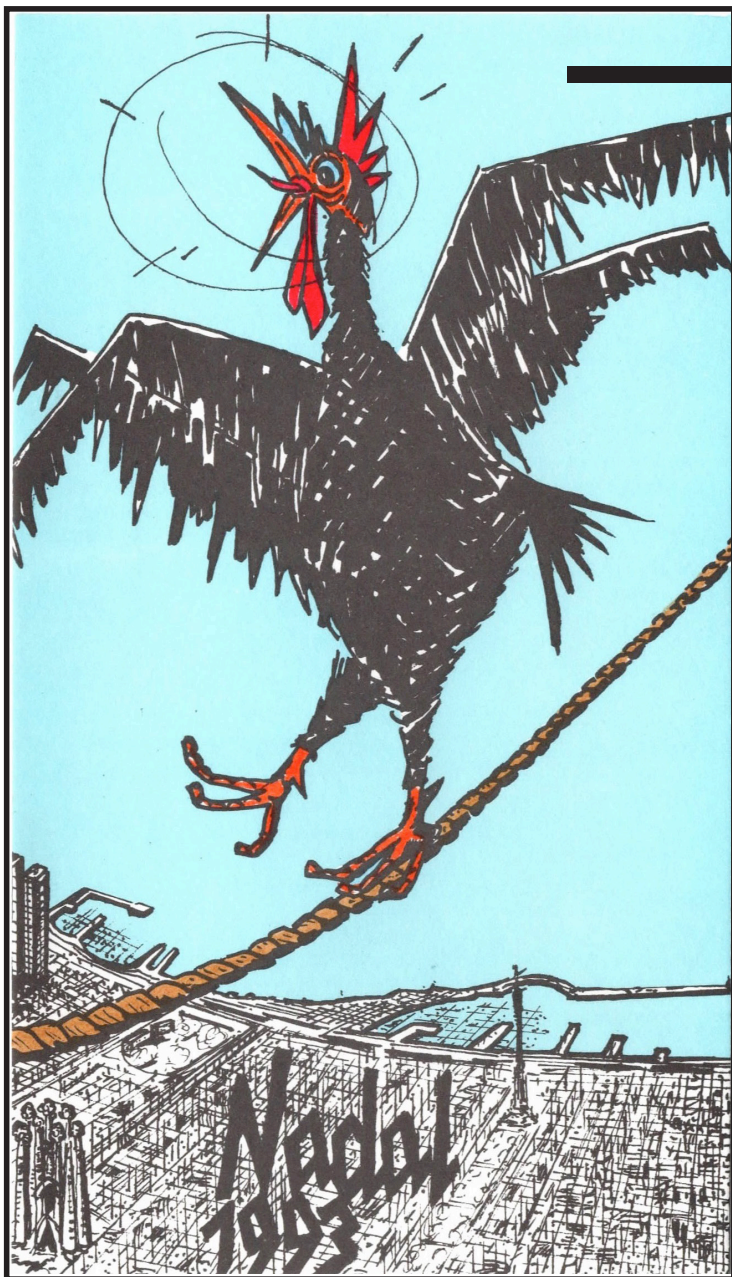
El 5 d'abril, a Sarajevo, Bòsnia i Hercegovina, comença el setge de la ciutat mantingut pels paramilitars i soldats serbis durant la guerra de Bòsnia, el més llarg contra una gran ciutat en la història militar moderna, durant gairebé quatre anys, fins al 29 de febrer de 1996.

Rigoberta Menchú, activista social guatemalenca, fou guardonada amb el Premi Nobel de la Pau en reconeixement del seu treball per la justícia social i la reconciliació etnocultural basades en el respecte als drets dels indígenes, coincidint amb el cinquè centenari de l'arribada de Colom a Amèrica. Va reivindicar els drets històrics negats als pobles indígenes i va vincular l'arribada dels europeus al continent americà, com a fi d'una civilització desenvolupada en tots els àmbits del coneixement.

El 23 de setembre, mor en un avió Mary Santpere, una polifacètica actriu, vedet i humorista catalana que va tocar tots els registres, especialment la comèdia, i tots els mitjans (teatre, ràdio, cinema i televisió). Curiosament havia nascut dalt d'un tren.

A més de les Olimpíades a Barcelona, Sevilla va organitzar l'Expo92 que va portar també millores en les infraestructures. El 14 d'abril, es va inaugurar la primera línia de tren d'alta velocitat (AVE) entre Madrid i Sevilla. Avui en dia Espanya té una de les xarxes més extenses de trens d'alta velocitat a Europa.

El gall està esverat, caminant a la corda fluixa sobre la ciutat de Barcelona. Una nova crisi econòmica mundial ens impacta de ple amb una elevada inflació, la devaluació de la pesseta i un nivell d'atur desorbitat. Esperem que si cau, la Barcelona del 92 el rescati...

1993

Espanya va entrar en recessió econòmica, l'atur va pujar del 16% al 24%, van caure els beneficis i la inversió de les empreses, el deute públic es va engreixar i el dèficit de les administracions públiques era superior al 7% del PIB. El 13 de maig el govern espanyol devalua la moneda per tercera vegada en el "dijous negre" en un intent de defensar el valor de la pesseta en els mercats monetaris. La taxa d'atur havia posat Espanya al capdavant dels països europeus en nombre d'aturats, una de les pitjors estadístiques econòmiques i socials que anirem arrossegant durant anys.

El moment coincideix amb el cas Banesto, una trama de corrupció empresarial que va acabar amb la condemna del seu president Mario Conde. El 28 de desembre el Banc d'Espanya a intervenir Banesto. L'entitat havia executat una estratègia de creixement de l'entitat mitjançant l'expansió dels crèdits, en un moment en què la morositat bancària creixia a un gran ritme.

La política europea agafa embranzida i no és moment per demostrar les febleses espanyoles als socis comunitaris. L'1 de novembre entra en vigor el Tractat de Maastricht. La CEE es converteix doncs en la Comunitat Europea (CE). Les competències legislatives i de control del Parlament Europeu s'incrementen i s'estructura més intensament la CE i el seu funcionament. És la culminació política d'un conjunt normatiu, vinculant per a tots els estats membres.

A la banda est d'Europa, Txecoslovàquia deixa d'existir després de 74 anys d'història, en dividir-se en dos nous estats: Txèquia i Eslovàquia. A Rússia es produeixen canvis significatius. El 28 d'octubre Borís Ieltsin decreta la propietat privada del sol. 75 anys després que Lenin va confiscar tota propietat privada, Ieltsin dona els russos el dret de persones i empreses a dividir, heretar, llogar i hipotecar la terra i concreta que el govern no pot confiscar la propietat sense una compensació justa a preu de mercat. El Parlament rus ja havia proclamat la propietat privada dos anys abans, però els propietaris no tenien cap opció real de disposar dels seus béns.

A Andorra, el 14 de març se celebra un referèndum que aprova la primera Constitució del país, convertint-se en un estat independent, de dret, democràtic i social. Més endavant, el 28 de juliol ingressa a l'ONU i el català esdevé llengua oficial a les Nacions Unides.

A casa nostra, el 17 de febrer el Parlament de Catalunya declara "Els Segadors" l'himne oficial de Catalunya.

Un atemptat terrorista al *World Trade Center* de Nova York va ser comès el 26 de febrer als aparcaments de la Torre Nord, amb un camió que portava 680 kg d'explosius. Tenien com a objectiu enderrocar ambdues torres per causar una allau de morts. Va fallar i finalment van assassinar 6 persones i

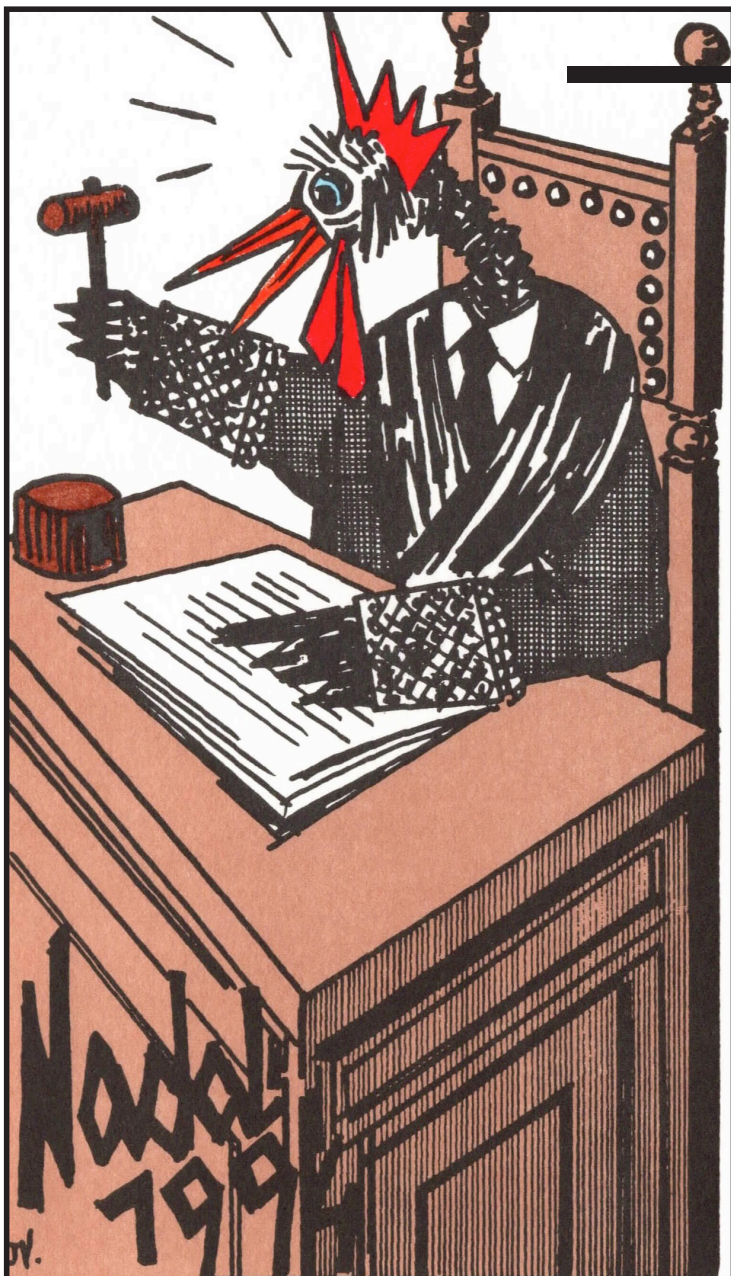
en van ferir mil. Anys més tard, amb avions, uns terroristes tindrien èxit l'11 de setembre del 2001.

Un trist episodi conegut com el Crim d'Alcàsser va sacsejar la societat. Tres adolescents que es dirigien a una discoteca de Picassent el 13 de novembre de 1992, van ser segrestades, violades, torturades i finalment assassinades. Dos apicultors van trobar els cadàvers en un paratge el 27 de gener. El tractament del cas pels mitjans de comunicació va encetar una gran polèmica sobre l'ètica periodística en aquests casos.

Kary Mullis va ser guardonat amb el Premi Nobel de Química pel desenvolupament de la reacció en cadena de la polimerasa (PCR). Poc es podia imaginar com, anys més tard, durant la pandèmia causada pel virus SARS-CoV2 i la malaltia de la COVID, pràcticament tot el món coneixeria i usaria el seu invent. Un aparell que amplifica fragments d'àcids nucleics ens va servir per detectar persones infectades pel virus i actuar en conseqüència. Un exemple com la recerca científica pot donar-nos grans beneficis en qualsevol moment i de forma inesperada.

A nivell personal, el 17 de desembre neix a Barcelona en David Mas-Ponte. Malgrat que la nit del dia 16 el Madrid guanyava la Supercopa de futbol al Barça en el partit de tornada, l'alegria fou immensa quan hores més tard venia al món en David.

L'activitat judicial és molt intensa i el gall es posa a fer de jutge per posar ordre...

1994

Nombrosos casos, alguns d'ells molt mediàtics, envaeixen l'actualitat. El cas Banesto amb Mario Conde, el cas Nécora, en De la Rosa, la comptabilitat del PSOE, els GAL, narcotraficants com Oubiña, i un llarg etcètera nodreixen l'activitat dels jutjats. Un antic jutge, en Belloch feia aleshores de Ministre de Justícia. Apareixen els anomenats "jutges estrella", com en Pasqual Estivill, que a partir d'aleshores vindran popularitzant les primeres planes dels mitjans de comunicació de l'estat. Probablement, és l'inici del que es viu ara, amb l'exorbitant protagonisme polític i mediàtic dels jutges vinculats al Procés del 2017.

Aquell any els incendis van tenir també el seu protagonisme. El 31 de gener un incendi destrueix el Gran Teatre del Liceu de Barcelona. A l'estiu, més de 62.000 hectàrees cremen a tot Catalunya en diversos incendis forestals. A més, a l'octubre, es produeixen greus inundacions en diversos indrets del país.

Una fita història per l'autogovern català va succeir el mateix 1 de desembre a Vic quan comença el desplegament dels Mossos d'Esquadra a Catalunya. El cos català substitueix a la comarca d'Osona el Cos Nacional de Policia i la Guàrdia Civil en les funcions d'ordre públic i seguretat ciutadana. La gran esperança d'una policia catalana i per les necessitats dels catalans començava a desenvolupar-se. No estic segur que

s'hagi acomplert encara...

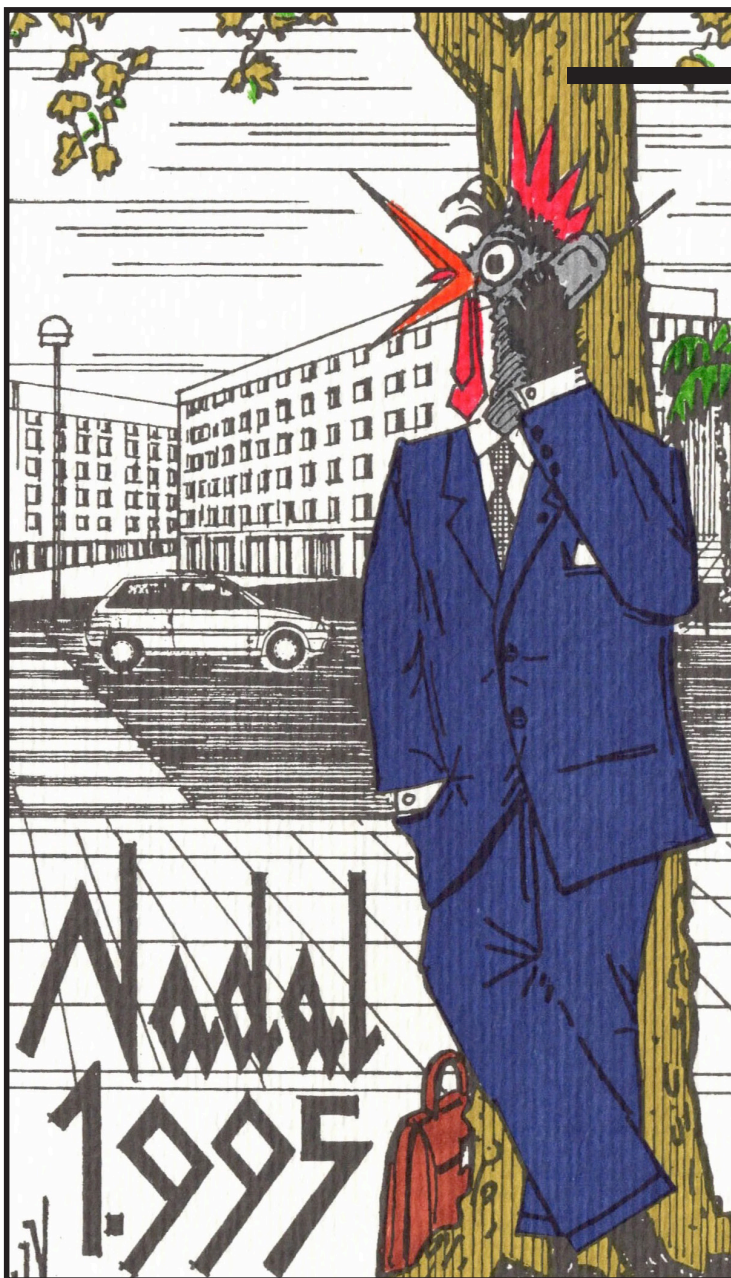
El 27 d'abril, en l'àmbit internacional, l'apartheid s'esgota i Nelson Mandela guanya a Sud-àfrica les primeres eleccions en què poden participar tots els ciutadans, amb independència dels seus trets racials. Un pas de gegant pel continent africà.

El conflicte entre Israel i Palestina sembla veure una tímida solució i Arafat, Peres i Rabin reben conjuntament el Nobel de la Pau. Res mes proper a un miratge quan el conflicte ara mateix està mes encabritat que mai amb la guerra de Gaza donant resposta als atacs palestins sobre territori israelià.

L'àmbit de les matemàtiques i l'economia viuen notícies destacades. Al setembre Andrew Wiles de la Universitat de Princeton resol per fi el teorema de Fermat que, des de 1637, era un dels principals enigmes del coneixement matemàtic pendants de resoldre. També vinculat a Princeton, John F. Nash rep el Nobel d'Economia i es va popularitzar mes tard a la gran pantalla l'any 2001 en la pel·lícula "A Beautiful Mind" interpretada per Russell Crowe. La seva gran aportació, entre altres, era la teoria de jocs. Va influir també en les negociacions comercials globals, en els avanços en biologia evolutiva, o en les relacions laborals nacionals.

Amb el català, és de destacar la iniciativa d'Omnium Cultural de

fer front a la mateixa *Real Academia Española* quan, en un manifest publicat a plana complerta a la Vanguardia el 3 de desembre, denuncien que aquesta institució s'hagi sumat a l'ambient netament hostil a Catalunya, reprès últimament amb més força. Els signants del manifest qualifiquen la posició de la RAE d'especialment condemnable, ja que tot i disposar dels mitjans idonis, gràcies als pressupostos públics, per tenir una informació correcta de la realitat lingüística catalana, la falseja en una reacció més política que científica. De fet, res nou en l'atac continuat del català per part de les institucions de l'estat...

El gall, vestit amb molta elegància, ara ja felicita els Nadals amb el seu nou telèfon mòbil. La tecnologia mòbil avença i es desplega àmpliament. Entren noves companyies en joc.

1995

Telefónica tenia el monopoli de la telefonia mòbil fins al 1994. Aquest any va aparèixer Airtel i al 1998 ja eren tres: Telefónica Movistar, Airtel-Vodafone i Amena-Orange España. El sistema digital de Telefónica Móviles es va batejar com Movistar, va començar a operar el 25 de juliol d'aquest any. A finals d'anys els usuaris de telefonia mòbil ja superaven el milió.

El 1995 es pot considerar el darrer de l'etapa socialista al govern, iniciada el 1982. La suma de diferents casos de corrupció va donar ales a la dreta per dilapidar els avenços socials i econòmics del govern. Allò que resumia l'embat del PP era aquella famosa frase d'Aznar del 20 d'abril del 1994: ¡¡*Váyase señor González, váyase!*!! El suport parlamentari de CiU a González també es va veure erosionat per unes escoltes telefòniques del CESID. Convocades eleccions generals el març del 1996, estava servida la victòria d'Aznar i l'inici d'una nova etapa política.

Entre els casos de corrupció hi havia de diversa mena. El cas Filesa era la creació d'una trama d'empreses pel finançament il·legal del PSOE. El cas Guerra estava vinculat al germà del vicepresident Alfonso Guerra. Juan, contractat pel PSOE, usava un despatx oficial pels seus negocis privats. El cas Roldán va ser de traca i va servir de material per uns mitjans de comunicació desitjosos de fer sang amb el govern i els socialistes. L'exdirector de la Guàrdia Civil havia posat mà a la

caixa de la Benemèrita. El 27 de febrer, després de 305 dies fugit per diversos continents, Roldán va ser detingut per la policia espanyola en l'àrea de trànsit de l'aeroport de Bangkok.

El 19 d'abril José María Aznar és víctima d'un atemptat fallit d'ETA. El 23 de gener van assassinar Gregorio Ordóñez diputat al Parlament Basc del Partit Popular. Fins i tot es van descobrir plans per matar el rei Joan Carles I. També a Espanya estaven actius els GRAPO, organització armada terrorista espanyola clandestina, antifeixista i revolucionària. El 27 de juny segresten l'empresari aragonès Publio Cordón a Saragossa.

Liderada pel comissari europeu de la Societat de la Informació (SI), es va celebrar a Brussel·les el 26 de febrer la Conferència Ministerial del G-7 sobre la SI davant la necessitat d'arribar a consensos internacionals pel seu desplegament. El mateix que es pretén ara amb la intel·ligència artificial. Controlar el desenvolupament tecnològic no és gens fàcil; no es poden posar portes al camp...

El 26 de març neix l'espai Schengen per suprimir les fronteres comunes entre els estats integrants i establir controls comuns a les fronteres exteriors d'aquests 7 països comunitaris: Alemanya, Bèlgica, Espanya, França, Holanda, Luxemburg i Portugal.

No tot són bones notícies a Europa, l'11 de juliol té lloc a Bòsnia

i Hercegovina la matança de Srebrenica, la massacre més terrible de la història europea recent.

Al Quebec, el 30 d'octubre, els ciutadans de la regió canadenca voten per escàs marge a favor de continuar sent una província en el seu segon referèndum sobre la sobirania nacional.

Aquí, l'1 de maig, s'inaugura el primer parc temàtic de l'estat, Port Aventura.

La família de Lola Flores, famosa cantant i ballarina de flamenc andalusa, va patir una forta sotragada. Ella va morir el 16 de maig. El seu fill Antonio, també cantant, mor el 30 de maig.

En ciència, Paul Crutzen, Sherwood Rowland i Mario Molina havien descobert fa uns anys que la causa del deteriorament de la capa d'ozó estratosfèric es devia a l'acció dels clorofluorocarburs (CFC) dels aerosols. Per això van rebre el Premi Nobel de Química aquest any. Molina és considerat com un dels primers científics a alertar sobre perill que representen els CFC usats en aerosols.

En l'esport, el 6 de febrer Arantxa Sánchez Vicario es converteix en la primera espanyola que encapçala la llista de les millors tenistes del món. El 18 de març Michael Jordan anuncia "*I'm back*" el seu retorn al bàsquet de la NBA després d'haver-se retirat durant un parell d'anys. Considerat el millor jugador de bàsquet de la història amb els Chicago Bulls.

El gall fa d'enganeta en un castell de 5 de 9 a la plaça de Sant Jaume. A més de felicitar els Nadals des de les alçades, ret homenatge així als castells, una de les tradicions catalanes més úniques i nostrades.

1996

El 6 d'octubre, a la plaça de braus de Tarragona se celebra el XVI Concurs de castells. Reuneix 18 colles i prop de 20.000 espectadors. Fou un concurs històric, ja que els Castellans de Vilafranca van guanyar-lo igualant la que fins llavors era la millor actuació feta en el segle XX, que estava en mans de la Colla Vella dels Xiquets de Valls des de Santa Úrsula de 1994, amb un 3 de 9 amb folre, 4 de 9 amb folre, i 2 de 9 amb folre i manilles. A més, era el segon concurs guanyat pels vilafranquins després d'una sequera de 24 anys. La torre de nou amb folre i manilles fou la tercera que es completava en tota la història dels castells. La Colla Vella de Valls no es va rendir fins a l'última ronda en què intentà assolir sense èxit el cinc de nou amb folre, construcció que fins llavors no s'havia descarregat en el segle XX. Més a prop perquè hi participem o més lluny perquè tenim amics que ho fan o ens agrada veure'ls, els catalans sentim els castells molt a prop. Això de fer pinya per l'èxit col·lectiu trobo que ens hi escau molt.

El 3 de març, el PP guanya les eleccions generals espanyoles amb un estret marge de 156 escons, sobre els 141 del PSOE. El 17 de gener ETA segresta al funcionari de presons, José Antonio Ortega Lara. El 14 de febrer a la Universidad Autónoma de Madrid, assassina el jurista, historiador, professor i escriptor Francisco Tomás y Valiente.

A l'Orient Mitjà, el 20 de gener

Yasir Arafat és elegit president de l'Autoritat Nacional Palestina. A Israel, el 30 de desembre, Benjamín Netanyahu causa una vaga de 250.000 treballadors per les seves retallades pressupostàries.

El 29 de febrer finalitza el setge de Sarajevo (Bòsnia i Hercegovina) mantingut pels paramilitars i soldats serbis durant la Guerra de Bòsnia, el més llarg contra una gran ciutat en la història militar moderna, des del 5 d'abril de 1992, durant gairebé quatre anys.

El 25 de març el Comitè Veterinari de la UE prohibeix les exportacions de vaca britànica així com els seus productes derivats, a causa de la malaltia de les "vaques boges" (encefalopatia espongiforme bovina). En el cas que els òrgans afectats pels prions siguin consumits pels humans, aquests es poden infectar i patir la malaltia de Creutzfeldt-Jakob, que és la malaltia priònica neurodegenerativa que afecta l'espècie humana.

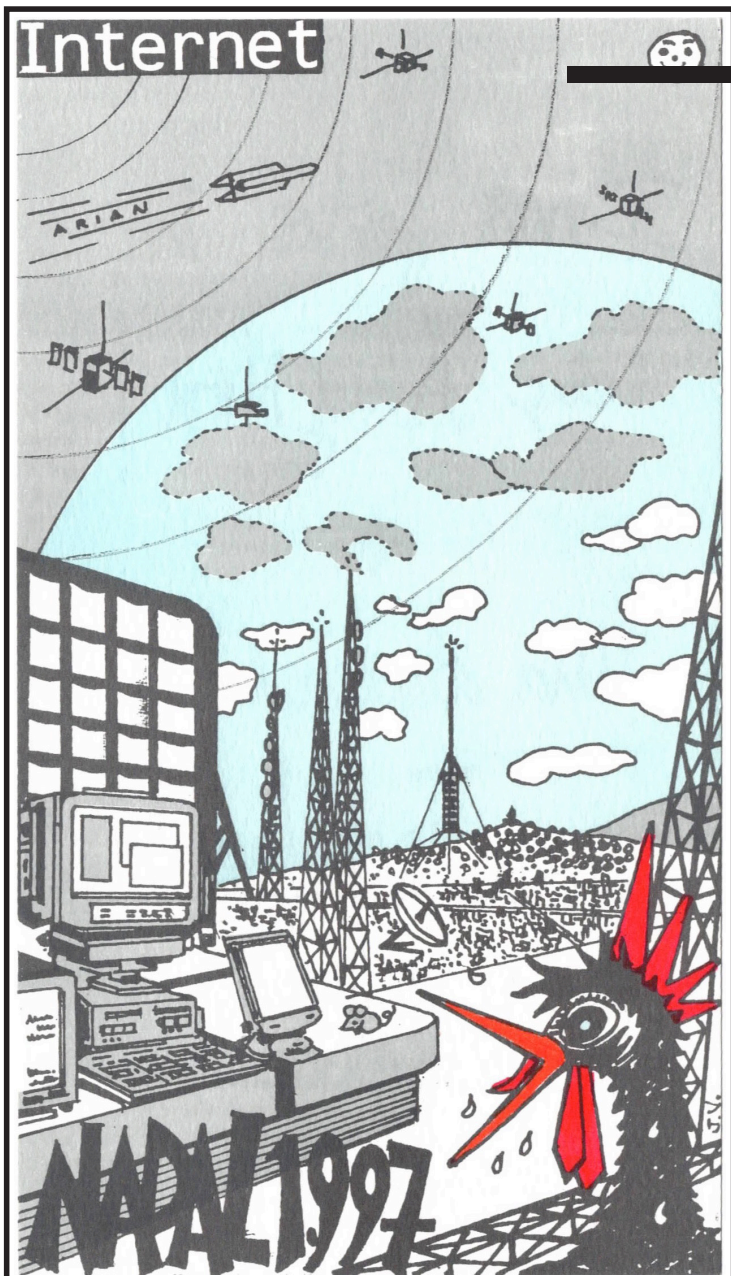
El 5 de juliol a Edimburg neix el primer mamífer clònic, una ovella anomenada Dolly a l'Institut Roslin, amb l'objectiu de produir animals de granja modificats genèticament. L'equip liderat per Ian Wilmut va clonar una cèl·lula de la glàndula mamària d'una ovella que va donar el seu DNA a un òvul d'una altra ovella. Com la cèl·lula era de teixit mamari, li van posar el nom de Dolly en honor a la cantant country Dolly Parton.

Harold Kroto, químic anglès, va ser guardonat amb el Premi Nobel de Química, juntament amb Curl i Smalley, pel descobriment dels ful·lerens. Era de família d'immigrants jueus polonesos i alemanys que van fugir dels nazis. Les seves investigacions sobre la cristal·lització geomètrica del carboni van portar a la troballa d'aquestes noves estructures de C_{60} . Les seves propietats excepcionals, alta resistència al trencament i conductores elèctriques, les fan susceptibles de nombroses aplicacions industrials.

En el món de la música, el 8 de juliol el grup femení de música anglesa *Spice Girls* publica el seu primer single i comença el fenomen "Spice Girls" al món.

El 10 de febrer als EUA, la supercomputadora *IBM Deep Blue* derrota per primera vegada a Garry Kasparov, el campió mundial d'escacs.

El 2 d'agost als Jocs Olímpics d'Atlanta, la gimnàstica rítmica espanyola obté la primera medalla d'or olímpica per la gimnàstica espanyola. En waterpolo masculí el 28 de juliol Espanya guanya l'or olímpic en una final davant Croàcia. El waterpolo demostra així la seva potència internacional.

El gall s'actualitza tecnològicament i el món d'internet i de les tecnologies de la informació i les comunicacions (TIC) ja es despleguen plenament, fins i tot serveixen per desitjar un Bon Nadal via satèl·lit.

1997

A Espanya, el 13 de febrer, el Congrés aprova el projecte de llei 12/1997 de Liberalització de les Telecomunicacions. Es crea a Barcelona la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions per regular el sector i garantir el compliment de les condicions d'interconnexió de xarxa. La gran revolució d'Internet s'anava desplegant amb força i amb moltes -potser massa- expectatives de millores reals per als ciutadans...

A finals del 1996 encara no existia Google.com, les pàgines web existents només sumaven alguns centenars de milers, el navegador preferit era Netscape, la resolució de les pantalles dels equips començaven a ser de 800x600, les connexions via mòdem eren encara molt lentes; els mòdems de 56 kbps arribaran al mercat aquest any. Els primers DVDs van sortir al mercat als EUA després del seu llançament al Japó un any abans.

A nivell internacional, aquest any Steve Jobs torna a Apple després d'haver marxat el 1985 i fundat NeXT, fent-la reviure de la fallida, i inicia la revolució del "pensar diferent". El 6 d'agost, Jobs i Bill Gates van segellar un important acord entre Apple i Microsoft per compatibilitzar les seves tecnologies i poder desenvolupar productes. El 31 de desembre Microsoft va anunciar que havia comprat Hotmail, un servei de correu electrònic basat en la web, que ajudaria a desenvolupar els serveis de TIC arreu del món als usuaris d'Internet.

Diana de Gal·les va ser una persona molt estimada pel poble. La seva mort el 31 d'agost a París juntament amb Dodi Al-Fayed mentre fugien de la persecució d'uns paparazzis va generar un fort debat social. El seu funeral a l'abadia de Westminster el van seguir per TV més de 1000 milions de persones arreu.

Aquell any, l'1 de juliol el Regne Unit va retornar la sobirania de Hong Kong a la Xina després de 155 anys. Aquella finestra a occident que representava el protectorat anglès va contribuir a l'impuls econòmic i comercial del gegant asiàtic fins a arribar a una posició d'expansió universal com té ara.

Dues grans icones de la cultura i l'oci neixen. El 26 de juny es publica a Londres per primera vegada "Harry Potter i la pedra filosofal", escrita per J. K. Rowling. Va acabar esdevenint un fenomen mundial que encara dura ara. També, l'1 d'abril s'emet al Japó el primer episodi de la sèrie Pokémon que generarà també una cultura pròpia entre la infància i la joventut d'arreu del món. Qui a casa no tenia els ninotets de Pokémon i ple de cartes...? Al cinema apareix "Titanic" sobre l'enfonsament del vaixell protagonitzada per un jove Leonardo DiCaprio.

Aquell any, llencen al mercat al Japó el Toyota Prius, el primer cotxe híbrid que es va produir.

El 2 de maig Tony Blair és escollit primer ministre del Regne Unit després

de 18 anys de govern conservador. El 17 de maig Gerry Adams, líder del Sinn Féin (branca política de l'IRA) accepta l'oferta de diàleg de Blair per arribar a la pau a Irlanda del Nord.

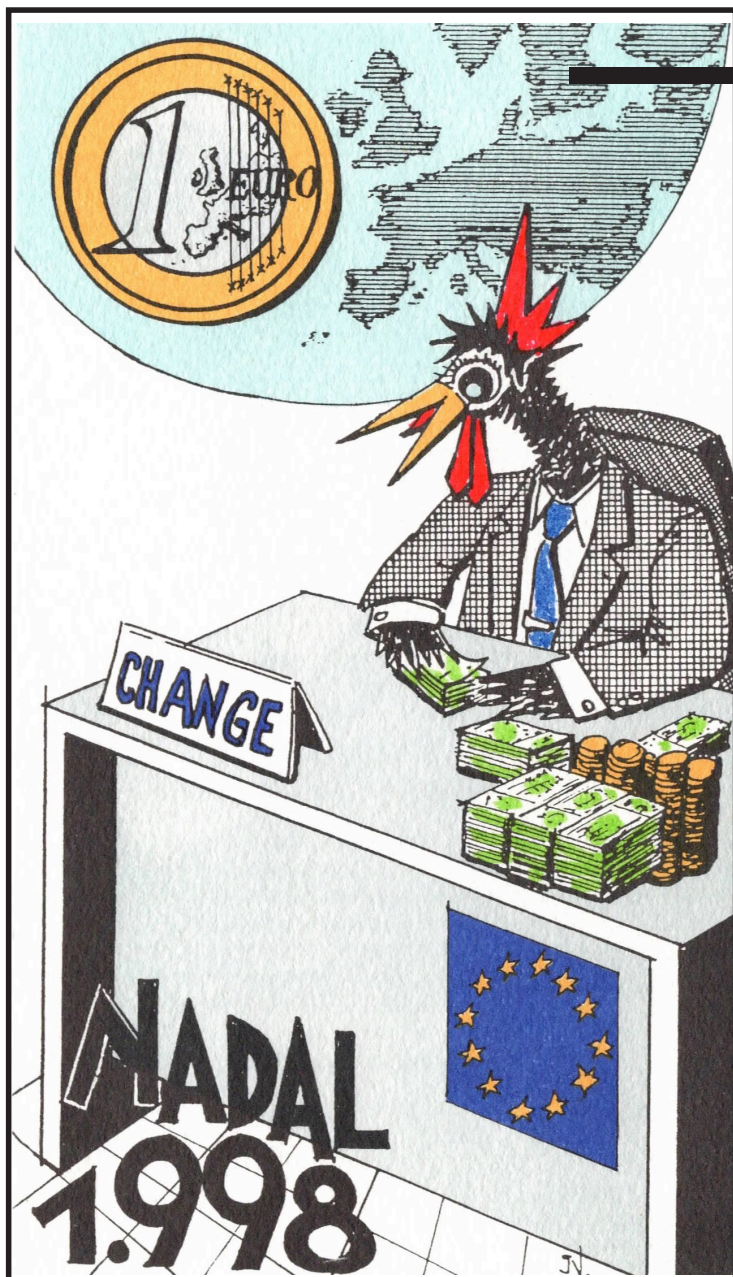
A Espanya, la pau encara no se la veu per enlloc. El 23 de març a San Sebastián milers de manifestants demanen el fi de la violència d'ETA i l'alliberament d'Ortega Lara i de Cosme Delclaux. El 13 de juliol ETA assassina Miguel Ángel Blanco, regidor del Partit Popular a Ermua, provocant una mobilització ciutadana contra el terrorisme sense precedents.

A Barcelona el 4 de desembre, la UNESCO declara Patrimoni de la Humanitat el Palau de la Música Catalana i l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. S'inaugura el Teatre Nacional de Catalunya.

El 24 d'agost mor a Barcelona Tete Montoliu, un gran pianista i icona del jazz català, i amb un profund sentiment de catalanitat. El 25 de juny mor a París Jacques-Yves Cousteau, oficial de la marina, oceanògraf i cineasta francès.

El 17 de febrer comença el concurs de TV "Saber y ganar" presentat per Jordi Hurtado. Després de 26 anys en la pantalla de TVE no cal dir que és un cas d'èxit, amb més de 4500 hores de televisió, 480.000 preguntes, 2.800 concursants, i més de 9,5 milions d'euros en premis.

El gall ja s'avança i es veu, tot ben vestit, canviant pessetes per euros, malgrat que les monedes i els bitllets d'euro no circularan fins al 2002...

1998

Oficialment, l'euro va ser introduït als mercats financers mundials l'1 de gener del 1999. Alemanya, Àustria, Bèlgica, Espanya, Finlàndia, França, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, els Països Baixos i Portugal es van acollir conjuntament al pla de la moneda única, l'anomenada zona euro. Les monedes i els bitllets d'euro entraran en circulació l'1 de gener del 2002. El símbol oficial de l'euro, €, s'inspira en l'alfabet grec, concretament en la lletra èpsilon. Fa referència a la inicial d'Europa amb dues línies paral·leles que la creuen simbolitzant estabilitat.

A l'àmbit tecnològic, ja se les veuen venir amb les grans corporacions i els programaris informàtics i surten iniciatives de creació de codi obert com *Open Source Initiative* i el navegador Mozilla, que cerquen alternatives innovadores i obertes a Internet. El 4 de setembre, els estudiants de la universitat de Stanford Larry Page i Serguéi Brin funden Google que acabarà monopolitzant la cerca a Internet.

El president americà Bill Clinton és sotmès a un procés de destitució per l'afer amb Monica Lewinsky, amb qui Clinton havia tingut relacions sexuals a la Casa Blanca. L'escàndol va ser esbombat al gener per *The Washington Post*. La repercussió va ser tremenda a nivell popular. Va ser jutjat també per mentir al tribunal i va ser finalment absolt de tot.

Clinton donava un caràcter informal a les seves relacions amb altres mandataris mundials, com per exemple Borís Ieltsin. El 23 d'octubre Yasser Arafat i Benjamín Netanyahu van acordar el Wye River Memorandum amb l'ajut dels americans per implementar l'Acord d'Oslo de 1995 sobre la franja de Gaza.

A Espanya, el 25 d'abril l'accident de la mina d'Aznalcóllar de l'empresa Boliden va alliberar fins a 8 hm³ de residus tòxics que van anar a parar al riu Guadiamar amb elevades concentracions de metalls pesants (zinc, coure, plom, etc.) Al Parc Nacional de Doñana, es van construir uns dics de contenció.

El 8 d'octubre, a Banyoles, el vaixell turístic l'Oca va naufragar a l'estany i va provocar 21 morts.

El Premi Nobel d'Economia va ser per Amartya Sen, reconegut pel seu treball en qüestions relacionades amb la fam, les teories del desenvolupament humà, l'economia del benestar i els mecanismes subjacents a la pobresa. Junt amb Muhammad Yunus, van ser els inspiradors dels microcrèdits per unitats familiars empobrides en països en desenvolupament. Segons Sen la fam no és conseqüència de la falta d'aliments sinó de desigualtats en els mecanismes de distribució dels aliments.

L'1 d'abril, l'americana Emily Rosa esdevé, als nou anys, la persona més jove que ha publicat un article en una revista científica (*Journal of the American Medical Association*). En un treball sobre la imposició de mans o el toc terapèutic va refutar els seus practicants que deien que eren capaços de detectar l'aura d'una persona.

El Barça de Van Gaal va guanyar aquell any la Lliga 97-98, la Copa i la Supercopa. Aquest emblemàtic entrenador ens va deixar una de les grans cites de l'època amb el seu "*siempre negativo, nunca positivo...*" que va etzibar a un periodista el 23 de desembre de 1999.

El gall està molt content i amb ganes de celebrar l'entrada de l'Any Nou. Amb cava, raïm i música vol donar la benvinguda al 2000. La data és singular, comença un nou mil·lenni, malgrat que alguns s'entesten a ajornar-ho un any més...

1999

Acaba l'any 1999 i comença el 2000. L'efecte 2000 i el debat sobre quan comença realment el mil·lenni va nodrir diaris i reunions al final de l'any. L'efecte 2000 podia alterar-ho tot. Els ordinadors potser no reconeixien la nova data i es podia produir un caos mundial. Molts programes informàtics no tenien previst el format de dígits del calendari, i feia que l'any 2000 fos indistingible del 1900. Això podria provocar diversos errors, com ara la visualització incorrecta de dates i l'ordenació incorrecta de registres. Certament, el pànic era gran a causa del desconeixement del que podia passar, però la sang no va arribar al riu. Hi va haver arreu del món alguns problemes menors, però la previsió va fer que fossin mínims i imperceptibles per la majoria de la gent.

Quan exactament comença un segle o un mil·lenni és font de debats populars amb la participació d'experts que donen tots la seva opinió. Aquests pensen que el segle XXI i el 3r mil·lenni comencen en el pas del 31 de desembre de 2000 a l'1 de gener de 2001; en canvi, l'opinió popular va celebrar el gran canvi de període la nit del 31 de desembre del 1999.

Segons els països que es regeixen pel calendari gregorià cal celebrar l'arribada del segle XXI el 1r de gener de 2001. Diuen que la manera de comptar els anys segons l'era cristiana va ser una idea de Dionís l'Exigu, un monjo del segle VI dedicat a la matemàtica. No podia fer començar

l'era cristiana amb un any zero, perquè en aquella època el zero no es coneixia a Europa (va introduir-s'hi durant el segle IX). Tenint en compte això i que històricament segons algunes informacions les celebracions d'inici de segle XX es van fer el 1901, considerar que el segle XXI va començar el 2000 significa acceptar que el segle XX només va tenir 99 anys.

La qüestió sorgeix de la diferència entre la convenció d'utilitzar nombres ordinals per comptar anys i mil·lennis, com en "el tercer mil·lenni", o utilitzar una descripció vernacular, com en "els dos mil". La cultura popular va donar suport a la celebració de l'arribada del nou mil·lenni en la transició del 1999 al 2000 (és a dir, del 31 de desembre de 1999 a l'1 de gener de 2000). L'inici del segle XXI i el 3r mil·lenni es van celebrar de manera general a tot el món a principis de l'any 2000. Un any més tard, a principis de l'any 2001, alguns van donar la benvinguda a "l'autèntic mil·lenni".

Aquell any va ser dolent per les empreses de tabac. La justícia americana va començar a tractar l'impacte negatiu de fumar sobre la salut de les persones. L'11 de febrer a San Francisco, un jurat condemna a Philip Morris a pagar 50 milions de dòlars a una fumadora amb càncer de pulmó. El 22 de setembre el Departament de Justícia americà va acusar nou tabacaleres i dues associacions de la indústria del tabac per haver estat durant 50 anys

amagant els efectes perjudicials de fumar contra la salut i l'addicció de la nicotina.

El 24 de març, Javier Solana, com a Secretari general de l'OTAN, anunciava la intervenció militar a Iugoslàvia, per la repressió del serbi Milosevic contra Kosovo. Els atacs aeris van destruir nombrosos actius militars amb alguns danys col·laterals de les actuacions. Esgrimia un deute moral d'aturar la catàstrofe humanitària que estava passant a Kosovo i que els atacs no eren contra la població iugoslava sinó contra els seus líders polítics i militars.

El 5 de novembre a Bonn acaba la 5a Conferència Internacional del Clima, sense cap acord concret, com ha estat habitual en cada conferència de la sèrie COP. Després de 2 setmanes, 166 governs no van ser capaços de concretar el Protocol de Kyoto de 1997. Com no trobem un mecanisme de decisió col·lectiva mundial (un referèndum per tots els habitants del planeta) i que sigui vinculant no crec que arribem a cap acord de veritat.

Metges Sense Fronteres va rebre el Premi Nobel de la Pau. Aquesta organització privada d'ajuda humanitària envia milers de professionals a països en situació precària, víctimes de conflictes, fams i catàstrofes naturals.

---

els 00

El gall, amb la motxilla a l'esquena, puja a un patinet com molts nens i nenes per anar amunt i avall. Els Reis s'han avançat i ja li han portat un.

2000

La moda dels patinets comença per la gent jove, però s'estendrà als adults també, ja per oci o per feina. Evolucionarà primer amb nous materials més lleugers i resistents i, més endavant, amb un motor elèctric. Esdevindrà un element polèmic i omnipresent a la via pública. Els vehicles de mobilitat personal (VMP) acabaran regulant-se, ja que poden agafar velocitats importants, entre 6 i 25 km/h i poden ser perillosos si no es fan servir correctament. Avui en dia els patinets elèctrics no es poden pujar als transports públics. En alguns casos s'ha cremat la bateria.

El 12 de març, se celebren eleccions generals, guanyant el PP amb una majoria absoluta i el seu candidat José María Aznar fou elegit president del govern. El 21 de novembre la banda terrorista ETA assassina a Barcelona l'exministre socialista de Sanitat Ernest Lluch.

Aquest any comença l'etapa de Vladímir Putin com a màxim líder de Rússia. El 26 de març és elegit president després de guanyar les eleccions presidencials i encara n'és l'actual president. Va convertir-se en president interí el 31 de desembre de 1999, quan Ieltsin va dimitir de manera inesperada.

El 28 de setembre comença la segona intifada després que Ariel Sharón, el líder de l'oposició, visités l'Esplanada de les Mesquites de Jerusalem. Representà un període de violència

intensa entre palestins i israelians entre els anys 2000 i 2005. El nombre de morts es calcula en un miler d'israelians i 3.000 palestins, molts dels quals eren civils. La primera intifada va esclatar a la fi de 1987 en Cisjordània i en la Franja de Gaza, quan un vehicle militar israelià xoca i mata a quatre palestins que feien cua. Aquesta dura fins al 13 de setembre de 1993, amb la signatura dels Acords d'Oslo, estenent-se, mentrestant, dels Territoris Palestins a l'Estat d'Israel, inclosa la seva capital, Jerusalem; va ser durant la primera intifada quan es va produir el primer atac terrorista suïcida comès per Hamàs (16 d'abril de 1993). També aquest any, el 24 de maig Israel abandona la seva posició a la frontera del sud del Líban després de 22 anys d'ocupació.

El 25 de juliol, a París, 113 persones moren en estavellar-se un Concorde d'Air France quan s'enlairava de l'aeroport de París-Charles de Gaulle.

Al cinema, Julia Roberts protagonitza "Erin Brockovich". És el cas d'una mare que educa sola els seus tres fills. Descobrirà, en un informe menor, que l'empresa *Pacific Gas and Electricity* recompra una a una les cases d'una petita ciutat californiana, on nombrosos habitants estan afectats pel càncer i diversos problemes de salut. Investigant, estableix el vincle que aquestes malalties greus són causades per l'aigua potable que conté residus tòxics, contenint crom, procedents de l'aigua de refredament de la fàbrica.

Els casos de contaminació del medi ambient arriben ja a la societat i el fenomen de protecció de les condicions naturals s'amplia encara que no de manera suficient.

El 26 de juny la humanitat fa un salt endavant encara que potser sense saber-ho. Es presenta a Londres oficialment la primera versió del genoma humà. El Projecte Genoma Humà i l'empresa Celera Genomics havia seqüenciat gairebé els 30.000 – 40.000 gens de la nostra espècie.

Ara hi ha empreses a Internet que, enviant per correu una mostra de saliva, et seqüencien el teu DNA i te'n diuen les teves característiques genètiques. Al meu fill David, per exemple, li van dir que no li agradava la xocolata, i és cert!!

Perquè no sigui dit que només menciono al Barça, el 27 de maig, a l'estadi de Mestalla, l'Espanyol derrota l'Atlètic de Madrid i guanya la Copa del Rei de futbol de la temporada 1999-2000.

Una nova generació va apareixent a escena. A Barcelona, per cesària, neix l'Eulàlia Mas Ponte, l'1 de febrer.

El gall està llest, amb la calculadora a la mà, per fer la conversió d'euros a pessetes i saber el preu de les coses. Es sorprèn que alguns articles han pujat de preu...

2001

Les monedes i els bitllets d'euro entren en circulació l'1 de gener del 2002. El primer dia de l'any recordo anar al caixer del costat de casa amb el meu fill David per comprovar que realment sortien nous bitllets d'euro. Efectivament en van sortir i nous de trinca. Un gran canvi a les nostres vides. Ara podíem anar a qualsevol país de la zona euro sense necessitat de canviar divises. Malgrat que el canvi de pessetes a euros era fix, ja que 166,386 pessetes equivalien a 1 euro, els preus es van arrodonir i pujar en molts casos. Mai entendré com això va ser possible i amb tanta normalitat. L'antiga pesseta va deixar de circular el 28 de febrer del 2002. Algunes iaies avui en dia encara pensen en pessetes i han de convertir els imports per saber quant valen les coses.

Un fet dramàtic va succeir l'11 de setembre a Nova York. En els atemptats del 9/11 dos avions comercials conduïts per segrestadors suïcides de l'organització Al-Qaida s'estavellen un contra cadascuna de les Torres Bessones causant la seva caiguda i destrucció total. Es calcula que en el moment de l'atac hi havia unes 17.400 persones al complex del WTC, 14.154 de les quals en alguna de les Torres Bessones. Unes 8.000 persones van poder ser evacuades de la Torre Nord després de l'impacte del primer avió. Entre les 8.46 h i les 9.03 h es calcula que es van poder evacuar unes 1.400 persones de la Torre Sud. Van morir gairebé 3.000 persones; un tercer avió s'estavella contra el

Pentàgon i un altre cau a l'oest de Pensilvània quan els passatgers intenten recuperar el control de l'avió. No hi va haver supervivents en cap dels vols. L'atemptat desencadenarà un enduriment en la política exterior dels EUA encarnada sota el lema "Guerra global contra el terrorisme" desenvolupada pels governs Bush i que conduiran a la Guerra de l'Afganistan i la invasió de l'Iraq de 2003. L'exposició a pols tòxica en les primeres feines de desenrunament va provocar malalties respiratòries greus i augment d'alguns tipus de càncers i trastorns mentals greus. Segons el CDC, unes 75.000 persones han mort o estan afectades per malalties derivades dels atemptats del WTC. Una sensació d'impotència i de vulnerabilitat es va estendre arreu. Si uns terroristes podien fer això contra el país més poderós de la Terra, imagina't...

Joseph Stiglitz és un economista nord-americà guardonat amb el Premi Nobel d'Economia per la seva recerca sobre el cribratge, una tècnica usada per a extreure la informació privada d'un altre, en el marc de la teoria de la informació asimètrica. S'ha convertit en un referent global en la defensa d'un model econòmic més ètic, la lluita contra la desigualtat i la sostenibilitat.

La Fundació Wikimedia va ser creada el gener per Jimmy Wales i Larry Sanger, i actualment és l'obra de referència més gran i popular a Internet. Els seus articles (dels quals 6.397.461 en anglès i 741.763 en català

el 10 de gener del 2024) han estat escrits col·laborativament per usuaris d'arreu del món, i la majoria poden ser editats per qualsevol persona que pugui accedir a la plataforma. El 16 de març s'inicia l'edició de la Viquipèdia en català. L'edició en català va ser la tercera a crear-se i té l'honor de ser la primera que va contenir articles en llengua no anglesa.

Sense aquesta, aquest llibre no hagués pogut reflectir esdeveniments històrics. Agraïxo a l'organització darrera la Viquipèdia i a tots els seus contribuïdors l'esforç de tenir actualitzats els continguts. És el fruit d'una gran obra col·lectiva que mostra el potencial dels humans quan ens posem a col·laborar de veritat.

Acaba aquí en el 2001 la sèrie de nades d'en Pep Vinyeta. En Pep va traspassar el 9 de febrer, als 76 anys. Fill de Josep Vinyeta i Bellapart i de Margarida Dagas i Cajallera, casats a Palamós el 1921. Acaba aquí aquest recull de vivències col·lectives i personals. En el seu record i per a tots els de la seva generació (en especial pels de la seva colla), amb una especial estimació per n'Emília, el llibre vol ser un breu repàs — gens exhaustiu — per la història de la generació dels *boomers* (els nascuts entre 1956-1975) de la que he format part i pensant sobretot en les generacions futures, perquè no perdin mai la perspectiva històrica que gairebé tot ja ha passat, que probablement tornarà a passar, i que cal focalitzar-se en allò que ens fa millors.

Noces d'argent dels Vinyeta. (25/10/1981)

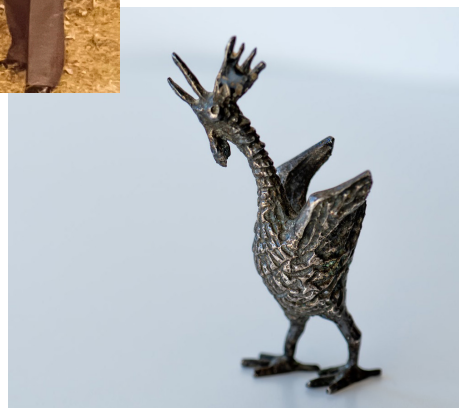

Foto: Nela Megía

La inspiració original d'en Pep va ser un gall de vidre de Murano de color verd. Aquesta és una reproducció posterior del gall a imatge del protagonista de les nades.

www.jordimas.com